

Beretning

om

Det tiende aarlige Synodemøde

af

Den norske Synode
af den Amerikanske Evangelist
Lutherske Kirke

Afholdt i
Lime Creek Lutherske Menighed ved Lake Mills, Iowa,
fra den 16de til den 22de Juni
1927

Beretning

om

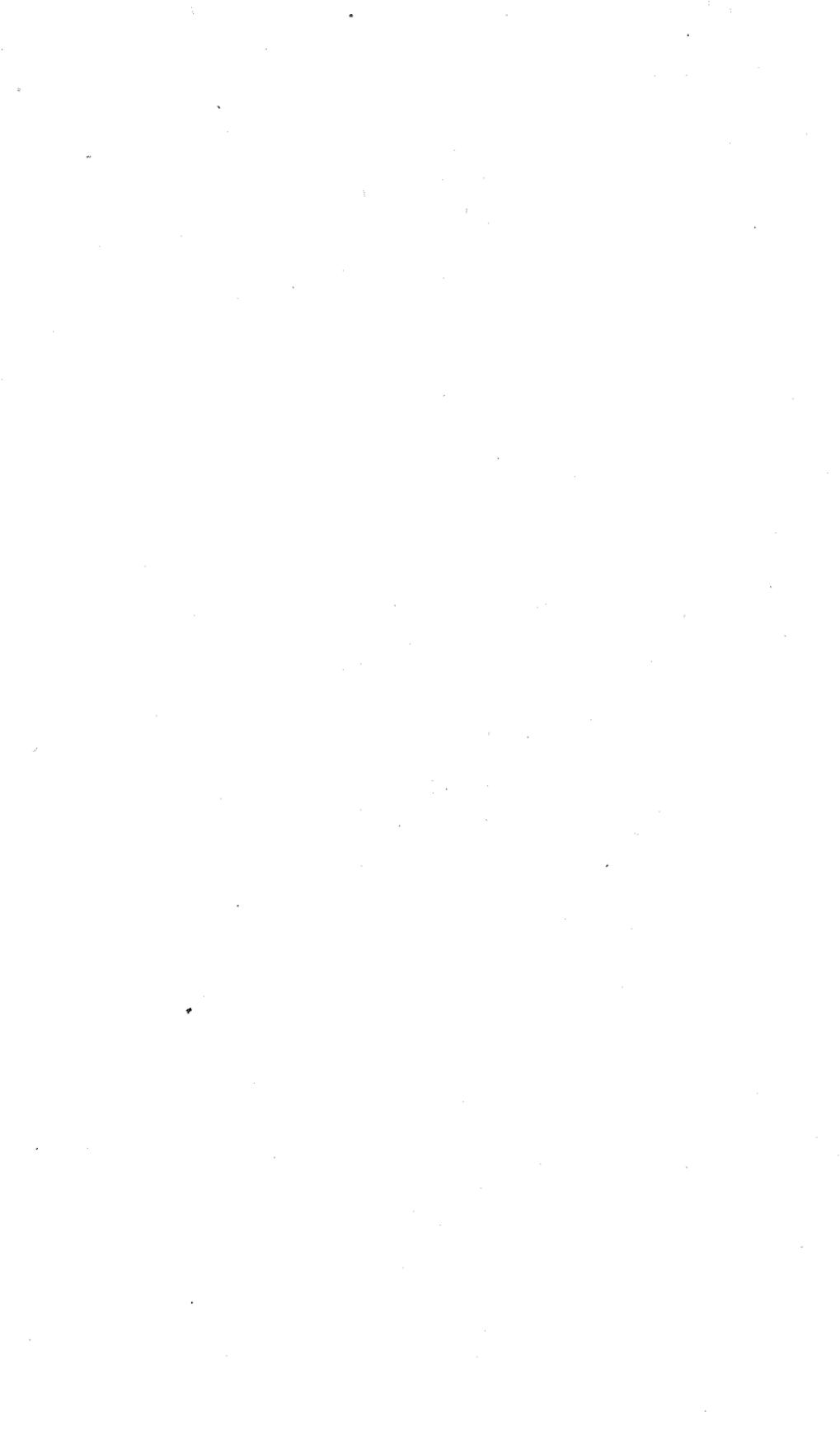
Det tiende aarlige Synodemøde

af

Den norske Synode
af den Amerikanske Evangelisk
Lutherske Kirke

Afholdt i
Lime Creek Menighed ved Lake Mills, Iowa,
fra den 16de til den 22de Juni
1927

Synodens ordning og medlemmer.

Den norske Synode af den Amerikanske Evangelisch Lutheriske Kirke holdt sit tiende årslige møde i Lime Creek Lutheriske menigheds kirke, pastor H. Ingebritsons kald, fra 16de til 22de juni 1927.

Mødet aabnedes med gudstjeneste af pastor J. B. Unseth, som predikede over Matt. 5, 14—16. Efter endt gudstjeneste holdt stedets præst, pastor H. Ingebritson, Synoden velkommen, og Synodens formand, pastor Chr. Anderson, takkede menigheden for indbydelsen til at holde møde i dens midte og for velkomsthilsen; han udnævnte derpaa følgende fuldmagtskomite: Stephen Sande, C. N. Petersen og Lebor Levorson. Denne komite blev siden gjort permanent.

Staaende medlemmer.

a) Stemmeberettigede: Chr. Anderson, J. Blæffan, G. Guldberg, D. M. Gullerud, G. A. Gullixson, Lauritz S. Guttebø, E. Hansen, A. Harstad, B. Harstad, John Hendricks, H. Ingebritson, L. P. Jensen, N. A. Madson, C. A. Moldstad, J. A. Moldstad, M. J. Mommsen, G. P. Nesseth, C. N. Peterson, J. A. Petersen, C. J. Quill, J. R. Runholt, S. Sande, J. E. Thoen, H. M. Tjernagel, A. J. Torgerson, J. B. Unseth, S. C. Ulvisaker. Fra værende: J. J. Strand.

b) Raadgivende: Prof. Holden M. Olsen, H. A. Preus, K. L. Guttebø, Geo. O. Villegard, Erling Ulvisaker, P. A. Widvey, Oliver Harstad, Oscar Levorson, E. G. Møller. Værerne: S. M. Stensrud, W. Krueger.

c) Fraværende: D. H. Abberg, H. Lanestad, P. C. Forseth, B. Hovde, J. Johansen, D. A. Sauer, M. Fr. Wiese.

Repræsentanter.

Chr. Andersons kald: Prof. Oliver B. Harstad.

J. Blæffans kald: Hans Sørenson.

D. M. Gulleruds kald: D. S. Haugen, Nels Gjerdet.

G. A. Gullixsons kald: Pastor K. L. Guttebø.

L. S. Guttebos kald: C. L. Hauglid og D. A. Langemo.

E. Hansens kald: Christ Solberg.

A. Harstads kald: Peter Tjernagel.

B. Harstads kald: E. B. Ellingson.

H. Ingebritsons kald: A. O. Anderson, Edwin Peterson, D. E. Vilstad og S. C. Oakland.

N. A. Madsons kald: Ben Butler og L. J. Madsen.

J. A. Moldstads kald: Theodor Olsen.

M. J. Mommsens kald:asmus Christiansen, Ole S. Dahl, Sam Dahl og Carl Davidson,

C. N. Petersens kald: B. J. Burslien.

Justin A. Petersens kald: G. C. Myhre, H. N. Hanson, G. B. Anderson, K. J. Holstad, T. Brustad og A. Brudvig.

C. J. Quills kald: Ed. Bergeron, Henry Hellekson og J. W. Lund.

Stephen Sandes kald: J. L. Johnson og Christ Miller.

J. E. Choens kald: Adolph Hohord og N. J. Løberg.

H. M. Tjernagels kald: Knut Knutson, Nels Nelson og Martin Borlaug.

A. J. Torgersons kald: L. Levorson, P. J. Nelson, O. M. Strømli og O. J. Harmon.

J. B. Unseths kald: Herman Dehli, M. L. Jacobson og C. J. Basse.

S. C. Ulvisakers kald: E. J. Onstad og J. R. Lien.

Delegerater.

A. Harstads kald: Hans Peterson, Søren Peterson, Frank Herman og Otto Grojs.

Stephen Sandes kald: Christ Mortenson og John Jordahl.

Erling Ulvisaker kald: Carl Mathison.

Readvigende for dette møde.

Ole P. Eveden, K. L. Dahlen, dr. G. G. Belsheim, pastor H. N. Wrede, teologisk kandidat Sophus Lee og følgende teologiske studenter: Einar Anderson, Morris Dahle og W. A. Lauterbach.

Optagelser.

Pastor Joseph R. Runholt, pastor Thos. A. Haugen, pastor Erling Ulvisaker og skolelærer Willard Krueger.

Oslo ev. luth. menighed, Brookings County, S. Dak., betjent af pastor C. J. Quill.

I anledning "The Ev. Luth. Church of the Holy Cross", betjent af pastor Erling Ulvisaker, blev følgende anbefaling tilstemt: Da menigheden har en lidet forandring i Synodens udkast til menighedsordning, og da den endnu ikke har tilstemt Synodalforfatningen, anbefaler fuldmagtskomiteen, at den indføres som optaget, naar den har rapporteret til Synodens formand, og han har fundet alle Synodalforfatningens krav opfyldte.

Undsfyldninger.

Før sildig ankomst: Pastor E. Hansen, prof. D. B. Harstad og prof. Holden M. Olsen.

Før fravær: Pastorerne D. H. Abberg, H. Nanstad, J. Johnson, D. A. Sauer, J. J. Strand og M. Jr. Wiese.

Menigheder for ikke at have sendt repræsentant: Den første lutheriske menighed, G. Guldbergs kald; Bygland og Grand Forks menigheder, E. Hansens kald; Zions menighed, L. P. Jensens kald; Boston norrø lutheriske menighed, C. A. Moldstads kald. Mayville

menighed, E. Hansens fald, havde valgt delegat, men han blev forhindret fra at komme.

Gjester.

Pastor Chr. Andersens fald: Mrs. Chr. Anderson, Olga J. Handberg, Margareth E. Hovde, Helga M. Hovde, Selma R. Lindstrøm, Ruth Lund, Mrs. L. S. Hiller og Mr. og Mrs. Ole Reno.

Pastor O. M. Gulleruds fald: Mrs. O. M. Gullerud, Adelle, Dagny og Arvid Gullerud, Mrs. Julia Swenson, Miss Atleson og Dorthea Tolleson.

Pastor G. A. Gullixsons fald: Mrs. G. A. Gullixson, Mrs. James Vose og Mrs. Anna Peterson.

Pastor L. S. Guttebøs fald: Mrs. og Mrs. Fred Qually, Mrs. E. M. Stocks, Mr. og Mrs. J. C. Jensen og Mr. og Mrs. Alvin Drotning.

Pastor E. Hansens fald: Mrs. E. Hansen, Mrs. O. P. Tveden, Mrs. C. H. Solberg, Mrs. Ole Hovde og Sigvald Tveden.

Pastor Adolph Harstads fald: Mrs. H. Schoeneman, Sina Schoeneman, Mrs. R. C. James, Lauritz James, Marjorie James, Mrs. H. H. Peterson, Mrs. P. J. Tjernagel, Erling, Olaf og Peter Tjernagel, Mr. og Mrs. Th. Thorson, Ruth og June Thorson, Einice Gross, Julia Ingebritson, Elisabeth Tjernagel, Martha Tjernagel, H. A. Tjernagel og Sigurd Tjernagel.

Pastor N. A. Madsons fald: Mrs. N. A. Madson, Vivian, Juul og Gudrun Madson, Mathilde Meyer, Mrs. Asper Wold, Alma Wold, Mrs. L. J. Madsen, Mrs. B. J. Butler, Margareth, Ingeborg og Selma Butler, Mr. og Mrs. Aslak Anderson, Bertha Anderson, John A. Johnson, Mr. og Mrs. Andrew J. Stenback og Mr. og Mrs. Gunder George.

Pastor C. A. Moldstads fald: Mrs. C. A. Moldstad, Hope Constance, June Aldar, Raba og Arden Moldstad.

Pastor M. F. Mommsens fald: Alvida, Ella og Mathilde Vogeland, Alla og Gertrud Pederson, Olga L. Flore, Mr. og Mrs. Selmer Cole, Mrs. O. L. Flore, Olga J. Flore, A. H. Pederson, John Pederson, Hemming Pederson, Mr. og Mrs. Carl H. Davidson, Halvor Sampson og George Sampson.

Pastor C. N. Petersons fald: Emma Thyssen, Thea og Emma Bolstad.

Pastor Justin A. Petersens fald: Mrs. Justin A. Petersen, Justin C., Joseph M., Camilla og Paul Petersen, Mr. og Mrs. F. L. Suby og L. S. Brustad.

Pastor S. Sandes fald: C. A. Miller, S. L. Johnson og C. Mortenson.

Pastor J. E. Thoens fald: Mrs. Adolph Hoyord.

Pastor H. M. Tjernagels fald: O. N. Ferkenstad, A. M. Braham, J. A. Robinson, Lina Landsverk, Mr. og Mrs. Carl Landmark, Mr. og Mrs. Alfred Baala, Mrs. Henry Ellingson, Mrs.

Marie Malvig, Margareth Malvig, G. G. Baala, Annie Baala, Mr. og Mrs. A. G. Baala, Mrs. Irene Baala, Gertrud Baala, Mr. og Mrs. G. G. Miller, Mr. og Mrs. Fred Amman, Mrs. L. S. Roberson, Loyd Roberson, Olivia Tjernagel, Mr. og Mrs. Christ Treider, Gunnilda Treider, Mavis Lemis, Margareth Natvig og Irene Baala.

Pastor C. J. Quills kald: Mrs. C. J. Quill, Mr. og Mrs. J. J. Seim, Mrs. S. Escherick, Johanna Bottolffson, Mr. og Mrs. Nels Johanson, Palma Hanson, Catherine A. Hanson, Nora Spangeilo, Mr. og Mrs. O. A. Smedal og L. O. Selstad.

Minneapolis, Minn.: Bertine Ingebritson og O. A. Tollefsrud. Bode, Iowa: Mr. og Mrs. John Peterson og M. O. Monson. Mrs. Wm. Erickson, Duluth, Minn.; B. H. Ebeit, Glenwood, Minn.; Mrs. Andrew Gilbertson, Le Sueur, Minn.; Mr. og Mrs. O. A. Wisnæs, Hickson, N. Dak.; Oline Olson, Levermore, Iowa; Lila Olson, Austin, Minn.; Mrs. Dina Torgerson, Northwood, Iowa; Ole Neierzon, Cambridge, Wis.; Nils Larzon, Deerfield, Wis.; Caroline Jurgens og Julia Gjermoe, Decorah, Iowa.

Aabeningsprædiken.

Bed pastor J. B. Nørseth.

Matt. 5, 14—16. Kjære medforløste! Naade være med eder og fred fra Gud vor Fader og den Herre Jesus Kristus! Amen.

Paa indbydelse fra denne menighed, hvor det første møde af vort samfund holdtes, er vi nu samlet til det tiende aarlige møde. Hvordan var stillingen da det første møde holdtes? Vort land var dengang hjemmøgt af krig, og det en saa frygtelig og ødelæggende krig som verden aldrig før har været vidne til. I det kirkelige saa det ogsaa mørkt og nærsagt haabsløst ud for os. En storm havde rastet over vort gamle kjære samfund og revet væf fra os det gamle hus og taget med sig de fleste af dem, der boede i det. Kun en lidet rest stod igjen, fordi deres samvittighed var bundet i Guds ord og ikke kunde bære det over sit hjerte at gaa med de andre, som sluttet sig sammen, men ved Guds naadige bistand vilde vedligeholde den gamle norske Synode og hævde dens grundsetninger i lære og liv. Denne rest stod der uden organisation og uden nogen føles kirkelig eiendom. Stillingen saa derfor næsten haablös ud, og hjerterne stemtes mere til klagesang end til lovpriisning. Men det var en stor og vigtig sag det gjaldt, den nemlig, at staa fast paa Guds ord og at gjøre vort til, at der kunde være et bibelstro og befjendelsestro lutherisk samfund blandt vores landsmænd her i landet. Herren gav da ogsaa mod og frimodighed til at fortsætte Synodens arbeide paa den gamle grundvold.

Naar vi nu tænker tilbage paa stillingen, sleg som den var da det første møde holdtes, og sammenligner den med stillingen, som vi finder den nu, maa vissejlig vores hjerter opløstes til tak og pris til Gud for hans store, uforkyldte naade og sige: "Herren har gjort store ting imod os; derfor ere vi glade."

Som nation nyder vi igjen udvortes fred, og tiltrods for al vor færhedselig og syn har Herren ladet arbeidet i Kirken lykkes. Under de vanskelige forholde hvorunder vi har maattet arbeide, har vi rigelig erfaret Herrens mislundhed og velsignelse. Han har i sin naade hjulpet, saa arbeidet har haft en over al forventning glædelig fremgang. Flere menigheder og flere hyrder er kommet til. Vel er vi endnu et lidet samfund, og ubetydelige i verdens sine, men hvad gjør det? Hovedsagen er, at Guds ord maatte lyse for os, det hellige, saliggjørende ord, som kan opbygge os som levende stene til et helligt Guds hus. Og dette ord har Herren betroet os og ladet det lyse ufordunklet iblandt os.

Ser vi nu ind i fremtiden, saa er det et ønkle og en bøn, som maa opstige hos os, og det er, at Gud ogsaa i fremtiden vil velsigne os og lade os saa beholde hans ord rent og uforfalsket, saa det kunde lyse klart for os og igjennem os til andre. Det er nu ogsaa Kirkens

opgave at bevare og forkynde Guds ord, at prædike Kristus, synderes Frelser, for verden, saa syndere kunde lære at se hans kærlighed og ogsaa højes til at elske ham igjen, han, som har elsket dem saa høit. Det er at lade lyset, Kristus, skinne i en mørk verden. Det er den opgave Kirkens Herre har givet sine troende og som han da ogsaa foreholder os, naar han i vor tefst siger: "Jere verdens lys! — Lader eders lys skinne for menneskene."

1. Det er et merkeligt ord, som den Herre Jesus retter til sine disciple i vor tefst. Han siger nemlig: "Jere verdens lys." Det siger meget; thi det betyder: Jsal oplyse verden, uden eder vil verden forblive i mørke. Den rette, sande oplysning maa komme fra eder. — Hvorledes skal vi forstå dette? Den Herre Jesus har jo før sagt: "Jeg er verdens lys." Og det er han jo ogsaa. Han er "stjernen af Jakob". Det er om ham profeten taler, naar han siger: "Dit lys kommer." Han er, som Simeon bevidner, "et lys til at oplyse hedningerne." Han er morgenstjernen, om hvilken Peter siger, at han oprinder i vores hjerter. Hvor Kristus udebliver, der er der kun mørke, nat og dødens skygge.

Alligevel siger Jesus her til sine disciple: "Jere verdens lys." Saa vist det er, at Kristus er det eneste lys, som oplyser menneskene og fordriver syndens, dødens og helvedes mørke, saa vist er dog nu ogsaa alle de, som vandre i hans lys, ogsaa selv et lys, som atter lyser for andre, fører andre til ham, som er det rette lys. Apostelen Paulus skriver (2 Kor. 4, 6): "Gud, som sagde, at lyset skulle skinne frem af mørket, er den, som har ladet det skinne i vores hjerter til oplysning i kundskaben om Guds hærlighed i Jesu Kristi aasyn." Det vil sige: Gud har først oplyst vores hjerter, idet han førte os til kundskaben om Kristus, som var eneste Frelser; men nu kan og skal der ved os opgaa et lys i andre, nemlig kundskaben om Jesus Kristus. Derfor siger altsaa Jesus den ene gang om sig selv: "Jeg er verdens lys," men da ogsaa her i vor tefst til sine disciple: "Jere verdens lys." Hvor Kristi lys er kommen ind i et menneskes hjerte, der begynder det at brenne i hjertet, og det menneske bliver selv et straalende, varmende lys. Det er ikke hans eget lys, men Jesu Kristi lys, tændt af den Helligaand. Ingen er lys i sig selv, men en straale af Guds-solen Jesus, en bærer af hans himmelske lys.

Vi ere verdens lys. Og lys trænger verden. Den ligger i et tykt mørke. Profetens ord passer ogsaa paa vor tid: "Mørke dækker jorden, og mulm folkene." J mange henseender er vel den tid vi lever i en oplyst tid. J udviklingen af den menneskelige fornuft, i kunst, videnskab og dannelse har vor tid naaet et højdepunkt som vel aldrig før. Skoler, saavel labere som høiere ssoler, formeres stadtig, og de er antagelig oprettede med det praktiske og videnskabelige for øje. Ja, det kan ikke negtes, at paa det jordiske gebet har verden gjort storlagnede opdagelser og opfindelser. Men tiltrods for al udvortes oplysning, dækker dog mørke jorden og mulm folkene.

Paa det aandelige gebet er det moderne verdensmenneske ligesaa blindt og taabeligt som det gammeldagse. Det kjender hverken sig selv, sin egen førgelige tilstand, eller Gud ifølge hans væsen og vilje. Det kjender ikke hvorledes en arm synder kan blive forligt med Gud eller komme til ham. Æsin blindhed og mørke gaar den vanstro verden den evige død, den evige fordømmelse imøde. Og dette er tilfældet ikke blot med saadanne, som aldrig har kjendt lyset, men ogsaa med utallige, som engang var komne til lyset, men som nu igjen ved vanstro er komne bort fra det sande lys. Endog blandt dem, som gjør krav paa det kristne navn, gives der saa mange, som har tilføjet det profetiske ord, hvorpaa Æ gjøre vel i at give øgt som paa et lys, der skinner paa et mørkt sted. 2 Petr. 1, 19. De forkaster ham som sagde: "Æg er verdens lys." De fornægter hans guddom, hans forsonergjerning, arbejdsinden og synden som vi ser den; og den største synd, den synd som fordømmer verden, nemlig vanstroen, anser de heller for en dyd.

Og hvad er følgen? Følgen er den omsiggrubende uguadelighed og verdsrigtighed, som giver sit udtryk i alle slags forbrydelser og synder, i ringeagt for og overtrædelse ikke bare af de guddommelige bud, men ogsaa af de borgerlige love.

Det er saa aabenbart dette, at verden er fuld af ondstab og raaddenhed, at man juft nu har det travelt med alle slags forsøg paa at stanse dens omsiggruben. Mogle mener, at høiere oplysning blandt det brede lag af folket vil forbedre tilstanden. Andre figer, at strengere love maa til. Og reformplaner af alle slags foreslaaes og diskuteres. Men Jesu figer noget andet. "Æ ere verdens lys." Fra de kristne maa botemidlet komme. "De, som er komne til lyset, som har lært at kjende ham, det sande lys, Kristus Jesu, som er blevet os visdom fra Gud og retfærdighed og helliggjørelse og forlæsning," de skal være det lys, som oplyser verden. Og til alle kristne figer Jesu: "Æ ere verdens lys." Derfor ogsaa til os.

Æenk hvilken naade og øre, at Herren vil benytte sig af os, at vi skal faa være hans lysbærere. Luther figer herom: "Nu se, om ikke det er en høi, ypperlig gjerning, og en øre som overgaar al anden øre, at alt, som er i verden, det være nu longer, fyrster, herrer, lærde, vise, eller hellige, maa sætte sig ned, og apostlerne træder op og lader al deres visdom, hellighed o. s. v. dadle og fordomme, som saadanne der ikke ved, hvad de lærer eller gjør, eller hvordan de staar med Gud." Herren indsatte sine troende til lærere for den hele verden, ogsaa for de lærdeste og kløgeste og det i de høieste, vigtigste ting, i de ting, hvoraf livet eller døden, salighed eller fordømmelse afhænger.

Og nu ligesom et lys altid blot brænder og lyser og ikke ved andet end at brænde og lyse, til den sidste draabe olje er fortærret, saaledes skulle heller ikke vi staa længe og spørge hvad vi skulle gjøre, men saaledes der endnu er nogen kæmper igjen hos os, som Herren her udtrykkelig besaler, "lade bort lys finne for menneskene".

2. Som bærere af Kristi og Guds ords lys, skal de kristne lade sit lys sfinne for menneskene. De skal "ikke sætte det under en skjæppe". Gud har ved sit ord antændt os som lys i verden. Han har ført os til den rette erkendelse af ham selv og sin kjære Søn, vor Frelser. Han har lært os og vist os den rette vej, der fører til himmelen. Vi har erfaret hans saliggjørende naade, har erfaret, at dette er det evige liv, at man fjender ham, den eneste sande Gud, og den, han udsendte, Jesus Kristus. Dette har Gud visselig ikke gjort i den henstigt at vi skal beholde denne kundskab stjult. Vi skal ikke stenge vort lys inde, ikke gjemme vor tro og vor kundskab mest mulig inde i os selv, og mindst mulige lade verden merke og spore, at vi er kristne. Det vilde vistnok være det bekvemmeste. Derved undgik vi vistnok megen haan og spot, mangen forfølgelse fra verdens side. Men da ville vi sætte vort lys under en skjæppe og opfylde ikke vor opgave, som Gud har kaldt og beredt os til. De kristne skal lade sit lys sfinne; de skal "forkynde hans dyder, som kaldte dem fra mørket til sit underfulde lys". De skal bekjende og forkynde Kristus og hans evangelium. De skal sige det og kundgøre for verden, at alle mennesker er syndere, Guds lovs overtrædere og derfor skyldige til Guds vrede og unaade, timelig død og evig fordommelse. Thi der staar skrevet: "Forbandet er hver den, som ikke bliver ved i alle de ting, som ere skrevne i lobens bog, saa at han gjøre dem." Men de skal ogsaa forkynde, at "saa har Gud elsket verden", hele den faldne menneskeislegts, "at han har givet sin Søn, den Enbaarne, forat hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt liv". De skal forkynde for verden, at Kristus er veien, sandheden og livet, ingen kommer til Faderen uden gjennem ham. De skal vidne, at vore gjerninger, ja endog vore bedste gjerninger, intet duer til salighed, at vi frelses alene af naade ved troen paa Kristus, at der er ikke frelse i nogen anden end Kristus alene. Men i Kristus er der frelse for alle og enhver, som tror paa ham, har forladelse for alle sine synner og er et Guds barn. Den, som holder hans ord, behøver heller ikke frygte for døden, han skal ikke se døden evindeligt.

Paa denne maade skal de kristne være et lys og lade sit lys sfinne. Og hvem skulle være mere opfordrede til med al iver og trofølge at lade sit lys sfinne paa denne maade end de, hvem Gud af uforstykldt naade har betroet rent og uforfalsket det samme ord og de samme sakramenter, som til de første disciple. Ogsaa til enhver oplyst sjæl iblandt os, til vort højt bemaadede kirkesamfund siger Herren: "Lader eders lys sfinne!" Bring lyset ind i de mørke hjerter! Bær et missionerende samfund, der med al kraft paa lader Guds evangelium forkynde for andre. "Stig op paa et højt bjerg, du Zions glædesbud! Oploft din røst med kraft, du Jerusalems glædesbud! Oploft den, frngt ikke! Sig til Judas stæder: Se, der er eders Gud." Ej. 40, 9. Og hvor vi førdes, skal vi lade vort lys sfinne, skal vi lade det komme frem, at Jesus er vort liv og vort

haab, ja at han er det eneste haab for hele verden. Vi skal gjennem barnestolen, gjennem den indre og ydre mission sende lysstraaler til de fjernehste egne.

Men ikke blot saaledes skal vi lyse. Jesus siger: "Fader saa eders lys sinne for menneskene, forat de maa se eders gode gjerninger. Gode gjerninger skal vi kristne gjøre. Her menes vel nærmest fjærsigheds- og barmhjertighedsgjerninger. Derpaa var de første kristne rige. Hjenderne maatte sige: "Se, hvor de elste hverandre." Vi skal lindre smerte, tørre taarer, stille savn, dele sorger såvelsom glæder med vores omgivelser. Det er lysende, varmende straler, som verden lægger merke til. Og anledning er der jo rigelig med alle syge og nødslidende, som trænger vor hjælp. Men naar vi saa lader vort lys sinne, er det ikke, forat vi selv skal rose. Nei, hensigten er den, at ved disse fjærsighedens varmende lysstraaler fra de kristne, andre skal drages hen til kristendommen, idet de i den faar se en magt, som gjør menneskene gode, og giver dem en anden aand end den, som raader i verden. Hvor mange blev ikke just ved denne virksomhed i de første tider ført til at spørge efter, hvad det var for en magt, som drev de kristne, og vundet for Kristus og frelst! Saa skal og vi se til, at mange ved vor fjærsighedsvirksomhed kan blive draget til Kristus.

Det er saaledes en vigtig og vanfælig opgave Herren stiller os, naar han siger: "I ere verdens lys. Lad eders lys sinne." Det er en opgave som fræver selvfornegelse og selvopofrelse, men mørket omkring os fræver det. Men forat vi ikke skal blive trette af at lade vort lys brænde, men være denne vor opgave tro og gjøre vor gjerning med lyst og glæde tilføier Herren en herlig forjættelse.

3. Herren siger: "Og (de) skal være eders Fader, som er i himmelen." Hvor lyset stinner, der fordrives mørket. Og jo klarere det stinner og jo længere det fastar sine lysende straaler, desto mere mørke vil det fordrive. Vi kan vel fristes til at spørge: men hvad formaar vi? Vi er saa saa, vi er saa fattige og uden anseelse. Ja, spottende har det været udtalt: Hvad kan vel disse saa synodefolk udrette? Det er sandt, at af os selv formaar vi intet. Og Gud bevare os fra en slig tanke, at vi af os selv skulle kunne gjøre det. Nei, baade kraften og viljen maa tilføres os af Herren selv. Derfor maa vi ved en flittig brug af naademidlerne selv næres og styrkes ved ham, som er det sande lys, vor Herre Jesus Kristus. Og jo inderligere vi er sammenføiede med ham, desto klarere vil ogsaa vort lys sinne. Naar vi da husser paa, at det er ikke vort eget lys, men Jesu Kristi lys vi er bærere af, da skalde det give os frimodighed og lyst til at lade lyset sinne, at vidne om Kristus. Det var jo kun nogle saa og det for det meste fattige, unanseelige fiskere til hvem Kristus første gang talte disse ord: "I ere verdens lys." Det var til sine apostoler, men de er blevne til et lys til alle tider.

Herren, som har lovet sine, at han vil være med dem alle dage indtil verdens ende, og har vidnet: "mit ord skal ikke vende tomt

tilbage", han siger ogsaa i vor tefst, "de", menneskene, "skulle cere eders Fader, som er i himlene". Ved de kristnes gode bekjendelse skal mennesker vindes, saa de cerer Gud. Herren siger ikke, at dette skal blive udfaldet med alle mennesker. Det er sandt nu som altid, at "menneskene elskede mørket mere end lyset". Det store flertal hader lyset, og kommer ikke til lyset. De vender sig altid bort fra Gud og til synden, de vil forblive i sin egen hellighed og visdom. Men med Guds naade vil dog nogle ved de kristnes tro vidnesbyrd i ord og gjerning vindes for Herren. De skal lære at kjende den sande Gud og at cere ham. De skal lære at kjende Gud som sin Fader. De skal erkjende, at de af naturen er syndere og ligger under Guds vrede og forbodelse, men at Gud forbarmede sig over dem og sendte dem sin Søn, at Kristus forligte Gud med dem og at Gud annammede dem som sine børn. Og som denne sin Fader lover og priser de ham i ord og gjerning. De skal love og prise ham allerede her paa jorden og skal prise ham i al evighed, i de himmelske boliger, som nu er blevet deres fæderhus. Og disse bliver da igjen et lys i Herren, som skal lyse op i denne verdens mørke og efter oplyse andre, saa ogsaa de kommer til at kjende og cere Faderen, hvem al cere og pris tilkommer nu og i al evighed. Paa denne maade skal Christi rige ved de kristnes vidnesbyrd udbredes paa jorden, indtil det paa den yderste dag skal staa fuldendt i hellighed. Hvilken herlig opgave!

Lad os da i tillsid til Herrens hjælp og i fortrøstning til hans forjættelse være vor store opgave tro! Vor høilovede Frelser venter det af os. Til enhver Kristen iblandt os raaber han nu: Vær verdens lys. Lad dit lys finne! Dertil hjelpe han os alle, og dertil velsigne ham selv dette møde og alle dets forhandlinger for sin hærfertigheds skyld. Amen.

Formandens synodaltale.

Ærede fædre og brødre!

"Staar paa veiene og ser til og spørger efter de gamle stier, hvor veien gaar til det gode, og vandrer paa den! Saa skal I finde hvile for eders sjæle." Jer. 6, 16.

Saaledes havde Herren talst til Israel. Men de agtede ikke paa hans ord. Derfor flager Herren bittert: "Thi baade smaa og store, alle sammen søger uretfærdig binding; baade profet og præst, alle sammen øver svig, og de læger mit folks datters brøst paa letfærdig vis, idet de siger: Fred! Fred! Og der er dog ingen fred."

Er ikke dette tanker, som maa trænge ind paa os, naar vi after samles til synodemøde paa dette minderige sted. For ni aar siden saaledes en del af os her med bækende hjerter for at forhandle om, hvorledes vi bedst kunde bjerge noget af resterne, som var igjen efter den ødelæggelse, som var gaaet over vor kirke. Vore fromme fædre havde med iver og troskab søgt efter de gamle stier for at vandre paa dem. De havde ogsaa alvorlig bestrebt sig for at læge vort lutheriske Zions brøst med de rette, af Gud dertil givne midler. Men der var mange, som syntes, at de havde gjort for lidet fremgang. Disse greb derfor sagen i egen haand, og paa letfærdig vis til de istrand en fredstrafkat, som med magt og svig blev dreven igjennem. Dette verk blev priset og lovsunget hele landet over: Nu endelig var den lutheriske kirkes trediveaarskrig i dette land aßsluttet, og den fred, som tusener havde suffet efter og bedt om, var nu oprettet. Men der var dog ingen fred.

Nogle faa, hvem Herren i naade havde givet mod til at se bort fra egen timelig fordel og trodse den overvældende majoritet for fremdeles uhindret at kunne spørge efter de gamle stier, kom for ni aar siden sammen paa dette sted for at raadslaa om, hvordan de bedst kunde ordne sig for fremtiden. Forhandlingerne resulterede i følgende beslutning: "Vi tilstedevarende medlemmer af Synoden for den norske=evangelisk=lutheriske kirke i Amerika, præster, repræsentanter for menigheder og menighedslemmer, slutter os herved sammen for at fortsætte den gamle Norske Synodes gjerning paa den gamle grundvold og ifølge de gamle principper." Navn for Synoden under dens nye organisation blev antaget, de grundlæggende principper for samfundets lære og praksis blev fastslaaet, midlertidige embedsmænd og en grundlovs komite blev valgt.

Saa begyndte vi arbeidet igjen i Guds navn. Viistnok har der voeret meget, som har gjort arbeidet besværligt. Mange slags hindringer er lagt os i veien, og vi har maattet døie beskyldninger for separatisme, fariseisme og mangt andet. Men Gud har rigelig besignet os i de forløbne ni aar. Han har givet os mod til ufortrødent

at vidne om de gamle sandheder, og han har lauet os saa erfare mange beviser paa, at vort vidnesbyrd, trods vores egne store skrøbeligheder, ikke har været forgjæves. Vi har faaet lov til at glæde os over bevarelseren af de gamle, prøvede grund sætninger, som vores fromme fødre virkede og stred for, mens saa mange af de brødre, som forlod os, har suffet under al den forvirring, som de nye tingenes orden har bragt dem ind i. Ikke mindst har det glædet os at kunne erfare den aandens enhed i alt væsentligt, som har bundet os sammen under vort arbeide for kirvens opbyggelse.

Dersom vi regner gjenoprettelsen af den Norske Synode fra ovennævnte beslutning paa mødet i Lime Creek i 1918 *), saa kan vi næste aar ikke alene feire tiaarsfest for vort samfund i dets nye stiftelse, men vi kan ogsaa paa samme tid feire 75-aars jubileum for den gamle Norske Synode. Vi bør have dette i tanke, naar bestemmelser flettes med hensyn til næste aars synodemøde.

Vistnok indvendtes der fra forskellige hold, at vi ingen ret har til at bære den Norske Synodes navn eller til at gjøre krav paa at være dens egentlige arvtagere. Den Norske Synode, paastaaes det, er officielt gaaet ind i den Norsk Lutheriske Kirke i Amerika. Dette samfund er derfor den virkelige fortsættelse af den gamle Norske Synode, som især det, at det har overtaget og nu besidder al den gamle synodes eiendom, noksom bevidner.

Men det væsentlige ved et kristent kirkesamfund er vel ikke dets ydre organisation, dets lære- eller barmhertighedsanstalter eller dets bygninger af sten og træ. Det maa vel meget mere være dets trosbefjendelse, de principer, som besølges i lære og praksis, og den aand, i hvilken der arbeides og bygges. I denne henseende gør vi krav paa at være den gamle Norske Synodes lofige arvtagere. Om træet end ved stormens herjinger er afsbrukket, ribbet og kvistet, saa er dog de svage rodskud, som spirer ud fra den ruinerede stamme, en fortsættelse af det gamle træ, fordi roden fremdeles staar i den samme jordbund. Var den ydre organisation det afgjørende, kunde der i den lutheriske kirke overhovedet ikke blive tale om kirvens kontinuitet; men Luther blev tvunget til at gaa ud fra den bestaaende kirkelige organisation netop for at kunne gjenoprette forbindelsen med den sandede apostoliske kirke.

Det vil være lidet frugtbringende at argumentere i det vide og brede om, hvem der virkelig repræsenterer den gamle Norske Synodes lærestandpunkt og principer i det hele taget, enten den Norsk Lutheriske Kirke eller vi, som nu pryder os med den Norske Synodes

*) Under foreningsmødet i juni 1917 holdt de prester og repræsentanter, som allerede da var kommet til fuld klarched om, at de for sin samvittighed ikke kunde gaa med i det nye samfund, møde i Aberdeen Hotel, St. Paul, og besluttede at fortsette Synodens arbeide, saavidt dette under forholdene lod sig gøre. Embedsmænd blev valgte, og det blev besluttet at udgive "Lutherist Tidende" som organ. Den Norske Synode har saaledes uden afbrydelse fortsat sit virke lige siden dens stiftelse i 1853.

navn. Kun ved at tage for os enkeltevis de ting, som al verden ansaa den Norske Synode fra begyndelsen som særlig forkæmper for, kan det godt gøres, hvem der nu er dette samfunds rette arvtagere. Dette har jeg da tænkt at gjøre i det følgende.

Vore fædre, der stiftede den Norske Synode, var fast bestemte paa at opbygge en sand lutherisk, d. v. s. en sand bibelsk-friestelig kirke blandt de norske indvandrere i det nye land. Æ den norske statskirke paa den tid var der allerede forskjellige retninger, sværmeriske og liberale saavel som konfessionelle lutheranere. De første ordinerte prester, som kom herover, var gjennemgaaende konfessionelle lutheranere, der allerede hjemmesra havde lært at følge sin veiledning i skriften og den lutheriske bekjendelse; videre hjælp og opmuntring i denne henseende til de derved, at Gud førte dem i forbindelse med brødre i dette land, som i trængselens skole havde lært dette grundigt, og hvis valgsprog var blevet: "Tilbage til fædrene, tilbage til Luther og Bekjendelsen, tilbage til den hellige skrift!" Pastor B. Køren figer herom i 1877: "Den Norske Synode, tidligere i flere henseender uklar trods sin konfessionelle og kirfelige konserverisme, havde ved forbindelsen med Missouri-Synoden faaet en alvorlig vækkelse og en bestemt lutherisk holdning, og det nye syn, den havde faaet paa helligheden i den lutheriske tro, to hovedgrundsetninger, gjorde sig med begeistring gjældende i skrift og tale." (De kirfelige partier blandt vort folk i Amerika, p. 17.) Æ sin afhandling om "Hvad den Norske Synode har villet og fremdeles vil" skriver pastor Søren: "Vi bragte dette usorfalsfede evangelium med os fra vor moderkirke, men rigtig klart syn for dets hellighed i modsetning til alle afvigesser har vi først faaet her, hvor både frikirkiens kaar og de kampe, vi har maattet føre, under Guds ledelse har befæstet os i den gamle sandhed. At ogsaa de vidnesbyrd, som har lydt fra vore tykke trosbødre, sørdeles hin trofasteste discipel af Luther, vor kære, afdøde dr. Walther, nægtig har styrket os, vilde det være utaknemmeligt om vi fortiede. Ingen vil dog med rette kunne beskylde os for at have været hans eller andres eftersnakkere." (Samlede Skrifter III, 437.)

Med hensyn til kirkeforfatning var Synodens fædre vistno i begyndelsen noget uflare, men ved hjælp af mere erfarte brødres opmuntring til studiet af de lutheriske fædre og Bekjendelsen kom de snart ogsaa i denne henseende til klarhed. Pastor H. A. Preus figer herom i "Syv Foredrag etc.", holdt i 1867: "Bed forfatningens affattelse var vi jo alle, præster som lægesfolk, mye komme fra vort gamle fædreland; vi var ubekjendte med ordningen af menigheder og kirkesamfund, der var ganske uafhængige af staten. Hvor naturligt, at vi havde faaet med os adskillige vrangte og sjælle betragtninger f. eks. af den enkelte menigheds forhold til kirkesamfundet, af kirkestyrelse og kirketugt! Hvor rimeligt, at ved den megen sammenblanding af kirke og stat, hvortil vi var vante, ogsaa hos os begrebene var blevne forvirrede, saa vi tillagde kirkestyrelsen en magt

og myndighed, som dog kun kunde forsvares, naar den blev øvet af det borgerlige samfunds øvrighed! Blev vi nu end i vor præfisis ledede af rigtigere principer end dem, som laa til grund for vor gamle grundlov, saa ønskede vi dog, saa snart det var gjørligt, ogsaa at foretage den fornødne revision af denne."

Da de første norske prester begyndte sit arbeide her, fandt de, at de indvandrede paa mange steder var kommet i berøring med og tildels paavirket af forstjellige flags selterere. De begik ikke da den fejl, som flere af dem, der tidligere havde søgt at oprette lutheriske kirkesamfund, har begaet, at samarbeide med reformerte og andre til stor skade for sandheden. Det stod klart for vore pionerprester, at det var Guds vilje, at de skulle sky og sky al vranglære og ikke pleie noget som helst broderskab med anderledes troende. Dette gjaldt ogsaa saadanne, der kaldte sig lutheranere, men som var sandheden utro i større eller mindre grad. Helt fra begyndelsen blev dette nedlagt som et princip, der trofast blev fulgt og kjæmpet for i den Norske Synode helt indtil foreningen i 1917. Vijsnøk bragte denne præfisis samfundet mange uvenner. Der blev udskynget beskyldninger mod det for eksklusivisme og for mangel paa den rette kristelige kjærlighed. Men de valgte hellere at lide denne tort og gjøre Guds vilje end at gaa paa afford med sin samvittighed for at vinde verdens venuskab. Og Gud velsignede storlig denne deres trosskab mod sandheden.

Allerede tidligt begyndte den Norske Synode at intage en bestemt holdning til de andre lutheriske samfund i dette land. I 1855, to aar efter Synodens stiftelse, da sagen om presters og lærerers uddannelse kom paa tale, udsendtes to deputerede, pastorerne Ottesen og Brandt, som skulle gjøre sig bekjendt med disse forstjellige samfund med det maal for øie om muligt at finde en læreanstalt, som de forelsbig kunde benytte. Disse deputeredes rapport er klar og tydelig. De finder i de ældre synoder meget ulutherisk i lære og præfisis. De vil heller ikke anbefale en forbindelse med Ohio- eller Zowa-Synoden. Men i Missouri-Synoden fandt de et fuldt ud bekjendelserstro lutherisk samfund, som de af hele sit hjerte anbefalede Synoden at træde i forbindelse med. Dette blev ogsaa gjort. I mange aar benyttedes Missouri-Synodens læreanstalter, og det underligste broderforhold herskede mellem den Norske Synode og Missouri-Synoden helt indtil foreningen i 1917.

Det kan være af interesse i denne forbindelse at høre, hvad formand H. A. Preus har at sige om de forstjellige lutheriske synoder herover i "Syv Foredrag etc." 1867: "'Den lutheriske General Synode i Amerika' omfatter mere end et halvt fnes synoder, blandt hvilke der findes saadanne, som ikke engang udvortes bekjender sig til den lutheriske kirkes symboliske bøger. General Synoden anerkjender kun med forbehold den lutheriske konfession. I de senere aar har dog indenfor den en mere bestemt bekjendelserstro lutherisk retning begyndt at gjøre sig giceldende; denne retning havde sine bedste

forskjæmpere i den gamle Pennsylvania Synodes stjød. . . Den Amerikanske lutheranisme', saa kaldt i modsætning til den formentlig udlevede gamle tyske ortodoksi, hyldes dog af den overveiende pluralitet inden General Synoden."

Videre siger han: "Den dels engelske, dels tyske Ohio Synode, der vel uforbeholdent befjender sig til den lutheriske kirkes befjendelsesskrifter, men dog har vist stor slaphed saavel i lære som i praksis. Den har blandt andet haft bitre kampe at føre inden sin midte paa grund af, at flere af dens prester tilhører frimurerne og andre hemmelige fællesskaber."

"Den tyske Søva Synode, hvis ældre prester uden undtagelse er disciple af pastor Wilhelm Løhe i Bayern og forsøgter hans romaniserende og filialistiske vildfarelser, som har givet anledning til flere udtrædelselser."

Om Buffalo-Synoden siger han: "Dens lære om embedet og kirkeregimentet var nemlig saavel som dens praksis saa papistisk, at ikke alene dens menigheder laa under presteskabets tyranni og aag, men de fleste af dens prester samtidig under 'seniors', der regjerede som en pave."

"Mod alle disse mere eller mindre ulutheriske synoder ligesaavel som mod de tyske reformerte og katolske kirkesamfund har Missouri-Synoden lige siden sin stiftelse uafbrudt kæmpet med ligesaa megen frimodighed som dygtighed og troskab for Befjendelsen; ligeoverfor dem alle har den udfoldet det lutheriske banner frit, herligt og lysende. Skjønt derfor ogsaa alles hånd har været mod den, skjønt den og derfor fra alle hold har maattet døie spot, haan og forhørgelse, er den dog bleven ubevægelig fast ved 'Guds ord og Luthers lære'. Og Herren har ikke ladet denne kamp blive uden blesignelse. Efter en mere end tveaarig kamp mod den har Buffalo-Synoden ifjor indrømmet den, at den havde ret i sine paastande og begjæret tilslutning til den. . . Ogsaa den udtrædelse, som vi hørte ifjor fandt sted i General Synoden, maa vel ansees for væsentlig at være en virkning og frugt af Missouri-Synodens klare vidnesbyrd og kamp."

Efter at have udtraadt af General Synoden begyndte Pennsylvania-Synoden sammen med en del andre underhandlinger med det maal at oprette en konservativ lutherisk føderation. Derved opstod "General Council". Men hverken Missouri-Synoden eller den Norske Synode fandt det raadeligt at træde i forbindelse med disse uensartede elementer, der ovenkøjet gav lidens garanti for fasthed i lære og praksis for fremtiden. Den Norske Synodes stilling til "General Council" er ikke til at tage feil af, naar man læser udtalelser om denne føderation i "Kirkelig Maanedstidende" fra hin tid.

Derimod begyndtes snart underhandlinger mellem Missouri-Synoden, den Norske Synode og en del andre, deriblandt Ohio-Synoden, om en føderation mellem virkelig tro lutheranere. Dette ledede til dannelsen af den lutheriske Synodalkonferens i 1872.

Bistnoč udtraadte den Norske Synode igjen af Synodalkonferensen i 1883. Dette skede dog ikke paa grund af nogen læreforstjel, men fordi man paa denne maade haabede at undgaa en splittelse i Synoden under naadevalgsstriden. Man vedblev dog at staa i det inderligste broderskabs forhold til Synodalkonferensen lige indtil 1917. Med de synoder, som udgjør Synodalkonferensen, men med ingen andre lutheriske samfund, pleiedes samarbeide i denne tid. Vi mindes fra den sidste del af dette tidsrum, hvorledes flere af vore prester og professorer blev tildelt doktorgraden af fakulteterne i St. Louis og Wauwatosha, og hvorledes ledende lærere i Missouri- og Wisconsin-Synoderne blev tildelt doktorværdighed af vort fakultet. Med de andre lutheriske samfund viste der sig at være uenighed i lære og praksis indtil den sidste tid.

Saa vil vi se lidt paa de enkelte læresætninger, som den Norske Synode stred og led for i denne tid. Den første strid, som opstod blandt de norske lutheranere herover, var angaaende lægpredikant-virksomheden. Før ankomsten af de første ordentlig uddannede og ordinerede prester fra Norge havde Elling Eielsen og andre lægpredikanter reist rundt og holdt møder i de forskellige settlementer. Dette var det jo i og for sig ikke noget at udsette paa. Evertimod var det vel i høieste grad ønskeligt, at Guds ord kunde blive forlynt for de spredte nybyggere, som i lang tid ikke havde haft ordets forkynELSE blandt sig. Men disse lægpredikanter var uflare i sin erkjendelse af evangeliets sandhed allerede fra Norge af, og denne uklarhed øgedes ved deres berøring med de reformerte samfund her. De indtog ogsaa en fiendtlig stilling mod de norske presters virke og den kirkelige orden, som disse søgte at indføre. Disse lægpredikanter ønskede at fortsætte med sin omreisende virksomhed i settlementerne, selv efterat disse havde saaet oprettet ordnede menigheder.

Der opstod derfor paa mange steder en heftig strid. Den Norske Synodes stiftere søgte med stid at undervise folket i Guds ords lære om menigheden og det kirkelige embede. "I Guds kirke skalde alt ske "hømmeligt og med orden". Den kristne menighed har Gud selv indstiftet. Til menigheden har han betroet nøglemagten, der udøves gjennem ordets forkynELSE og sakramenternes forvaltning. Menigheden alene har ret og pligt til efter Guds ords anvisning at ansætte hørder og lærere. Til menighedslærere skal ansættes saadanne alene, som efter prøvelse er befundne dygtige efter den anvisning, som Guds ord meget noie giver. Ingen har lov til under påaberaabelsen af, at han har saaet kald direkte fra Herren, at træde forstyrrende ind i menighedens rettigheder. Kun naar nøden krever det, bør andre end ordentlig prøvede og ansatte lærere optræde som Guds ords offentlige forkyndere. Men selv da bør menigheden falde dem dertil, saafremt der er saa megen orden, at det kan ske. Dette kommer ikke i strid med skriftstens lære om det aandelige prestedømme; thi dette kan og skal komme i fuld udøvelse uden at komme i konflikt med det af Gud selv indsatte ordets embede.

Før det standpunkt, som Synoden saaledes indtog ligeoverfor Lægprædikantvirksmøden, blev den længe angrebet ikke alene af disse første Lægprædikanter, men også af alle de samfund, som senere blev stiftet i opposition mod den. Alle disse samfund har i større eller mindre grad forsvarer Lægprædikantvirksmøden helt indtil foreningen i 1917.

I forbindelse med denne strid blev Synodens standpunkt staaet fast også med hensyn til forholdet mellem menigheden og kirkesamfundet. Menigheden har Gud indstiftet, og til den har han betroet nøglemagten. Ingen enkelt person eller församling i Kirken har myndighed over menigheden. Gud har ikke indstiftet kirkesamfundet; men det er opstaaet derved, at menighederne er blevne enige om paa denne maade at staa i forbindelse med hinanden. Derved sættes de i stand til bedre at arbeide sammen for uddannelse af præster og lærere, fremme missionen hjemme ogude, øve kristeligt barmhertighedsarbeide m. m. Samfundet bliver saaledes kun et organ, der muliggjør et mere kraftigt og effektivt samarbeide mellem menigheder af samme tro og befjendelse.

Dette var Synodens standpunkt, og det kom derfor klart frem i dens forfatning fra 1866 af, at Synoden ligeoverfor de enkelte menigheder kun var raadgivende, ikke raadende eller styrende. Hvor omhyggelig vore fødre vernede om den enkelte menigheds rettigheder, ser vi af følgende i formand H. A. Preus's synodaltale i 1865: "Menigheder har ved sammenlægningen og ved antagelsen af forfatning for den med yderste flid at vaage over, at de, idet de frivillig i kjerlighed og omsorg for sit eget saavel som det fælles bedste giver afskald paa en del af sin frihed og selvstændighed, dog ikke overdrager Synoden eller fælleskirken saadanne rettigheder eller saadan magt, som Herren ikke alene har anbetroet menighederne selv, men hvis udøvelse af dem selv er den bedste borgen for den rene tros bevarelse, f. eks. at indsætte og afsætte lærere, at øve kirketugten, at antage salmebøger og skolebøger; men end mindre maa menighederne tilføjende fælleskirken eller dens embedsmænd en saadan magt og myndighed, at deres beslutninger — selv om de ikke strider mod Guds ord — skulle være bindende love for menighederne i kraft af en guddommelig autoritet, som efter det fjerde bud skulle tilkomme dem som overordnede. Saadan indrømmelse fra menighederne side vilde gjøre Synoden til et pavebomme, der kunde blive ligesaa antikristelig som det, der regjerer i Rom; den vilde gjøre menighederne til mennesketrælle og lægge et aag paa dem, som vilde være tungere at bære og vanskeligere at borttage end det, som i statskirkerne sængsler og trykker dem." I denne henseende var den Norske Synode enestaaende blandt de norske-lutheriske samfund her i landet. Den Lutheriske Kirke med sin megen tale om menighedens frihed har med sin mangel paa orden lagt magten i indflydelsesrigt enkeltmænds hænder istedetfor virkelig at verne om menighedernes rettigheder.

Teg sagde, at de lægprædikanter, som i den første tid arbeidede omkring i sammenslutningerne, var uflare i sin erkendelse af evangeliets sandhed. Dette var grunden til, at der opkom strid mellem dem og den nystiftede Norske Synode angaaende flere lærepunkter.

Den første strid gjaldt læren om absolutionen. Gjælten og hans tilhengere forargedes over, at de norske præster i skriftemalet med haandspaalcæggelse forkyndte syndernes forladelse for de enkelte. De ansaa det for en formastelse, at et menneske vil påtage sig at bedømme de enkeltes hjerter, da det er vitterligt, at det er kun de troende, som virkelig faar sine synder forladte. De burde derfor kun meddele absolutionen med den forudsætning, at vedkommende er en sand troende. De vilde saaledes have en betinget absolution. Og de var forarget over haandspaalcæggelsen, da det gav udseende af, at vedkommende præst besad en myndighed, som Gud alene eier.

Den Norske Synodes præster var visseleg enig med dem deri, at kun den troende kan nyde syndforladelse saavelsom alle andre frelsens goder, samt at ingen præst er i stand til at se ind i sine tilhøreres hjerter og afgjøre, om de er virkelig troende. Men de paaafstod heller ikke, at det var en dommerhandling af præsten at meddele absolutionen. I absolutionen figer skriftefaderen intet om vedkommende skriftebarns tro. Han forkynder kun evangeliet for den enkelte, som han har for sig, ligesom han i prædikenen forkynder forladelse for alle tilhørere. Og dette evangelium er ikke betinget. Det forkynder frelsen, som er beredet i Kristus Jesus for alle syndere. Da Frelseren paa korset udtalte disse herlige ord: "Det er fuldbragt", da var al verden s synd sonet for, enten de enkelte syndere vil tro det eller ikke. Naar evangeliet om denne Kristi frelse forkyndes i verden, da forkynder det syndforladelse for alle arme syndere, enten de vil tro det eller ikke. Og naar arme syndere i skriftemalet begjører absolution, da har jeg i kraft af dette samme evangelium baade ret og pligt til at forsikre de enkelte syndere om, at Herren sjænker dem den forladelse for synden, som i Kristus allerede er beredet. Om jeg da vilde sige: "Dersom du tror, da er dine synder forladte", da vilde jeg blot forvirre den ængstede synder og faa ham til at mene, at hans egen tro skal fuldende den frelse, som allerede forlængst er fuldbragt. Nei, det er min pligt, uden nogen saadan betingelse at forsikre den skriftende om, at Gud sjænker ham syndforladelse. Vil han saa med sin vanTro støde gaven bort, kommer han vistnok ikke til at nyde godt af den, men det gjør ikke mine ord til løgn, naar jeg siger, at Gud virkelig sjænker ham syndforladelse. Og det, at jeg siger dette under haandspaalcæggelse, tjener kun til at lægge denne sandhed saa meget nærmere til den enkelte.

At der under striden om absolutionen opstod strid om evangeliet, er derfor ogsaa ganske naturligt. Synodens modstandere indvendte med hensyn til evangeliet, at ogsaa det meddeler syndforladelse kun til de troende og ikke til de vanTro. De vilde saaledes have et evangelium, som var betinget af vor tro. Vi har et herligt vidnesbyrd

om Synodens standpunkt i denne strid i et indlæg af pastor B. Noren fra begyndelsen af seftiaarene. Ædet han omtaler forhandlingerne ved prestekonferensen paa Jefferson Prairie, siger han: "Da man kom til den lære, at absolutionen eller evangeliet er en kraftig meddelelse af syndernes forladelse, gjordes der fra Augustana-Synodens prester den indvending, at evangeliet kun meddeler syndsforladelse til de troende, men ikke til de vantro. Vor Synodes prester derimod lærte, at evangeliet er og bliver det samme, enten saa menneskene modtager det eller ikke, og at det derfor er en kraftig meddelelse af syndernes forladelse til alle, som hører det, enten de er troende eller vantro. Der blev man ogsaa staaende, og der staar vi endnu den dag idag."

"Spørgsmaalet er, om evangeliet snart er et og snart et andet, om det er et, naar det kommer til en troende, et andet, naar det kommer til en vantro, eller om evangeliet altid er det samme, et evigt, bestemt, uforanderligt ord, som bringer det samme budskab fra Gud, hvor det saa sendes blandt alle folk og slechter og tungemaal, som bringer den samme gave til alle, baade til dem, som lader sit hjerte oplykke for Guds kjærligheds gave, og til dem, som forhærder sig og foragter gaben."

"Vi ved nemlig af Guds ord, at Gud af kjærlighed har givet sin Søn hen for alle mennesker. Sønnen, sendt af Faderen, har af kjærlighed givet sig selv hen for alle mennesker og dyrt kjøbt dem alle syndernes forladelse. Af kjærlighed er dette skeet iølge Guds evige raadslutning. Menneskets forhold eller fortjeneste har intet dermed at gjøre; deres retfærdighed eller uretfærdighed, gjøren eller ladén, tro eller vantro har intet dermed at gjøre og har hverken virket med eller mod; det grunder sig ene og alene paa Guds egen, evige, frie, uafhængige og uforstyrrede kjærlighed til den faldne slægt. Det grunder sig paa Guds kjærlighed ikke til sine venner, men til sine fiender (Rom. 5, 10). Derfor faldes det altsammen næde og altsammen gave."

"Da Gud vil, at alle mennesker skal blive salige, og da ingen kan blive salig, uden han har Kristus, den Guds gave, saa er det Guds vilje, at gaven i evangeliet skal bringes til alle mennesker (1 Tim. 2, 4; Mør. 16, 15; Tit. 2, 11; 1 Tim. 1, 10)."

"Hvorsomhelst evangeliet lyder, der sender altsaa den treenige Gud sin gave, d. e. Kristus og i ham syndernes forladelse, liv og salighed, til alle dem, som hører det. Hvorsomhelst, siger vi, og hvorledes end de mennesker, som hører det, bærer sig ad — enten de lader sig overbevise og modtager det, eller de trodser og foragter det, saa er og bliver Guds vilje den samme (Jaf. 1, 17), og derfor bliver ordet, hvori Guds vilje aabenbares, altid den samme (1 Pet. 1, 25), og derfor bliver gaven, som er i dette ord, altid den samme (Rom. 3, 8; 9, 6; Tim. 2, 13). Kristus er igaar og idag og til evig tid den samme; derfor er evangeliet igaar og idag og til evig tid det samme, det samme for Adam som for de mennesker, der lever, naar

domsbasinen lyder; der er kun ett evangelium (Gal. 1, 6—8), det samme for det tungnemmeste barn som for den sharpindigste tenker, det samme for den trodsigste fornægter, for den bitreste spøtter som for den frommeste forsdrager, det samme evige, mægtige himmelbudskab, over hvilket de himmelske hærskarer jubler, i hvilket Gud den Helligaand åabenbarer Guds midgrundelige fjærligheds dyb og vidner for ethvert menneske, som hører budskabet: 'Gud elsker dig, du arme faldne sjæl! Guds Søn har betalt for dig din hele tunge syld! Frygt ikke, stat op, rygt støvet og lænkerne af dig, gaf ud af fængslet, du er fri! Fryd dig saare, det er Guds vilje, at du skal blive salig! Vær frimodig, dine synder er dig forladte!' (Samlede Skrifter III, 47—51.)

Dette fuldtonende, ubetingede evangelium har da også den Norske Synode vedblevet at forkynde indtil det sidste.

Under disse stridigheder om evangeliet og absolutionen kom man ganske naturligt også ind på læreren om retfærdiggjørelsen. Også her var modstanderne tilbørlige til at lægge saadan ensidig vægt på menneskets tro, der let kunde lede folk til at tillægge troen større betydning end et ret og slet organ, hvormed Guds allerede fuldt ud tilveiebragte gave modtages af mennesket. I denne sag har den Norske Synode baaret utvetydigt vidnesbyrd om Guds store gjerning for vor frelse og om, at han delagtiggjør os i den af naade alene. Kristus har ved sin fuldkomne lydhed og ved sin lidelse og død fuldkommen sonet for al verdens synd. Han påtagt sig hele vor syndesyld og betalte for den. Derved har han tilveiebragt en for Gud fuldt gyldig retfærdighed for alle syndere. Han "blev givne for vore overtrædelser og opreist for vor retfærdiggjørelse." Rom. 4, 24. I Kristus er alle syndere allerede retfærdiggjort. Denne retfærdighed bringer evangeliet som en usyrfylt gave til de arme syndere. De, som ved troen tager imod gaven, har den, de er retfærdige. Den troende bliver ligesom ved en dommerhandling af Gud tilregnet Kristi retfærdighed. Gud frikjender ham fra syndens syld og straf og anser ham i Kristus, som om han aldrig havde syndet.

Og jeg er overbevist om, at det er denne samme uklarhed i erkendelsen af evangeliets væsen, som går igjen hos Synoden's modstandere i naadevalgsstriden. De begyndte med at angribe Misfouriernes fremstilling af skriften og Bekjendelsens lære om naadevalget, at Gud af naade fra evighed ikke alene har besluttet ved sin Søn at berede frelse for alle syndere, men han har også besluttet at falde, retfærdiggjøre og herliggjøre dem, som bliver salige. Ligesom Gud altsaa af naade alene har beredt frelsen for alle, saa har han og af naade alene delagtiggjort dem, som bliver salige, i denne frelse.

Denne fremstilling ville ikke modstanderne antage. De vilde saa menneskets tro med også i læreren om naadevalget for derved at forklare, hvorfor en del mennesker er udvalgte fremfor andre. De kjømpede derfor for antagelsen af den definition af udvælgelsen, at

Gud fra evighed har udvalgt dem til salighed, hvem han forudsaa, at de vilde tro og blive bestandige i troen indtil enden. Troen skulle da tjene som forklaringsgrund for, hvorfor en del mennesker er udvalgte, men andre ikke. Bistnok vilde de ikke medgive, at de ansaa troen som en aarsag til naadevalget. Dog, naar striden førtes over til læren om ombændelsen, kom det klart frem, at en saadan betydning tillagdes troen eller menneskets gode forhold, som det kaldtes.

I ovennævnte stridigheder, om absolutionen, evangeliet, retfærdiggjørelsen og naadevalget, gjaldt det for den Norske Synodes fødre at bære et kraftigt vidnesbyrd for reformationens andet store grundprincip, retfærdiggjørelsen af naade alene. Det noksaa almindelige uklarhed blandt de norske udvandrere i denne henseende viser noffsom, at det ikke var myyttig strid og bare ordkłøveri. Det var et vidnesbyrd, som i høieste grad var paakrævet for at kunne opbygge en rettroende lutherske kirke blandt vore landsmænd herover.

Haand i haand hermed gik vidnesbyrdet for reformationens første store grundprincip, at den hellige skrift er den eneste fuldkomne regel og rettefnor for vor tro og vort liv. Foruden det vidnesbyrd, som stadig blev baaret herfor under alle de ovenfor nævnte stridigheder var der særlig to spørøgsmaal, hvorom der tidlig opstod heftig kamp, under hvilken det gjaldt for vore fødre at verne om skriftenes fuldkomne autoritet. Det første af disse gjaldt læren om søndagen.

Foruden med de reformerte seftter, der alle mildest talt er meget uflare i dette spørøgsmaal, kom de første udvandrere ogsaa i berøring med missionærer udsendte af adventisterne. Disse missionærer fandt frugtbar jordbund for sit arbeide blande de norske emigranter, hvis erkjendelse i sabbatsspørøgsmalet var meget forvirret paa grund af de statskirkelige forholde, som de var vante til. Da vore prester i skrift og tale underbiste sine medlemmer i skriftenes og Bekjendelsens lære om søndagen, blev de heftig angrebet, ikke alene af adventisterne, men ogsaa af Gielsens tilhængere og af Augustana-Synoden. Den strid, som derved opstod, blev senere fortsat af Konferensen og varede helt ud til begyndelsen af ottiaarene.

Under hele denne strid fremholdt vore fødre i den Norske Synode klart og kraftigt den hellige skrifts og den lutherske bekjendelses lære i modsætning til de traditioner, som i lange tider havde vundet hævd endog i dele af den lutherske kirke. De hævdede, at med "hviledagen" har det tredje Bud ingen saaden hentydning til en bestemt dag, som den, der laa deri for jøderne. For os kristne skal hver dag, hele vort liv, være en hviledag i Kristus. At hellige denne hviledag ret sker ved flittig og rigtig brug af Guds ord. Vi finder intet sted i Guds ord, som bestemmer, at søndagen nu skal træde istedetfor den syvende dag, som var paabudt som hviledag i den gamle pagt. Kirken i den nye pagt har i kristelig frihed valgt søndagen som den dag, paa hvilken de for ordens skyld og af andre praktiske hensyn kan samles til gudstjeneste og ellers bruge Guds ord. Af denne

strid har vort folk draget den nytte, at Guds ords og Bekjendelsens autoritet derunder et blevet kraeftig fremhaevet i modsetning til alle-slags traditioner og menneskelige fornuftsslutninger.

Det samme er tilfældet med den strid, som under borgerkrigen opstod om det saakaldte slaverispørgsmaal. Vore prester blev beskyldte for at forsvarer slaveriet, sjønt de tydelig erkærede paa synodemødet i 1861, at "slaveriet er et onde og en straf fra Gud, og vi fordømmer alle de misbrug og synder, som er forbundne thermed, ligesom vi, naar vor kædsplygt kæreder det, og kristelig kærlighed og visdom byder det, vil arbeide for dets ophoerelse". Men fordi de ikke vilde fornegte flere flare steder i det nye testamente, som omtaler slavehold, kunde de ikke erkære det for i og for sig at være synd at holde slaver. De valgte hellere at lide den tort at blive mistænkeliggjort for at være forsvarere af slaveriet end at slaa af noget paa Guds ord. I Synoden's "Tesselskrift" paapeger pastor H. Halvorsen betydningen af Synoden's stilling i denne sag paa følgende maade: "Selve slaverispørgsmalet var for Synoden's prester en underordnet sag i og for sig og et meget periferisk spørgsmaal, men da det her gjaldt at hævde kristens absolute autoritet overfor menneskelige følelser og forudsatte meninger, saa blev sagen for dem af den allerhøieste betydning. En anden meget betenklig omstændighed var ogsaa det, at baade Clausen og mange af dem, som stod paa hans side, ikke sjælnede ret mellem den udvortes, legemlige frihed og den indre, aandelige frihed, som Kristus havde forhvervet os."

Ogsaa overfor Ieren om det tusenaarige rige har Synoden tidlig taget et afgjort standpunkt. Der var visstno ikke ingen strid om dette spørgsmaal i den første tid. Men da ledende mænd inden Augustana-Synoden saavel som i andre Lutheriske synoder hyldede denne lære, forkastede Synoden ved officielle resolutioner alle-slags filialistiske vildfarelser.

Blandt spørgsmaal, som hører under samfundets kirkeelige præfis, bør i denne forbindelse endnu særlig nævnes Synoden's stilling til menigheds-skolen og til logebøsenet. At den opvoksende slegt funde blive tilstrækkeligt undervist i kristendommens sandheder, laa vore fædre alvorlig paa hjerte fra den allersørste tid. De indsaa snart, at denne del af barneundervisningen ikke her ville blive varetaget af stats-skolen, som de var vante til fra fædrelandet. Allerede pastor J. W. C. Dietrichson fuldte ordnet med en del religions-skole i sine menigheder. Dette eksempel besluttes i de andre prestekald, som blev oprettet. Man indsaa dog snart, at denne indretning var yderst ufuldkommen. Allerede i sekstaarene førtes længere forhandlinger om barneundervisningen, der ledede til, at Synoden indstændig anbefalede oprettelsen af menigheds-skoler, ejet og drevet af den kristne menighed, hvor børnene kunde faa hele sin undervisning, i verdslige fag saavel som i kristendom. Jeg behøver ikke her at gaa nærmere ind paa ønskeligheden og nytten af oprettelsen af saadanne skoler. Menigheds-skoler blev ogsaa oprettet paa forskellige steder, der dreves

til stor velsignelse i kortere eller længer tid. Det viste sig dog at være meget vanfæltigt at vække almindelig interesse for disse skoler blandt vort folk. Den tanke, at statens skoler er tilstrækkelige, var ved tradition dybt indgroet. Desuden var det saa meget lettere for den gamle Adam at lade det bero med lidt religionsundervisning i ferierne ved siden af søndagsskolen end at oprette ordentlige menighedsskoler. Der manglede vistnok ogsaa meget hos vore præster paa den rette forståelse af menighedsskolens nødvendighed og paa det rette moralske mod til at bære virkekraftigt vidnesbyrd i sagen blandt sine menighedslemmer. Under Jubelsynoden i 1903 blev det af flere påpeget som et mørkt kapitel i Synodens historie, at saa lidet var opnaaet i arbeidet for oprettelsen af menighedsskoler.

Men Synodens stilling i sagen har aldrig været til at tage fejl af. Kraftige resolutioner, der opfordrede til oprettelsen af saadanne skoler, blev af følles- og distriktsmøderne antagne aar efter aar. Vel udarbeidede referater blev leverede og udgivne, og under diskussionen blev kraftige vidnesbyrd baaret. Det blev betegnet som en livssag for samfundet at få vaft almindelig interesse for sagen. Dette vidnesbyrd blev vedligeholdt af Synoden lige indtil foreningen i 1917. Ja det blev endog benyttet som et kraftigt argument for foreningen, at det derved funde udrettes saa meget mere for menighedsskolen.

Flere menighedsskoler blev ogsaa i den senere tid oprettet, der syntes at have en lovende fremtid. Men istedetfor at blive fremhjulpne ved foreningen er de senere blevne nedlagt.

Ogsaa i spørsgåmalet om hemmelige selfskaber tog den Norske Synode et bestemt standpunkt. Bestemte resolutioner mod logevæsenet blev antagne ved synodemøderne, og de fleste menigheder havde en paragraf i sin menighedsordning, der bestemte, at medlemmer af saadanne selfskaber ikke funde optages i menigheden. Der var visseleg megen strøbelighed paa mange steder med hensyn til overholdsen af Synodens officielle standpunkt i denne sag; men Synoden blev ikke træt af at vidne mod logevæsenet under sine møder og i sine organer, og dette vidnesbyrd blev visseleg ikke uden frugt.

Det har i det forangaaende søgt i forte træk at fremholde det væsentlige af det, som maa komme i betragtning, naar vi vil bestemme den Norske Synodes standpunkt i løre og præfiss i de føls og sefsti aar fra dens stiftelse indtil foreningen i 1917. Hvilke alvorlige og kraftige vidnesbyrd blev der ikke baaret om disse ting i denne tid! Hvilke tunge kampe maatte der ikke føres under arbeidet for at oprette et ret lutherisk samfund blandt vore landsmænd her! Gud skjænkede rigelig sin velsignelse til vidnesbyrdet og oppholdt vore fædre under kampen, saa at det maaal, som de havde sat sig, virkelig blev naaet. Et sandt lutherisk samfund stod der, i hvilket reformationens to store grundfæstninger var komne til sin ret. Det var vel udrustet med de nødvendige institutioner og arbeids-

kraft til at kunne virke til stor velsignelse for vort folk og vort land i fremtiden.

Men hvordan er det nu med frugterne af fødrenes arbeide? Staar den nye slegt nu paa veiene og spørger efter de gamle stier for at vandre paa dem? Børes der endnu kraftige vidnesbyrd, og kjempes der endnu alvorligt for at vedligeholde det standpunkt, som den Norske Synode indtog i disse vigtige ting?

Men nogen kan spørge: Er det nødvendigt at vedligeholde vidnesbyrdet og fortsætte kampen i det uendelige? Er ikke vort folk nu saa vel oplyst og saa vel besæt i det sande Lutheriske standpunkt i lære og præfis, at vi nu for en tid kan nedlægge stridsvaabnene og foretage et samlet arbeide for vor kirkes opbyggelse indadtil og udadtil? Er det ikke paa tide, at den Lutheriske Kirke i dette land ophører at øde sin kraft paa umyttig indre strid og samler sig for at kunne gjøre sig gjældende under større forholde end tilforn? Der er mange, som mener det, ogsaa blandt dem, der tidligere trofast stod paa veiene og spurgte efter de gamle stier.

Men dette er da heller ikke nogen ny foretælelse. I sin synodal-tale i 1864 siger formand G. A. Preus: "Når man møder vor iver for lærens besættelse paa samme maade (som pietismen) og efter og efter raaber paa livet og som grund anfører, at i vores dage er læren i den Lutheriske Kirke saa vel udviklet og besæt og erkjendelsen af den rene lære saa almindelig, at der ingen fare er fra den side og saadan iver derfor paa urette plads, da mener jeg, at det, at saadant krig er saa almindeligt, allerede er et vidnesbyrd om, at det ikke er saa prægtigt bevænt med den rene lære i den Lutheriske Kirke, som man påstaar. Et blik omkring i de kirkeafdelinger, som bærer Luthers navn, vil og overbevise os om, at det staar mindre end godt til i saa henseende, og at netop den rene læres frygtelige forfald i mitidens Lutheriske Kirke maa opfordre os, som en afdeling af denne Kirke, til med al iver og alvor at faste os paa læren og søge ved Guds naade at komme til den først mulige klæhed og hjelpe i erkjendelsen. Jeg tror, at de forhold, under hvilke Herren har stillet vort lille samfund her, maa opfordre os til at anse det som en hoved-opgave for vort samfund at stræbe efter saadan erkjendelse af og besættelse i den rene lære først og fremst, forat ved det rene Guds ord's bevarelse og anmælelse vi og vor slekt kan blive salig, dernæst forat vi med vor slekt kan lære at føre et i sandhed fundt kristeligt liv, og endelig forat vi med det os bevarede rene Guds ord efter den naade og anledning, som Gud maatte give, ogsaa kan hjælpe andre tilrette og vise dem, som er geraadede i vildfarelse, den rette vei til salighed."

Var det nødvendigt dengang at ivre for besættelse i erkjendelsen af sandheden baade for at bevare den for os selv og for at lede andre tilrette, saa er det visselig ikke mindre vigtigt nu. Afvigelser fra sandheden er ligesaa almindelig og kommer end mere aabenbart

frem nu end dengang. Trangen til kraftige vidnesbyrd er uden twil ligesaa stor som nogensinde før.

Men hvor er det blevet af de fleste af dem, som sikk frugterne af fødrenes vidnesbyrd og kamp i arv og eie? Vi finder dem blandt de tidligere modstandere. Det kan viistnok ikke negtes, at disse modstandere har lært noget af vores fødres vidnesbyrd. De optreder ikke længere saa frekelt mod forknydelsen af et fuldstændende evangelium, og de har for en del lært at se det uholdbare i meget af det, som de tidligere forsegtede. Men de har langt fra helt ud antaget den Norske Synodes standpunkt i lære og præfis. Vore foruds brødre, som har indtraadt i foreningen, har derved brudt broderskabet med sine tidligere trofaste Lutheriske brødre og pleier nu broderskab med dem, som før var vores bitræste modstandere, og hvem vores fødre ikke vilde anerkjende som tro lutheranere. Den paataaend, at Missouri-Synoden i den senere tid skal have ssiftet standpunkt, medens dens modstandere nu skal have indtaget det samme standpunkt, som Missouri-Synoden tidligere indtog, vil blive anset som latterlig af alle undtagen af dem, som paa denne maade søger at saa lidt plæster for sin samvittighed. Æ den Norske Lutheriske Kirke pleies nu det inderligste broderskab med alle lutheranere undtagen med dem, som før stod i broderskabs forhold til den Norske Synode. Sa endog med reformerte pleies der samarbeide, uden at det paatales offentlig. Dette er visseelig saa fjernt, som det kan blive, fra Synodens gamle standpunkt.

Lægeprædikantvirkomheden drives og trives i samfundet aldeles som blandt Synodens tidligere modstandere. Viistnok hæves enkelte røster til protest, men der er intet tegn til nogen samlet optreden derimod. Ridkjærheden for lokalmenighedens suverenitet er der slaget en streg over, og nogen klar bestemmelse om, at samfundets beslutninger overfor de enkelte menigheder kun er raadgivende, synes man ikke mere at have noget brug for.

Viistnok er en række satser om vigtige trosslærdomme antaget, hvori reformationens andet hovedprincip synes at være kommet nogenlunde til sin ret. Dog ogsaa der er der store mangler. Man har undladt at antage satser, der bestemt forkaster flere falske lærdomme, som tidligere blev forseglet af modstanderne. Æ satserne om naadevalget er den saakaldte anden læreform, der sætter troen som en "nødvendig forudsætning" for udvælgelsen, gjort ligeberettiget med skriftenes og Befjendelsens lære, og til dette freves uforbeholden anerkjendelse af alle samfundets medlemmer. Det væsentlige ved udtrykket, menneskets "gode forhold", der viistnok er forkastet, er dog bibeholdt under bencænelsen, "ansvar lige oversor naadens anamnelse". Sa selve Befjendelsens begrebsbestemmelse af udvælgelseslæren bliver forkvalket ved den misvisende henvisning, som findes i parantesen i paragraaf 3 af "opgjør".

Dog, hvad vilde det have myttet, selv om disse satser havde været fuldstændig korrekte, aldenstund alle parter er indtraadte i

foreningen med den forstaaelse, at de alle har sin tidligere lære i behold? Forkynelsen fortsættes som før. Hauges Synodes tidligere standpunkt med hensyn til absolutionen er endog blevet officielt anerkjendt. Og at der fremdeles hersker den største uklärhed i erkjendelsen af evangeliets væsen og retfærdiggjørelsen af troen alene, kommer stadig frem under læreforhandlingerne ved fredsmøderne i alle dele af samfundet.

Kiliaistiske vildfarelser, fra hvilke den Norske Synode tidligere tog saa bestemt afstand, hyldest af mange inden samfundet. Under den offentlige diskussion er dette blevet betragtet som et aabent spørsgsmål.

Oprettelse af menigheds-skoler er ikke paa programmet for samfundets fremtidige arbeide. De menigheds-skoler, som var i gang, da foreningen kom ifstand, er alle nedlagte. Samfundets organer har gang paa gang stemplet det som faaflængt at forsøge at oprette saadanne skoler. Hele sagen betragtes nu visseleg af alle som et tilbagelagt standpunkt.

Bidnesbyrdet mod logevæsenet er næsten forstummet. Flere indlæg herom er blevne negtet optagelse i samfundets organer. Den ene menighed efter den anden, som havde paragrafer mod hemmelige selfskaber i menighedsordningen, har fjernet disse med det resul-tat, at ikke alene nye medlemmer optages, som tilhører logerne, men de ældre medlemmer slutter sig fortværl til disse.

Det er vel neppe nogen, som endnu tør paastaa offentlig, at den Norske Lutheriske Kirke repræsenterer den gamle Norske Synodes standpunkt i lære og praksis. Sa det store flertal af dette samfunds medlemmer vilde blive høisig fornærmet, dersom denne paastand blev gjort.

Vi, derimod, har sluttet os sammen "for at fortsætte den Norske Synodes gjerning paa den gamle grundvold og ifølge de gamle prin-ciper". Ingen kan derfor med rette bestride vor ret til at være denne synodes logiske arvtagere, aldenstund vi vil staa urokkelig fast paa det standpunkt, som den indtog. Bifstnok er vi faa og frøbellige, og det kan derfor ikke ventes, at vi med vort arbeide skal kunne opnaa, hvad der kunde være opnaaet, saafremt Synoden havde vedblevet at virke i sin tidligere stilkelse. Vi vil ikke befatte os med at føle domme over dem, som har forladt os. De faar selv være sit ansvar for Gud. Vi vil have nok med at høre vort eget ansvar. Det er dog en herlig trøst at vide, at Gud ikke vil kræve mere af os, end han selv har givet os.

Et kræver han dog af os, og det er, at vi med flid, iver og tro-skab benytter det pund, som han har betroet os. Vi har faaet en herlig arb; lad os verne om den og virke ufortrødent for, at den ogsaa kan komme saa mange andre som mulig til nytte. Herren give os villige hjerter til at gjøre de opopfrelser, som trænges til at fremme det store arbeide, som han i naade har betroet os. Lad os i ydmighed, men trofast og trøstigt fortsætte med at frembære vid-

nesbrydet for disse herlige sandheder, som vore fødre stred og led for; lad os villig udstaa de gjenbordigheder, som kampen for disse sandheder fører med sig, og Herren vil sandelig ikke lade vort arbeide blive uden frugt.

Men paa samme tid som vi fremfor alt trænger til at være besjælet af sand ydmyghed for at kunne gjøre Herrens gjerning ret, saa skal vi ikke lade bevidstheden om, at vi er saa faa og sørøbelige, bevæge os til at lægge hænderne i sjælødet i den tanke, at vi saa alligevel ikke vil kunne opnå noget med vort arbeide. Vi har hørt saa megen tale om, at andre samfund lægger store byrder paa sine medlemmer, at mange kan fristes til at tro, at det er en dyd at føge at undgaa saa mange bryder som mulig i Herrens gjerning. Nei, er vi saa og sørøbelige, saa trænger vi saa meget mere til at anstreng os. Hør vor lille synode faaet en stor opgave, saa kræves der saa meget større opofrelser.

Under det brud, som fæde ved foreningen, tabte vi vor andel i alle de ydre institutioner, som vi saa faaart trængte til arbeidets udørsel. Skal vi fortsætte arbeidet, maa vi føge at forstaffe os de aller nødvendigste saa snart som mulig. Under anskaffelsen af disse ydre ting skal vi ikke lade os bestemme af, hvad der kan give os anseelse i verdens øine, men alene af det, som efter vor bedste forståelse kan være mest tjenligt til Guds riges fremme.

Dersom vort arbeide skal fortsættes, trænger vi først og fremst vel udrustede arbeidere. Gud har lagt paa den nærværende slægt ansvaret for uddannelsen af arbeidere blandt den kommende. Vi har ingen anstalt til uddannelse af præster og lærere. Det har været os til stor hjælp under dette savn at blive mødt med saa stor velvillighed af vore brødre i Missouri- og Wisconsin-Synoderne. Til megen velsignelse har vore unge faaet benyttet deres læreranstalter. Men kan vi nu med god samvittighed lægge os til ro i den tanke, at disse vore brødre for stedse vil vedblive at uddanne vore præster og lærere for os? Dersom denne ordning er fuldt ud formaalstjentlig, da bør vi i det mindste se til at begynde saavært mulig at bære vor andel af udgifterne ved disse anstalters drift. Det har været beregnet, at ved Missouri-Synoden's skoler kostet hver elev samfundet ca. \$300.00 om aaret. Hvor længe skal vi vedblive at tage imod dette som en gave uden at føge ialsfald tilsnærmelssvis at bære vor del af byrden?

Men naar vi kommer til spørøgsmalet, om vi ikke snart bør føge at blive selvhjulpne i denne henseende, da er det vor pligt at overveie, om det ikke er paakrævet, at vi selv sørger for ialsfald en del af vore fremtidige læreres uddannelse. Bedre skoler i pedagogisk henseende end de, vi nu har benyttet, kan vi visstnok ikke vente at faa. Der findes ikke i noget samfund bedre uddannede præster og lærere, end disse synoder kan opvise. Derned er det dog ikke sagt, at disse skoler fylder alle vore fremtidige arbeideres behov. Vort arbejdssfelt er fornemmelig blandt folk af norsk herkomst. For at kunne virke blandt disse med held kræves først og fremst et nogenlunde ordent-

Iigt kjendskab til det sprog, som endnu for en stor del maa bruges i vort kirkearbeide. Fakultetet i St. Louis har mylig sendt en henvendelse til sin synodes colleges om ikke at sende graduenter til seminariet, som ikke er nogenlunde dygtige i brugen af det tyfse sprog, da det er meget vanskeligt at finde plads for saadanne, naar de gaar ud som kandidater. Men ikke noget lignende er tilfældet blandt os norske? Skal vore fremtidige arbeidere blive sproget mægtige, maa særlige anstalter gaares derfor under deres studietid.

Men vore fremtidige arbeidere trænger ogsaa til at gøre sig befjendt med det folks traditioner, stikke og eiendommeligheder saavel som med de særegne forholde, under hvilke de skal have sin virksomhed. Dette kan ikke i regelen opnæaes uden ved kynlige læreres veileitung under skoleuddannelsen. Og det kan for vort vedkommende kun besørges derved, at vi faar vor egen læreanstalt, hvor ialtfald den første del af uddannelsen kan varetages.

Desuden har erfaringen lært os, hvor vanskeligt det er at faa vor skoleungdom til at føge hen til en læreanstalt, hvor de kommer under ganske fremmede forholde. Vore unge søger derfor ikke alene fornemmelig til statens skoler, men ogsaa til andre samfunds kirkeskoler. Ja enkelte er endog blevet uddannede ved andre teologiske seminarier og er saaledes gaaet ganse tabt for vort samfund.

Af disse grunde blandt andet er mange af os komne til den bestemte overbevisning, at tiden er kommen, da vi bør faa oprettet vor egen læreanstalt. At det vil falde uhyre kostbart at foretage et større byggearbeide nu, er noget, som alle med lidt erfaring ved. Et hundrede tusen dollars vil ikke strække langt til at anskaffe de nødvendige bygninger for en læreanstalt. Er det ikke da en forundersig Guds styrelse, at vi nu er blevne tilbudt en fuld udrustet skolebygning for mindre end dette beløb, som dog er værd det mange-dobbelte. Personlig vil jeg anse det for et uerstatteligt tab, om vi lader denne anledning gaa fra os. Men vi har ikke ret til at vente, at vore tapre brødre, som har sikret os denne eiendom, vil affsaa de tilbud, som de nu har til at faa den afhændet, dersom dette møde siger, at Synoden ikke vil have den.

Bad os derfor overveie denne sag nøje og alvorlig. Det er tvilsomt om nogen af os vil opleve at faa en lignende anledning igjen. Det vil visstnok fra en side seet blive en byrde for os nu at føge at drive vor egen læreanstalt. Men hvem har lovet, at vi skal undgaa alle byrder under vort arbeide for kirvens opbyggelse? Var det derfor vi for ni år siden i denne menighed besluttede at gjenoprette den ruinerede Norske Synode? Nei, det var fordi vi var overbeviste om, at Herren havde givet netop os en opgave at løse. Skulde vi da tabe modet, naar Herren legger redssaberne i vore hænder, hvormed vi kan sættes i stand til at løse opgaven, blot fordi det vil kræve en del anstrengelse fra vor side?

Men omkostningerne vil heller ikke blive saa uoverkommelige. Jeg har engang foretaget et bygningsarbeide, der krævede lige store

summer, som vi maa betale for denne skoleeiendom, i en menighed paa ca. sex hundrede sjæle; de fleste medlemmer var almindelige arbeidere. Menigheden blev senere delt. Den del, som gik ud, paa-tog sig et arbeide til et kostende af over tredive tusen dollars. Alligevel er baade den gamle og den nye menigheds eiendom nu betalt. Burde ikke alle vore menigheder da magte at løse den opgave, som nu ligger for os? Lad os ikke være rædde for "at trække store veksler paa Vorherre", naar det gjælder at løse de opgaver, som han selv i naade betror os, og til hvis løsning han har lovet at stjænke sin rige velsignelse.

Maaatte denne Herrens velsignelse hvile over vore forhandlinger om denne saabelsom de andre vigtige sager, som vil komme op for dette møde, ligesom han i naade har været med os ved alle vore tidligere møder. Han lede os under alle vore forhandlinger og lade os alle være besjælet af det ene ønske og den ene hån, at hans vilje maa ske!

formandens indberetning.

Det var i erkjendelsen af stor udhygtighed, at jeg efter sidste synodemøde paatog mig ansvaret i forbindelse med formandsembedet. Jeg har i færsholighed søgt at opfylde de dermed forbundne pligter, saavidt betjeningen af en større menighed har tilladt det. Jeg har ikke holdt visitas i nogen af Synodens menigheder, ikke alene paa grund af mangel paa tid, men ogsaa fordi der endnu ikke er nogen bestemt forstaaelse blandt os men hensyn til de krab, som der maatte være dertil. Flere indbydelser til at deltage ved forskjellige særlige møder har jeg maattet afflaa for ikke at forsvinme for meget af arbeidet i min egen menighed. Jeg har søgt ved correspondance saavidt mulig at holde øie med de vigtigste af samfundets gjøremaal ved siden af at bivaane de forskjellige staaende komiteers møder. Jeg har saaledes mødt fire gange med missionskomiteen, tre gange med publikationskomiteen, en gang med hver af komiteen for høiere læreanstalter og finanskomiteen. Disse komiteer har haft tildels efter vores forholde vigtige sager at behandle, om hvilke der vil blive afgivet rapport ved dette møde.

Jeg har deltaget i følgende fredsmøder: Af Midtre Minnesota freds ved møder i Nicollet menighed og i Vor Frelsers menighed, Princeton; i Parkland menighed, Washington; af Nordre Minnesota freds i Cross Lake menighed og i Øvrige Syd Wild Rice menighed, Ulen; af nordre Iowa freds i Scarville menighed og Calmar menighed. Desuden har jeg bivaanet et møde af den almindelige præstekonferens i Mankato, Minn., og to specialkonferencer.

I august var jeg med at ordinere kandidat Joseph R. Runholt, hvem jeg seneer indførte i arbeidet med Emmaus Mission i Minneapolis. Ordinationen udførtes af pastor M. F. Mommsen i Cottonwood menighed. I september blev kandidat Erling Ulvisaker ordineret af pastor G. A. Gullixson i Vor Frelsers menighed, Madison, Wis., hvorefter han blev indført som missionær i East Madison.

I januar holdt jeg paa indbydelse gudstjeneste i Oslo ev. lutherske menighed ved Volga, S. Dak., og deltog der i et menighedsmøde, hvor der blandt andet blev forhandlet om kaldelse af præst. Synodens missionskomite blev benyndiget til at udstede kald; komiteen har kaldt pastor C. J. Quill til midlertidig at betjene menigheden ved siden af sit øvrige kald. I mars var jeg tilstede og forrettede ved grundstenslegningen af Holy Cross lutherske menigheds kirke i East Madison, pastor Erling Ulvisakers kald, og den 8de mai deltog jeg i festlighederne ved fiftiaarsfesten i Vor Frelsers menighed i Madison.

Presternes parokialrapporter viser, at der arbeides alvorlig for Guds riges fremme i menighederne. Det er dog ikke lykkes os at få disse rapporter saa fuldstændige som ønskeligt. Vi bør overveie, om

vi ikke snart bør begynde at trykke disse rapporter i synodalberetningen, saa at de oplysninger, som gives der, kan blive almindelig kjendte.

Ogsaa iaar kan det med glæde berettes, at det er besluttet at oprette en ny menighedsfole, nemlig af Scarville menighed, pastor Justin A. Petersens kald. Maatte endnu flere af vore menigheder opmuntres til at følge dette eksempel, som denne menighed har sat i demie vigtige sag. Befri Koshkonong menighed har nylig lagt grundstenen til sit nye tidsmæssige skolehus. Pastor S. E. Thoen forrettede.

Fra seminariet i St. Louis udeksaminereres iaar to kandidater for vort samsfund, Sophus E. Lee og Ahlert Strand. Kandidat Lee er kaldt af missionskomiteen til Emmaus Mission i Minneapolis som pastor J. R. Runholts eftermand, der har antaget kald til Wren, Minn. Kandidat Strand vil blive ordineret paa kald til at vikarie i St. Lukes menighed, Chicago, gjennem sommeren. Det er at haabe, at han snart vil faa fast kald. Pastor Thos. A. Haugen, der forleden høst formelst udtraadte af den Norske Lutheriske Kirke, har tilbuddt vor synode sin tjeneste. Denne forøgelse i arbeidskraæfter bør opmuntre os til at forsøge vores bidrag til indremissionsklassen, saa at denne gren af vort arbeide kan udvides.

Med hensyn til de forskjellige grene af vort arbeide vil der blive afgivet rapporter af de staende komiteer. Trods beslutningen paa sidste synodemøde om at indsende disse rapporter før mødets begyndelse, er kun fire saadanne til dato kommet mig ihænde.

Fra sekretæren for Synodalkonferencen har jeg modtaget en sfrivelse, som vedføjes denne beretning. Vi bør tage de sager som her nævnes, under overveielse ved dette møde.

Pastor Joseph R. Runholz begjærer optagelse som staende medlem af Synoden. Han tilstemmer uforbeholdent Synodens konstitution.

Ligeledes ansøger Oslo ev. Lutheriske menighed, Brookings Co., S. Dak., om optagelse. Synodens konstitution tilstemmes enstemmigt. Menigheden har antaget i sin helshed den menighedsordning, som er officielt anbefalet af Synoden.

Mrs. Ella M. Lee døde den 11te oktober 1926 efter længere tids sygdom. Mrs. Lee med familie har med store opofrelser trofast støttet Synodens arbeide. Saaledes havde hun med bistand af sine børn i flere aar varetaget Synodens boghandel. Nu har hun, som vi visselig haaber, fulgt sin tidligere hedengangne mand, den trofauste og ufortrødne arbeider, pastor O. E. Lee, ind i den evige hvile.

Den 30te mai d. a. afgik en af Synodens gamle trofauste venner ved døden, nemlig T. C. Sætra, Parkland, Wash. Nogle dage før sin død disterede han følgende brev, som blev mig tilsendt:

"Æjære pastor Chr. Andersen!

Undertegnede havde en stund sidste vinter det haab, at jeg kunde faa besøge den Norske Synode i Lime Creek dette aar. Men nu ligger jeg her paa sygeleiet og venter paa Herrens time, da han vil falde mig bort fra denne verden og for min Frelsers Jesu Kristi skyld befri mig fra synden og døden. I Jesu pines skygger er sjælens hvile såd endog paa dødsleiet.

Maa jeg gratulere dig med formandsembedet og bede dig fremhæve den hilsen og bøn, at den Norske Synode af den Amerikanske Ev. Luth. Kirke altid maa holde ubrødelig fast ved alt Guds ord for med flid og alvor at vaage over lærens renhed og enhed, saaledes som grundlæggerne af den gamle Norske Synode uforstørret søgte at gjøre og som Herren kræver af os alle.

Herren velsigne den Norske Synode!

Ærbødigst

L. C. Sætra.

Parkland, Washington, den 26de mai 1927."

Maatte Gud i naade opfylde denne bøn fra vor gamle ven paa hans dødsleie!

Der foreligger for dette møde valg paa alle Synodens embedsmænd og staaende komiteer samt to trustees. Som gjenstand for lærerforhandlingerne vil følgende referater blive leveret: "Trossvisheden" af pastor G. Guldborg; "The Lutheran Church, the True Visible Church of God on Earth" af pastor C. A. Moldstad; "The Relation of the Christian Day School to the Home" af pastor C. J. Quill.

Herren være med os i naade og velsigne mødet!

Ærbødigst

Chr. Andersen.

Læreforhandlinger.

The Lutheran Church — the True Visible Church
of God on Earth.

By Rev. C. A. Moldstad.

The subject before us is very important and comprehensive, but our treatise must of necessity be limited, owing to the limited time at hand for preparation as well as the limited time allotted to hear and discuss the subject matter. We could not here present all the doctrines of the Church of God and compare all the doctrines of the Lutheran Church with those of all other churches, but we must be satisfied to outline the general principles followed in their confessions and teachings. Even then it will be possible, by the grace of God, to conclude that the Lutheran Church is the true visible church of God on earth.

I.

The Church Proper is the Communion of Saints, or the assembly of all true believers in Christ all over the world. This church is invisible and shall always continue on earth to the end of time.

Our Lord and Savior said: "My kingdom is not of this world" (John 18, 36), "The kingdom of God cometh not with observation: for, behold, the kingdom of God is within you" (Luke 17, 20—21), "God is a Spirit: and they that worship him must worship him in spirit and in truth" (John 4, 24), "If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed; and ye shall know the truth, and the truth shall make you free" (John 7, 31—32), "He that believeth and is baptized shall be saved; but he that believeth not shall be damned" (Mark 16, 16), "Believe on the Lord Jesus Christ, and thou shalt be saved" (Acts 16, 31).

God's kingdom here on earth is a kingdom of grace; a kingdom in which forgiveness of sins, holiness and righteousness are offered as a free gift for Jesus' sake to every repenting sinner. Membership in the kingdom of God is not a matter of the body, not a visible material association, but it is a matter of the spirit, the heart and soul of man. All the members of God's kingdom of grace, all the true believers in Jesus Christ, together constitute the church of God on earth and are so termed in the Bible.

In Eph. II, 1—9 and 19—22 we read: "And you hath he quickened, who were dead in trespasses and sins; wherein in

time past ye walked according to the course of this world, according to the prince of the power of the air, the spirit that now worketh in the children of disobedience: Among whom also we all had our conversation in times past in the lusts of our flesh, fulfilling the desires of the flesh and of the mind; and were by nature the children of wrath, even as others. But God, who is rich in mercy, for his great love wherewith he loved us, even when we were dead in sins, hath quickened us together with Christ (by grace ye are saved), and hath raised us up together, and made us sit together in heavenly places in Christ Jesus: That in the ages to come he might show the exceeding riches of his grace in his kindness toward us through Christ Jesus. For by grace are ye saved through faith; and that not of yourselves: it is the gift of God: Not of works, lest, any man should boast. . . . Now therefore ye are no more strangers and foreigners, but fellow citizens with the saints, and of the household of God; and are built upon the foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief corner stone: In whom all the building fitly framed together groweth unto an holy temple in the Lord: In whom ye also are builded together for an habitation of God through the Spirit."

In this passage the Spirit of God has recorded the truth that we are all by nature the same sinful creatures—that we have become the children of God only by the grace of God in Christ Jesus, and that all true believers are fellow citizens with the saints in the household of God. As such we are a part of an holy temple in the Lord, resting upon the word of God of which Jesus Christ is the chief corner stone.

It is of this same holy temple, made up of living Christians, that the apostle speaks when he says, "Christ is the head of the Church" (Eph. 5, 23), "The church is subject unto Christ" (Eph. 5, 24), "The church (which) is his body" (Eph. 1, 22—23) and "We, being many, are one body in Christ" (Rom. 12, 5). Of this same universal church Jesus speaks in Mathew 16, when in reply to Peter's confession, "Thou art the Christ, the Son of the living God" he says: "Upon this rock I will build my church; and the gates of hell shall not prevail against it."

Only the true believers in Jesus Christ constitute the one universal church. But as man can not look into the heart of man and determine who are true believers, we call this church invisible. "The kingdom of God cometh not with observation: for, behold, the kingdom of God is within you" (Luke 17, 20—21). Since all true believers are sanctified and made holy by God, the church proper is also called holy,

because it is an assembly or communion of saints. "Christ also loved the church, and gave himself for it, that he might sanctify and cleanse it with the washing of water by the word, That he might present it to himself a glorious church not having spot, or wrinkle, or any such thing; but that it should be holy and without blemish" (Eph. 5, 25—27). "Ye are a chosen generation, a royal priesthood, an holy nation" (1 Peter 2, 9).

This invisible communion of saints or true believers in Christ shall continue on earth to the end of time. "The gates of hell shall not prevail against my church" (Matt. 16, 18). "Nevertheless the foundation of God standeth sure, having this seal, the Lord knoweth them that are His" (2 Tim. 2, 19). "Go ye therefore, and make disciples of all nations, baptizing them into the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost: teaching them to observe all things whatsoever I have commanded you; and, lo, I am with you alway, even unto the end of the world" (Matt. 28, 19—20).

Because it is the Lord God almighty Who has commanded to preach and has promised to be with His servants to the end of the world, and because He has said that His word shall not return void, therefore, we believe that even in the darkest days of history the Lord still had and will have His invisible church of true believers.

But the subject of our treatise pertains to the visible church. When treating of the visible church we must always bear in mind that Scripture does not speak of the visible church, and that in reality we have no visible church here on earth, because the church is always nothing else than the congregation of true believers, and as God alone knows those who truly believe, it is and always remains invisible to man.

Nevertheless, when rightly understood, we may speak of the visible church, knowing that it is only a figure of speech used by man for his convenience.

II.

By *the Visible Church* we mean the aggregate of all those in the world who profess the Christian faith in the Triune God and use the Word of God and His sacraments. In this visible church will be found many shades and degrees of faithfulness, as well as hypocrisy and unbelief.

Here we would like to quote Dr. F. Pieper. He says, in "Distinctive Doctrines and Usages," "The Scriptures not only speak of the one church (Matt. XVI, 18; Eph. I, 22, 23), but frequently mention *Churches* in the plural, e. g., the churches of Asia, 1 Cor. XVI, 19; the churches of *Macedonia*, 2 Cor. VIII, 1; the Church of God which is at Corinth, 1 Cor. I, 2;

the Church which was at *Jerusalem*, Acts VIII, 1; "Tell it unto the *Church*," Matt. XVIII, 17. It is, therefore, in accordance with Scripture that we speak of *local* or *particular* churches. But the relation existing between the particular churches and the *una sancta* (universal church) ought to be rightly understood.

Men cannot, like God, look into the hearts, nor should they try to do so. We, therefore, have to consider all such to belong to the particular Church as unite with us in the profession of faith and do not contradict this profession by an ungodly life. It is in this regard that the particular churches are called *visible* churches. But we do not on this account set up *two* churches. For the *visible* particular Church is a *Church* and is *called* a Church and has the privileges of a church ("the power of the keys") only *on account of the true believers that are within it*. The particular (i. e., local) churches, therefore, properly speaking, consist of true believers only, the hypocrites being intermingled with the Church through external fellowship solely, forming no part of the particular Church itself. This is evident from all the passages of Scripture in which the particular churches are described as the "Churches of God," consisting of those "that are sanctified in Christ Jesus" (1 Cor. 1, 2; Rom. 1, 7). So far Dr. Pieper.

Wherever enough of the word of God is read and preached so that true faith in Jesus Christ may be produced, there we also have the Church of God. God has commanded to preach His word in order to win disciples, and He has said that His word shall not return void.

But in all assemblies and associations where the gospel of Christ crucified is not preached and where the divinity of Christ is denied and the whole Bible is not accepted as God's word, there we have no visible Church of God, even though they may call themselves a Christian church or congregation. Christ has commanded to baptize in the name of the Triune God (Matt. 28, 19); "Whosoever denieth the Son, the same hath not the Father" (1 John 2, 23); "Other foundation can no man lay than that is laid, which is Jesus Christ" (1 Cor. 3, 11); those then who erect a worship on some other foundation than Jesus Christ and God's word and sacraments have no part in the church of God.

In the outward organization of the visible church which professes the Christian faith in the Triune God and uses the word of God and His sacraments, there will be found many shades and degrees of faithfulness, as well as hypocrisy and unbelief. But though gross error be preached, the fact remains

that the Christian faith is professed, the word of God and His sacraments used, and therefore there will be some children of God even there in spite of the error. Therfore, such as have in part departed from the word of truth are in Scripture still called churches, because of the true believers who are still there.

Thus the apostle Paul addresses his epistle to the Galatians "unto the churches of Galatia" and then continues saying: "I marvel that ye are so soon removed from him that called you into the grace of Christ unto another gospel: Which is not another; but there be some that trouble you, and would pervert the gospel of Christ. O foolish Galatians, who hath bewitched you, that ye should not obey the truth. Christ is become of no effect unto you, whosoever of you are justified by the law; ye are fallen from grace."

On this point Luther writes the following in his larger commentary on Gal. 1, 2: "St. Jerome asks why St. Peter calls the Galatians a Christian congregation or church since they were not a Christian congregation or church, because St. Peter writes to the Galatians, who were fallen from Christ and grace and had again gone back to the law of Moses? To this I answer, that St. Peter here speaks according to the figure of speech called Synekdoche, which is quite common in Scripture; just as he also writes to the Corinthians rejoicing with them in the grace of Christ that in everything they are enriched by Him in all utterance and in all knowledge, even though many of them had been led astray by the false apostles, and did not believe that there was a resurrection from the dead, etc. Just as we in our time call the Roman church and bishoprick holy, even though they have been led astray and their servants are ungodly. Our Lord Jesus Christ rules in the midst of his enemies (Ps. 110, 2), and Antichrist sitteth in God's temple (2 Thes. 2, 4), and Satan is in the midst of God's children (Job 1, 6). Therefore, even if the church and Christendom are in the midst of a crooked and perverse nation, as St. Paul says (Philippians 2, 15), and though among wolves and murderers, that is in the midst of spiritual enemies and tyrants, still it is and remains a holy Christendom, a Christian congregation and church. Even though the city of Rome is worse than Sodom and Gomora, still we have there the holy baptism, sacrament, the word and text of the gospel, the holy Scriptures, Christ and God's office and name. He who has it, he has it. He who has it not, is nevertheless not excused. The treasure is there at hand. Therefore the church of Rome is holy, because it has God's holy name, the gospel and baptism, etc., and therefore,

even though the Galatians had been misled, still baptism, God's word and the name of Christ remained with them. And there are also some pious among them, who had not departed from the teachings of St. Paul. Therefore, the church is everywhere holy, even there where fanatics and party spirit rule, as long as they do not entirely deny and reject the word and sacrament. Those who altogether reject these things are no longer a church. But where the word and sacrament virtually remain, there a holy church also continues." (Luther's Commentary on Gal. 1, 2. VIII 1588—92.)

However, none must conclude that God finds pleasure in error. He does not. God is a God of truth. Christ's kingdom is a kingdom of truth. No one has been given license to preach error in the church of God, and no Christian is allowed by God to unite with or follow a teacher who in any way departs from the divine truth.

III.

The True Visible Church of God on Earth is made up of all those Christians in the world who in their confessions and teachings are true and faithful to all the revealed word of God.

The church of God is "built upon the foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief corner stone." The material which is to be shaped and fitted into this great building is nothing but sinful human beings. The means of grace or the tools used by the Spirit of God in shaping and fitting the material are the word of God and His sacraments. Therefore, only those who are true and faithful in the use of these means can really reflect the true church of God on earth. "If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed; and ye shall know the truth, and the truth shall make you free" (John 8, 31—32). "If any man speak, let him speak as the oracles of God" (1 Pet. 4, 11). Jesus said: "To this end was I born, and for this cause came I into the world, that I should bear witness unto the truth. Every one that is of the truth heareth my voice." (John 18, 37.) Addressing the children of God by faith in Christ Jesus, Peter says, that they are born again, not of corruptible seed but of incorruptible, by the word of God, which liveth and abideth for ever. (1 Pet. 3, 23.)

The whole Bible is the word of God. "All scripture is given by inspiration of God" (2 Tim. 3, 16). In the last chapter of the Bible we read: "If any man shall add unto these things, God shall add unto him the plagues that are written in this book: And if any man shall take away from the word of the book of this prophecy, God shall take away

his part out of the book of life." (Rev. 22, 18—19.) In the epistle to the Galatians St. Paul writes thus: "But though we, or an angel from heaven, preach any other gospel unto you than that which we have preached unto you, let him be accursed." (Gal. 1, 8.) It must be clear, then, that the true visible church of God on earth is made up only of those Christians who in their confessions and teachings are true and faithful to all the revealed word of God.

IV.

The character and faithfulness of the visible church of God on earth can and must be judged wholly and only by the word of God.

This truth is self-evident from what is said in the previous chapter, and yet we find so many who judge the character and faithfulness of a church by everything else than the word of God.

How often do we hear the argument of members used to characterize a church pleasing to God. They say, there are so and so many ministers and so and so many congregations who confess and teach this or that, therefore it must be true. Behold all the rich and mighty and learned in that church — you surely would not say they all can be wrong.

Jesus, however, said: "Broad is the way that leadeth to destruction, and many there be which go in thereat: because straight is the gate, and narrow is the way, which leadeth unto life, and few there be that find it." (Matt. 7, 13—14.) And St. Paul in 1 Cor. 1, 26 writes: "For ye see your calling, brethren, how that not many wise men after the flesh, not many mighty, not many noble, are called: But God hath chosen the foolish things of the world to confound the things which are mighty; and base things of the world, and things which are despised, hath God chosen, yea, and things which are not, to bring to nought things that are: That no flesh should glory in His presence."

It is clear that the character and faithfulness of the visible church of God can not be judged by human numbers, human wisdom, power and riches; because then we would have to forsake Christ and the Christian doctrine of salvation by grace, and return to heathenism and the doctrine of salvation by man's own efforts. There you will find the greatest numbers and the greatest show of man's self exaltation.

Since it is the preaching of the word of God that is to spread the kingdom of God; since it is the acceptance of and continuance in the word that makes a child of God; since this word is everlasting truth and shall abide forever; and since Jesus says: "The word that I have spoken, the same shall

judge him in the last day" (John 12, 48), therefore, the character and faithfulness of the visible church of God on earth can and must be judged wholly and only by the word of God.

V.

By the Lutheran Church we mean the aggregate of all those who without reservation confess, teach and practice the doctrines brought to light again by Luther's Reformation and recorded in the Unaltered Augsburg Confession of 1530 and later restated and developed in the other so called Lutheran symbols, as being the teachings of the word of God.

Because the Lutheran symbols and the teachings of Luther are drawn from and in complete harmony with the word of God, these same Lutheran confessions are true and unalterable.

The name Lutheran does not make one a Lutheran Christian any more than the name Christian makes one a Christian. But that which makes one a Lutheran is that he believes, teaches and practices the Lutheran doctrine which is based upon the word of God.

VI.

The True Lutheran Church in the world has been and is faithful and true in its confessions and teachings to all the revealed word of God, and is, therefore, the True Visible Church of God on Earth.

A. The True Lutheran Church accepts the written word of the Prophets, Evangelists and Apostles in the canonical books of the Old and New Testaments as the verbally inspired word of God and therefore the only sure and perfect rule of faith and doctrine — not reason — not traditions — not new revelations.

"All Scripture is given by inspiration of God" (2 Tim. 3, 16). "Holy men of God spoke as they were moved by the Holy Ghost" (2 Pet. 1, 21). "Not in the words which man's wisdom teacheth, but which the Holy Ghost teacheth" (1 Cor. 2, 13). Being the Word of God, "the Scripture cannot be broken," as Christ said, John 10, 35, but is without error. The Bible does not merely contain the word of God, but it is the very word of God.

"The holy Scriptures are able to make thee wise unto salvation through faith which is in Jesus Christ" (2 Tim. 3, 15). "Thy word is a lamp unto my feet, and a light unto my path" (Ps. 119, 105). "If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed; and ye shall know the truth, and the truth shall make you free" (Joh. 8, 31—32). "Ye shall

not add unto the word which I command you, neither shall ye diminish ought from it, that ye may keep the commandments of the Lord your God which I command you" (Deut. 4, 2). "The natural man receiveth not the things of the Spirit of God: for they are foolishness unto him: neither can he know them, because they are spiritually discerned" (1 Cor. 2, 14). "Beware lest any man spoil you through philosophy and vain deceit, after the tradition of men, after the rudiments of the world, and not after Christ" (Col. 2, 8). When the rich man asked that Lazarus be sent as a special revelation to his brethren the answer was: "They have Moses and the Prophets; let them hear them." (Luke 16, 29.)

B. The Lutheran Church believes and teaches with Luther that the Word of God is clear, that Scripture explains Scripture, and that, therefore, no individual, council or church body has authority to interpret Scripture apart from Scripture. "Thy word is a lamp unto my feet and a light unto my path" (Ps. 119, 105). "We have also a more sure word of prophecy; whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day star arise in your hearts: Knowing this first, that no prophecy of the Scripture is of any private interpretation" (2 Pet. 1, 19—20).

C. The Lutheran Church believes and teaches that every doctrine revealed in Scripture is of importance and for some purpose. Therefore, no doctrine should be set aside or belittled. But we also believe and teach that there are certain fundamental doctrines which are absolutely necessary to salvation and that all other doctrines in Holy Writ are in harmony with these fundamental truths. See 2 Tim. 3, 16—17, and Deut. 4, 2.

Among such fundamental doctrines we place, according to Scripture, the doctrine concerning Christ or justification. In Article XXVI of the Augsburg Confession we read: "the doctrine of grace is obscured by it (namely by the commandments of men), and also the righteousness of faith, which is *the principal part of the gospel*, and which it behooves most of all to stand forth and to have the pre-eminence in the church, that the merit of Christ may be well known, and faith, which believes that sins are forgiven for Christ's sake, may be exalted far above works."

In 1 Cor. 2, 2 we read: "For I determined not to know anything among you, save Jesus Christ, and Him crucified." "For I delivered unto you *first of all* that which I also received, how that Christ died for our sins according to the Scriptures." (1 Cor. 15, 3.)

"For other foundation can no man lay than that is laid, which is Jesus Christ" (1 Cor. 3, 11). "Being justified freely by His grace through the redemption that is in Christ Jesus" (Rom. 3, 24). "Therefore we conclude that a man is justified by faith without the deeds of the law" (Rom. 3, 28). "For by grace are ye saved through faith; and that not of yourselves: it is the gift of God: Not of works, lest any man should boast. For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God hath before ordained that we should walk in them" (Eph. 2, 8—10).

If any doctrine is taught, which in any way contradicts or detracts from the pure gospel of Christ crucified, and justification of a sinner before God out of pure grace for Jesus' sake, then such doctrine is not of God and is not in harmony with the Bible.

D. The Lutheran Church believes and teaches that in matters not commanded and specified in Scripture we have the right according to our Christian liberty to decide for ourselves what is best to do. "Stand fast therefore in the liberty wherewith Christ hath made us free, and be not entangled again with the yoke of bondage" (Gal. 5, 1). "Let no man therefore judge you in meat, or in drink, or in respect of an holy day, or of the new moon, or of the sabbath days: Which are a shadow of things to come; but the body is of Christ" (Col. 2, 16—17).

Article VII of the Augsburg Confession: "and unto the true unity of the Church, it is sufficient to agree concerning the doctrine of the gospel and the administration of the sacraments. Nor is it necessary that human traditions, rites, or ceremonies instituted by men should be alike everywhere; as St. Paul says: "There is one faith, one baptism, one God and Father of all." (Eph. 4, 5.)

E. The True Lutheran Church demands of its members and teachers a confession of faith in harmony with the Bible and the Lutheran symbols, and rejects all fraternal and church fellowship with those who reject the teachings of the Lutheran church as a whole or in part.

"I beseech you, brethren by the name of our Lord Jesus Christ, that ye all speak the same thing, and that there be no divisions among you, but that ye be perfectly joined together in the same mind and in the same judgment" (1 Cor. 1, 10). "If any man speak, let him speak as the oracles of God" (1 Pet. 4, 11). "Whosoever transgresseth, and abideth not in the doctrine of Christ, hath not God. He that abideth in the doctrine of Christ, he hath both the Father and the Son. If there come any unto you, and bring not this doctrine,

receive him not into your house, neither bid him God speed; for he that biddeth him God speed is partaker of his evil deeds" (2 Joh. 9—11). "Now I beseech you, brethren, mark them which cause divisions and offences contrary to the doctrine which ye have learned; and avoid them. For they that are such serve not our Lord Jesus Christ, but their own belly; and by good words and fair speeches deceive the hearts of the simple" (Rom. 16, 17—18).

F. The Lutheran Church uses the Word of God and the Sacraments of Baptism and the Lord's Supper as sacred means of grace through which the Holy Ghost keeps and extends the church on earth. "Go ye therefore and make disciples of all nations, baptizing them into the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost: teaching them to observe all things whatsoever I have commanded you." (Matt. 28, 19—20.)

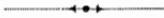
When Jesus gave us the Lord's Supper he said: "Take eat; this is my body, which is given for you — this cup is the new testament in my blood, which is shed for you for the remission of sins."

In Acts 2, 41—42 we hear of the first Christians: "Then they that gladly received His word were baptized: and the same day there were added unto them about three thousand souls. And they continued steadfastly in the Apostle's doctrine and fellowship, and in breaking of bread, and in prayers."

From these general principles and teachings of the Lutheran Church we know that the true Lutheran Church has been and is faithful and true to all the revealed word of God and, therefore, has all the essential marks of being the True Visible Church of God on Earth. And any church or individual that continues in the word of God and is guided solely by the Spirit of God in the word have the promise that they shall know the truth and belong to Christ.

VII.

This can not be said of any other known church body. However, this does not preclude that there may be and are individuals and unknown smaller groups which are faithful to the word of God in all their confessions and teachings and therefore also belong to the true visible church of God on earth. But this cannot be said of either the Roman Catholic Church or of the Reformed Protestant churches which all err in many of the above mentioned principles and teachings of the Bible.

The Relation of the Home to the Christian School.

By Rev. C. J. Quill.

Two unspeakably important institutions loom before our mind's eye, loom high—the home and the Christian school. These will never cease, nay rather increase their cry and unconditional claim upon our attention, our most serious concern and consideration.

They tell our past, present and future, tell what we *have* been, what we *are*, and what we may hope to *be*, as a Church and as a people. Of this our Church is not unmindful, but it is becoming ever more conscious.

In her sincere desire for a healthy Christian life and growth, steady progress and a future, sure and secure, our Church, no doubt, must desire for her constituents a clear and evermore clear Lutheran consciousness of the significance of the Christian school and of the right attitude of the home to *it*. Hence the request for a paper on the subject to be read before the Synod in convention. The task assigned, as I take it, is to set forth with all possible clearness and due emphasis—the relation of the home to the Christian school, the relation as it *should* be, rather than the relation as it *is*.

As the basis for my humble contribution, I have chosen the familiar words of Proverbs: "Train up a child in the way he should go, and when he is old, he will not depart from it."

In order to set forth most effectually the right relation or attitude of the home to the Christian school, it would be well, perhaps, to begin with a clear conception of the home, *the home as it should be*, the *real* home.

Much has been said, *volumes* and *volumes* have been written and read about the home.

The home has been called, and rightly so, the foundation of all society and order among men. The word "foundation" means—"that upon which anything stands, or by which it is supported; the lowest and supporting layer of a structure, the groundwork."

The home the foundation! How important! Everything rests upon the foundation. Was the Lord, our God, concerned about its character when He laid the foundation for His church and His great redemptive work for man? Hear! "Behold I lay in Zion for a foundation a stone, a tried stone, a sure foundation." (Isaiah 16, 28.)

What was that foundation? "Other foundation can no man lay than that is laid, which is Christ Jesus." (1 Cor. 3, 11.)

The home the foundation! How necessary that the home be of the highest type possible—the Christian home! And what do we mean by the Christian home? We mean the

home that is *Christian*, not in name only, but in spirit and in truth — where Christ is all in all, the one supreme ruler, teacher, exemplar, whose word and will with each new day is dearer still, the centre of peace and of joy, of sympathy and affection, where every Christian gift and grace is carefully cultivated, each member of the family seeking to display love such as was manifested by the Master — patient, magnanimous and sympathetic — the home, where the motto “For Jesus’ sake” is the motto of the whole family — the home never too good to be left at the call of duty — the home of which we say with the poet —

“O happy home! oh, home supremely blest,
Where Thou, Lord Jesus Christ, art entertained
As the most welcome and beloved guest,
With true devotion and with love unfeigned;
Where all hearts beat in unison with Thine,
Where eyes grow brighter as they look on Thee,
Where all are ready at the slightest sign
To do Thy will, and do it heartily.”

That is the Christian home, the real home. Who would not wish to have a home like this? What Christian parents would not wish for their children, and children’s children, a home like unto it? And we may all have it.

But a home like this is not built in a day, does not spring up over night. It is the result of constant concern, of diligent, dutiful doing and sacrifice. Everything depends upon the home. There is the heart-beat of the nation. There is where the characters are molded. In almost all cases of a dissipated course of life, the *cause* may be traced to home-training, the roots found in a dark and sickening atmosphere of neglected childhood.

The home life has the strongest influence on the child. Nothing will leave such indelible impressions upon the child-soul as will the things seen and heard in the childhood home. What father and mother say and do, and how it is said and done, leaves its effect upon the child, more powerful and far-reaching than most parents realize. The home atmosphere and training will be reflected in the child’s entire later life.

How necessary, then, that the child be given an early and thorough Christian training, that Christ be brought as early as possible into the child’s life and increasing consciousness.

The first requisite is knowledge. The child must be given to know Christ, not only to know a little of him, or *about* Him, as is the sad case with so many children, called Christian, but to *know* Him.

But knowledge implies instruction. Whose duty is it to

give the child such instruction? First and above all, it is the parents' duty. And it is their first and most serious duty to their child. Nothing else can be compared with it in importance and eternal significance. "Train up the child in the way he should go and when he is old he will not depart from it." (Prov. 22, 6.)

Originally, the religious instruction was given in the home. It was parental. The Jews were all supposed to teach their own children. The heads of each family were supposed to fear God, and, fearing Him themselves, were to teach their households to fear Him also. Still some parents would be careless, and, from various causes, some children would be neglected. These were to be carefully instructed by others. At the feast of tabernacles, special attention was to be given to such as were ignorant of God. Hear what we read in Deut. XXXI, 10—13: "And Moses commanded them saying, at the end of every seven years, in the solemnity of the year of release, in the feast of tabernacles. When all Israel is come to appear before the Lord thy God in the place which he shall chose, thou shalt read this law before all Israel in their hearing. Gather the people together, men, and women, and children, and thy stranger that is within thy gates, that they may hear, and that they may learn, and fear the Lord your God, and observe to *do* all the words of this law; and that their children, which have not known anything, may hear, and learn to fear the Lord your God, as long as ye live in the land whither ye go over Jordan to possess it."

So carefully did the Lord provide against the leaven of ignorance that might in time leaven the whole lump of the nation. Originally the religious instruction was parental. In course of time, it became necessary to give over at least some of the instruction to others.

Shall we be satisfied with the state of affairs in our day and age, as touching our children's opportunity to hear, learn, and know "*the one thing needful*"? Nine months of the year and more, and the best months, are taken by the public schools for secular instruction of our children, leaving little or no time, and that during the hot summer months, for the religious instruction.

Under such desperate state of affairs, it has become imperatively necessary for Christian homes to establish private schools, or Christian day schools.

What do we mean by the Christian school? Is it not clear to all? The word "Christian" speaks the character of the school. It is a school where *Christ* is taught, where His spirit rules, where His word and precepts are the principal study, the first and the last in the instruction; where the

heart and mind are brought to submit to His will revealed in His word; where Christian children may daily move and develop in a Christian atmosphere. It should be clear that such a school is of the highest importance to the home. It should also be clear that the relation of the home to the Christian school should be the most earnest and intimate.

I. The Home.

In the first place, the home *needs* the school. Most parents have not the time in our busy day and age to attend to the religious instruction of their children, their most sacred duty toward them, as is required of Christian fathers and mothers. Some parents lack the proper zeal and earnest. They may be willing and sincere, but for lack of due conception fail to realize the gravity of their duty and responsibility. Other parents wholly lack the necessary qualifications for teaching.

In the second place, the home *intrusts* the school with the care of its most precious treasures—the children—*intrusts* the school with the high trust to mold their character, to train and develop, to fit and equip them, mind and heart, for the battles and problems of life, and what is more, *intrusts* the school with the supreme trust to direct and train up their souls immortal for heaven and eternity. For these and many other weighty reasons the relation of the home to the school should be most earnest and intimate, and Christian parents should welcome a thousand times the much needed assistance and service which the Christian school is most willing and anxious to render.

II. The Christian School.

The Christian school *needs* the home. It exists because *of* the home. It is born out of the crying need of the home. Were it not for the home, it would not be, would not have been. It is *of* the home. The Christian school exists—*for* the home. It labors and loves, suffers and sacrifices, prays and perseveres—*for* the home. It was brought into being for the very purpose to assist and to serve the home in her endeavors and difficulties, to discharge her sacred duties, to solve her perplexing problems and to increase in Christly zeal, influence and beauty. The Christian school is *for* the home.

Since the Christian school exists, because—*of* the home, and exists, because—*for* the home, it should be clear that it must also exist and continue to exist—*by* the home. It is wholly dependant upon the home. It will be and do according to the interest and support given it *by* the home.

If the interest and support is half-hearted, the school, as

a consequence, will be found in a weak, sickly, crippled state. How will the right relation of the home to the Christian school manifest itself?

1. In the first place, the home will manifest itself by word and deed that it realizes the pressing necessity of the Christian school, that such an institution should exist, must exist, that the home is in desperate need of just such assistance as is offered by the Christian school.

This includes also the homes in which there are no children to be instructed. Every Christian home will belong to a Christian congregation, and every such home where the eyes are open to the crying need and care and special claim of the lambs in the fold, and the express command of the Master concerning them,—“Feed my Lambs”—will manifest itself by word and deed, that it is a matter which concerns even their home, that also they are included. And hence they will show that the Christian school is an institution which should and must exist.

Until the home realizes the significance of the Christian school, it will manifest hindrance instead of help, and the precious, priceless treasures of the home, the child-souls, will be denied the spiritual light and food and protection which they could have, should have and which is rightfully theirs.

2. In the second place, the right relation of the home to the Christian school will manifest itself in *action*, in honest effort to establish such schools, born out of sincere, deep and devout prayer for divine blessing upon the undertaking. And when established, it will manifest itself in whole-hearted interest, support and sacrifice even unto suffering for the noble cause of Christ. Not only the homes that have children, but every home in the congregation, will be concerned and realize the responsibility resting upon them as Christian to their little brothers and sisters in the Lord. The interest and support will be general, a congregational cause and concern.

How will the interest and support be shown? In the first place, by sending their children to the school, by taking the schools and its work to the Lord in prayers and by giving it financial support as God prospers.

I venture the question: “Is there any money better invested than the money given to the Lord’s cause for the right instruction and guidance of child souls?” Think it over.

But to begin a good work is *one* thing and to keep it up is quite another. Patient continuance, steady perseverance, will test the genuineness of interest and support. Hence—in the second place — real interest and support will be

shown by the constant concern for the efficiency of the school, by efforts to acquire and maintain a high standard for the institution. The concern will be:

1. *The Teacher.* Nothing determines so much the standard of the school as does the teacher, or teachers. Hence, the vital concern will be not only to secure and retain the most competent, qualified and highly recommended instructors in the secular branches, but also, and especially, to exercise care, and the best judgment possible, that only such persons be placed in that high position as bear testimony to a thorough Christian character and are found competent and qualified for the position. For it is the inculcation of the eternal truths of Christianity and the power thereof exemplified in the teacher's life that is to be the great undercurrent in the whole instruction.

It will be realized that the teacher wields a tremendous influence over the young minds and souls, day after day, and week after week, and this repeated, perhaps, year after year.

Having secured a good and faithful teacher, the home will consider itself blessed with a great gift and will earnestly endeavor to carry on and cultivate a constant Christian co-operation with the school, ever bearing in mind the rights and authority, as well as the difficult and responsible position of the teacher, who is but human, bearing in mind, too, the fact that in school are children from many homes, specimen of many kinds of bringing up.

Surely the Christian home will be considerate and sympathetic with the teacher, who is given the difficult task to discipline diverse groups of children. The interest and support of the home will manifest itself in the concern about *how* the school is conducted. Hence —

2. *The System.* To acquire and maintain a high standard of efficiency, the school must be conducted according to a carefully prepared plan. There must be a system. "Order was heaven's first law." Order in the school work will give delight, beauty, and the best results. This the home will realize and hence will cheerfully co-operate and contribute its part that it may be accomplished. When, therefore, the work is planned for the pupils from day to day, it is important that they are present to receive the full benefit. And the home will reveal its interest and support here in the regular attendance of the children.

3. *School Buildings.* The quarters where the school is conducted play an important part in the efficiency of the school. The school building needs considerable and constant attention. It is very often much neglected. For one thing, careful investigation will be made to ascertain whether the

school receives sufficient light. Insufficient amount of light has caused and will continue to cause no insignificant amount of eye defect among the pupils. Then there is the question of heat. It certainly does not require the knowledge of a physician to understand that keeping a child quiet, while at study, in a cold room, will subject the child to severe consequences, to much suffering during its later life. Negligence here, whether consciously or unconsciously committed, is dangerously close to cruelty.

Among many other things, in this connection, which call for consideration and concern, where the right relation of the home to the Christian school exists, might be mentioned the matter of ventilation, sanitation, physical condition of the children, social environment, and the like.

Christian parents should jealously care for the physical health of their children, for surely it is one of life's greatest blessings. This everybody knows, if not before then surely after it is too late. "Mens sana in corpore sano." "A sound mind in a sound body." This is Christian mode of expression. "A sound mind in a sound body" is a blessing frequently held out and faithfully impressed on the hearts and minds in the Christian school.

Christian parents, friends! If we but stop a little in the ceaseless tearing toil and turmoil of life and turn to serious reflections on life's most precious, priceless possessions — our homes, our children, and our church — in the light of what we owe them, in the light of their eternal future, we shall find the Christian school to be a veritable godsend, the greatest and most blessed help in need.

May the Spirit of Christ prompt all Christian parents to acknowledge the significance of their parental call. May He prompt the *fathers* to dedicate as much as possible of their time to the home and the domestic sanctuary, to improve the time so dedicated to help lay the cornerstone of salvation with their children, to work patiently and ponder prayerfully for their spiritual upbuilding on the one foundation.

May He prompt the *mothers* to regard as the sweetest of motherhood to pour out the sincere milk of the Gospel to their children, to banish the miserable and vain imagination that any other "can take the place of mother" in bringing them to Christ.

May He prompt the *parents* to see how spiritually poor most children leave the parental home, even the Christian home, to see and to welcome the extended helping hand of the Christian school.

May the time be not far distant for our Synod when the "day dawn" for all our homes and the "Day Star" of the Christian school arise in the hearts of all Christian fathers and mothers!

Trosvished.

Bed pastor G. Guldberg.

Guds ord viser os kun en vei til salighed, og det er ved troen paa Jesus Kristus og ham forsøgt. Paulus siger i 1 Kor. 2, 2, at han ikke agtede at vide noget iblandt dem, uden Kristus og ham forsøgt. Nogen anden vei til salighed findes der ikke. Vil vi derpaa, eller søger vi en anden vei, er vi fortalte. "Og nogen prædiger et andet evangelium," i. e. en anden vei, "han være forbudt," siger den samme apostel i Gal. 1, 8. Af Jesu sjælefamp og bøn i Getsemiane have og Gud Faders hvor til sin søn, icerer vi, at der ikke gaves nogen anden vei til frelse for os end at Menneskesønnen maatte lide og dø i vort sted; thi dersom Gud i sin visdom og hjærlighed havde set og vidst en anden vei, da havde han sparet sin enbaarne søn for dette store offer. Men nu fandtes der kun en vei for Kristus at vinde det evige liv for os, og det var forsøgets vei. Dersom nogen lægger noget andet til troen paa Kristus og hans forfjeneste som vei til vor salighed, det være det allermindste, han gaar ikke troens vei og foragter Gud og hans ord.

Enhver skal tro og fortrøgte sig til, at Gud vil, at han skal blive salig. Gud "vil, at alle mennesker skal blive salig og komme til sandheds erfjendelse". 1 Tim. 2, 4. Sa hele den hellige skrifts hensigt og maal er jo netop at bringe mennesket til sand synnerkjendelse og vished i troen om frelsen i Kristus. "Dette er skrevet, forat du skulle tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og at du, som tro, skulle have livet i hans navn." Joh. 20, 31. En sand kristen vil derfor altid øge at komme til fuld visched om denne sin frelse. Hovedsagen for ham er at faa vide den rette lære om troen, hvad den er, og hvad den gjør, og hvorledes han kan være vis paa, at han besidder den og virkelig tør tilegne sig den i evangeliet tilbudte naade og frelse. Uden denne visched har han ingen fred i samvittigheden, og han kan ikke med apostelen Paulus befjendt: "Jeg ved, paa hvem jeg tror, og er vis paa, at han er nægtig til at bevare det, han har betroet mig, til hin dag." 2 Tim. 1, 12. Paulus ved ikke bare, men er vis paa, at han skal blive bevaret i troen indtil hin store dommens dag. Han var vis i troen paa sin tilkommende salighed.

Det er af stor vigtighed for en kristen, at han ikke bare er vis paa sin naadestand her i tiden, men at han ogsaa er forsikret om, at han ved Guds naade skal blive bestandig i troen indtil enden og opnaa den evige salighed. Gud den Helligaand, som er den hellige skrifts forfatter, og som gjennem det skrevne ord taler til os, "skal veilede os til al sandhed". Joh. 16, 13. Sandheden aand vil lede os til visched i troen og give os denne trøst i hjertet. Vi vil holde os til, hvad Guds ord siger og ikke til "aabnbarelser og syner", som

sefsterne og sværmerne gjør. Vi vil i hødmighed bøie os i troen paa, hvad Gud figer i sit "troværdige ord", og holde fast derved. Titus 1, 9. Jesu løfte lyder: "Dersom Æ bliver i mit ord, er Æ i sandhed mine disciple." Joh. 8, 31.

Æ vor tid, da den moderne-liberale teologi forkaster den rene guddommelige lære, er det af stor vigtighed, at den hellige skrifts lære om den sande tro forkyndes ret, og at det fremholdes, hvorledes troen ifølge sit væsen er vished. Dette hellige tema: "Trosvished", som skal behandles under dette synodemøde, er derfor meget betydelig. Her har vort samfund en særegen mission. Thi læren om troens vished har været gjenstand for megen diskussion og strid inden den lutheriske kirke i Amerika og da især under naadevalgsstriden i 80-aarene, da man paastod og lærte, at en kristen ikke kunde have nogen vished om den tilkommende salighed. Vi skal i de følgende satser påvise af Guds ord og den lutheriske kirkes bekjendelsesskrifter, at en sand kristen "kan og bør have fuldkommen vished om sin bestandighed i troen og om den evige salighed".

Sats 1.

Ast Guds ord, aabenbaret i det gamle og nye testamente skrifter, er gjenstand for den sande tro, som skabes af den Helligaand i menneskets hjerte. Ær det er kommet til troen, er mennesket under loven, som Gud da bruger til at overbevise det om dets synd og forbakte tilstand, saa det kan erkjende sin fuldstændige uhygtighed til at redde sig selv.

Sats 2.

Naar loven faaledes overbeviser mennesket om synd, og evangeliet kommer til med sine forjættelser, opbækkes i hjertet et alvorligt had til synden, en inderlig længsel efter Guds naade i Kristus, og der skabes en fast tillid til Frelseren og hans fortjeneste som den eneste grund for dets saligheds haab.

Sats 3.

Da alle Guds forjættelser er usvigelig visse og sande, og da den sande tro griber og tilegner sig disse forjættelser, saa maa det høre med til troens væsen, at den troende har en fast forvisning om at eie det, som evangeliet faaledes lover. Denne vished faldes derfor en trosvished, der hviler alene paa Guds barmhjertighed og Kristi fortjeneste.

Sats 4.

Den sande tro giver mennesket vished om sin naadestand her i tiden, at det nu eier Guds naade og syndernes forladelse, saavel som vished om, at det ved Guds naade vil blive bestandig i troen indtil enden og opnaa den evige salighed.

Sats 5.

Den rette trosvished er ikke syndig sikkerhed; den grunder sig

hverken helt eller delvis paa menneskets gode gjerninger, heller ikke paa troen selv som en gjerning, ei heller paa menneskets følelser eller dets egne formodninger, men alene paa Jesus Kristus og hans fortjeneste.

Sats 6.

Da troen er en ufortjent naadegave, der skabes og op holdes af den Helligaand ved naadeus midler, ordet og sakramenterne, saa maa disse naademidler flittig bruges, forat troen kan bevares.

Sats 7.

Fordi den sande trosvished fødes og næres alene ved naademidlerne, er det af saa stor vigtighed, at evangeliets sandhed bevares og forklyndes i hele sin fulde, at de deraf flydende trosslærdomme, særlig om forsoningen, kældet, omvendelsen, retsærdiggjørelsen og helliggjørelsen forklyndes ret og rent, og at sakramenterne rettelig forvaltes.

Sats 8.

Den i Guds ord aabenbarede lære om den evige udvælgelse er særlig egnet til at styrke den troende i visheden om sin nærværende naadestand og om den tilkommende salighed.

Sats 9.

Denne salige trosvished giver den troende lyft og kraft til at elsker Gud og tjene ham villsig i hans kirke paa jorden, at øve barnhjertighed mod næsten, at have synden og kjempe mod den, at være standhaftig i sorg, lidelse og trængsel, og den giver ham tilslut en fuldstændig seier i dødens stund.

Sats 1.

Alt Guds ord, aabenbaret i det gamle og nye testamente skrifter, er gjenstand for den sande tro, som skabes af den Helligaand i menneskets hjerte. Hør det er kommet til troen, er mennesket under loven, som Gud da bruger til at overbevise det om dets syn og forbakte tilstand, saa det kan erkjende sin fuldstændige udygtighed til at redde sig selv.

Forat mennesket kan vide og tro, at Gud er til, og at han har gjort alt, hvad der er nødvendigt til menneskets salighed, saa har han aabenbaret sig selv, sin vilje og naade for os i den hellige skrift, som kaldes bibelen. Alt, som er frebet i bibelen, er derfor Guds eget ord, som han paa en underbar maade lod nedtegne ved de hellige profeter, evangelister og apostler. Den ganske skrift er derfor gjenstand for troen. Alt maa troes, ellers har troen ingen grund at staa paa. Det er Gud, som taler til mennesket i skriften, og Gud er skriftenes ophav og forfatter. Intet i den hellige skrift er et produkt af menneskets vilje, kraft eller formuft. Thi der er meget i skriften, som ikke kan fattes af den menneskelige formuft. Apostelen Peter figer: "Ingenfinde er nogen profeti fremført af menneskelig

vilje, men de hellige Guds mænd talte, drevne af den Helligaand.“ 2 Pet. 1, 21. Og efter staar det skrevet: ”Den helle skrift er indhæft af Gud.“ 2 Tim. 3, 16. Var ikke den hele skrift Guds ord, da var det jo siden mening i, at vi paastaar, at den er Guds ord, at den er inspireret, Gud indaandet. Dersom skriften selv gjør fordring paa at være Guds sande ord og i sandhed er det, saa maa vi enten tro, at skriften helt igjennem er Guds ord, eller saa maa vi ganske forkaste den. Det gaar ikke an at sige, at Guds ord er i bibelen; thi da bliver ikke hele bibelen Guds ord. Det gaar heller ikke an at sige, at den er en god bog, eller at den er den bedste bog i verden, og saa negte, at den er Guds ord; thi den gjør selv krav paa at være Guds ord. Dens ophav: Gud selv er forfatteren; dens egenfaaber: originalitet, autoritet, fuldkommenhed, klarhed og kraft; dens selvværdighed: det gamle saabelsom det nye testamente vidnesbyrd er beviser nok for, at bibelen er Guds ord.

Endskjønt Gud har aabenbaret i sit ord alt, hvad der er nødvendigt at vide til vor salighed, saa er der dog mange ting, som Gud i sin uransagelige visdom og naade ikke har aabenbaret. Hans rigdoms dyb er for stort for den i synden formørkede forstand til at fatte alle de ting, som hører Guds aand til. Alle undere lige fra skabelsen af er og bliver uforklarlige for formosten. Ligeledes er det et mirakel, at de hellige Guds mænds ord er Guds ord. Det kan ikke forstaaes, men maa tros. Derfor siger vi, at alt Guds ord er gjenstand for den sande tro. Troen paa bibelens verbale inspiration er derfor den grundlæggende trossartikel for alle andre kristelige trossartikler.

Guds ord er den sande erkendelseskilde, hvorfra al teologisk visdom er taget, og hvoraf mennesket kan vide alt til sin salighed. Det er tillige det naademiddel, hvorved han ”virker i os baade at ville og udrette efter sit velbehag“. Fil. 2, 13. I sit ord har Gud ikke bare aabenbaret os sandheden, men han er altid selv levende og kraftig tilstede i dette ord og virker paa os deri. Alt Guds ord bliver saaledes gjenstand for den sande tro, og ikke blot en del. I lignelsen om den rige mand og Lazarus siger Abraham til den rige mand: ”Hører de ikke Moses og profeterne, da skulle de heller ikke tro, om nogen opstaar fra de døde.“ Luk. 16, 31. Heraf ser vi, at loven saabelsom evangeliet er gjenstand for den sande tro. Hvor Guds ord ophører, der ophører ogsaa troen. ”Hvorledes skulle de tro paa den, om hvem de ikke har hørt.“ Rom. 10, 17. Uden gjenstand og indhold kan troen ikke bestaa. Den bliver da intet.

Naar der siges i vor sat, at alt Guds ord er gjenstand for den sande tro, saa kommer loven saabelsom evangeliet i betragtning som troens gjenstand. Hermed er ikke sagt, at loven er det middel, hvorved Gud faaber troen i menneskets hjerte. Der sfer ved evangeliets. I den forstand heder det udtrykkelig i Gal. 3, 12, at ”loven har ikke noget med troen at gjøre“. Loven lebendegjør ikke, den retsædiggjør ikke, den bringer kun mennesket til syndserkjendelse

og rædsel over synden. Intet menneske bliver saligt ved loven, men intet menneske kan heller blive saligt under en loven. Troen affskaffer ikke loven, med stadsfæster den. Rom. 3, 31. Luther siger: "Troen opfylder al lov. Troen er virksom i fjærighed. (Gal. 5, 6.) Fjærigheden er loven fylde." (Rom. 13, 10.) Før mennesket kan tro, maa loven bruges, da troen forudsætter sand syndskrifjendelse, og fordi troen paa Christen opkommer kun i det hjerte, der fjender sin syndenød. Efterat troen er optændt i hjertet, maa ogsaa loven bruges, men da som en regel og rettesnør, hvorefter den troende skal rette sit liv. Den bliver da et spejl, hvori den troende daglig kan se, hvorledes han skal indrette sit kristensliv her paa jorden. Salmisten siger: "Dit ord er en lygte for min fod og et lys for min sti." (Ps. 119, 105.) Og efter siger salmisten: "Hvorved skal den unge bevare sin sti ren? Bed at holde sig efter dit ord." (Ps. 119, 9.)

Loven er givet for alle mennesker og for alle tider, for de vantro saavel som for de troende. Evangeliet er ogsaa givet for alle mennesker, forat de skal tro det, modtage det og tillegne sig dets indhold. Endvidere er loven isrevet i alle menneskers hjerter ved saabelsen, "idet deres ambittighed vidner med, og tankerne indbyrdes anklage eller og forsvarer", saa er ikke evangeliet aabenbaret for alle mennesker. Loven og evangeliet stemmer overens i det, at de begge er Guds ord, og deri, at de er bestemt for alle mennesker, og idet de begge har med vor salighed at gjøre. Men de er forskellige fra hinanden med hensyn til deres aabenbarelse, indhold, brug og virkning. (Prof. Hoves Dogmatik, Par. 9, "Om Lov og Evangelium".)

Før troens saabelse i hjertet er mennesket under Guds hellige lov og er ifølge sin natur i en saadan tilstand, at det figes at være aandelig dødt. Skriften beskriver det naturlige menneske som død i overtrædelser og synder. (Ef. 2, 1.) Dets naturlige tilstand er islig, at det er affaldent fra Gud, fremmed for ham og hans naade, ja endog fiendsk imod ham. En beskrivelse af det naturlige menneske findes i Ps. 14, 2—3, og Rom. 3, 9—18. Paulus siger, at "der er ingen retsædig, end ikke én", og "alle er afvegne. Der er ikke forsjel; thi alle har syndet, og dem fattes Guds Vre." (Rom. 3, 22—23.) "Vi er af naturen vredens børn, ligesom de andre." (Ef. 2, 3.) "Kjødets sans er fiendskab mod Gud; thi den er ikke Guds lov underdanig; thi den kan ikke engang være det." (Rom. 8, 7.) "Det naturlige menneske fatter ikke de ting, som hører Guds aand til; thi de er ham en daarifikab, og han kan ikke kjende dem; thi de bedømmes aandelig." (1 Kor. 2, 14.)

Gud bruger loven til at overbevise mennesket om dets synd og fortalte tilstand, dets intethed ligeoverfor Gud og fuldstændige udnyttighed til at redde sig selv. Der findes ingen evne eller kraft hos mennesket til selv at forandre denne sin fortalte tilstand eller at medvirke det allermindste til nogen forandring. Mennesket er født i synd og er af naturen en synder, fortapt og fordomt til den evige død, under Guds vrede og dom, og kan aldrig af egne krafter for-

andre sin syndige natur. Jesus siger til Nikodemus: "Hvad, som er født af kjødet, er kjød." (Joh. 3, 6.) Profeten Jeremias siger: "Kan en morian omstiske sin hud, eller en pader sine Blætter? — Da kunne ogsaa I gjøre godt, I, som er vante til at gjøre ondt." (Jer. 13, 23.) Dersom nogen påstaar, at han kan ved sine egne bestræbelser opfylde loven og derved blive salig, saa vil vi henvise ham til dette skriftested: "Hvo, der holder den hele lov, men støder an i et bud, er bleven skyldig i dem alle." (Gal. 2, 10.) Til dem, som tror, at det er nof, at man holder loven saa godt man kan, vil vi lade tordenen fra Sinai rygte i hjertet: "Forbandet er hver den, som ikke bliver ved i alle de ting, som er skrevne i lovens bog, saa han gjør dem." (Gal. 3, 10.)

Men ingen uomvendt vil erkjende dette. Den uomvendte er blottet for al erkjendelse om sin fortabte tilstand, indtil Gud aabenbarer det for ham ved loven. Lovens gjerning er at frembringe synderkjendelse hos mennesket. Paulus siger: "Vi vide, at hvad-somhelst loven siger, det siger den til dem, som er under loven, forat hver Mund skal tilstoppes og al verden blive skyldig for Guds dom. Thi ved lovens gjerning kan intet kjød blive retfærdiggjort for ham; thi ved loven kommer syndens erkjendelse." (Rom. 3, 19—20.) Gud virker gjennem loven paa det uomvendte menneske, at det ser sin syndige og fortabte tilstand, og han overbeviser det om forstandens formørkelse, viljens forvendthed og gjenstridighed og samvittighedens uro. Loven virker hjertets søndertruselse og anger over synden. Synderen bliver overbevist om, at der er intet godt i ham; han ser intet andet end synd i sin sjæl, at han er fuldstændig udhygtig til at redde sig selv, at hans egen retfærdighed er som et besmitten klædebon og at alle hans bestræbelser paa at opnaa retfærdighed ved egne kræfter er forgjøves.

Sats 2.

Når loven saaledes overbeviser mennesket om synd, og evangeliet kommer til med sine forjetelser, opnækkes i hjertet et alvorligt had til synden, en innerlig længsel efter Guds naade i Kristus, og der skabes en fast tillid til Frelseren og hans fortjeneste som den eneste grund for dets saligheds haab.

Det er lovens embede at overbevise al verden om, at den er skyldig for Guds dom, og at intet menneske er retfærdigt for Gud. (Rom. 1, 18 og 3, 9—10.) Kristus siger i Joh. 16, 18: "Den Helligaand skal overbevise verden om synd." "Dette er nu Guds tordenfile, hvormed han slaar baade de aabenbare syndere og de falske hellige tilhøje og ikke lader nogen beholde ret, men driver dem alle til skæf og fortvilelse. Dette er hammeren, som Jeremias (23, 29) siger: 'Mit ord er en hammer, som sønderlaaer flipper.'" (Schmalkaldiske art. III.)

Når mennesket ved lovens prædiken erkjender sin fortabte tilstand og bliver overbevist om sin synd, at det har overtraadt alle

Guds bud, og forsfrækkes over sin brøde, bliver forfærdet, ydmiget, forsagt, fortvilet, vil gjerne blive hjulpen, men ved ingen udvej, da overlader ikke Gud et saadant menneske i sin fortalte tilstand, men udstrækker straks sine naadesarme til den sønderknuste sjæl og siger i evangeliet kaldende, loffende og indbydende: "Kommer dog og lades os gaa irtte med hverandre; om eders synder er som purpur, skulle de blive som sne; om de er røde som skarlagen, skulle de blive som uld." (Esaias 1, 18.)

Guds venlige røst i evangeliet siger: "Kommer! Thi alle ting er beredte." Nu vel alle S, som tørster, kommer til vandene, og S, som ingen penge have! Kommer, kjæber og øder, ja kommer, kjæber uden penge og uden betaling vin og melk!" (Ef. 55, 1.) "Kommer hid til mig alle S, som arbeider og er besværede, og jeg vil give eder hvile."

Gud den Helligaand bruger evangeliet for at opvække i hjertet et alvorligt had til synden, en sand anger og bedrøvelse over den, og skaber en inderlig længsel efter befrielse fra syndens skyld og fordommelse, tilligemed en inderlig længsel efter Guds naade i Kristus. Ved evangeliets dragelse bringes den angrende synder til troen paa Kristus. Mennesket drages ved den kraft, som evangeliet har, fra syndens mørke til evangeliets lys, fra satans magt og til Gud. Kristus siger: "Ingen kan komme til mig, uden at Faderen, som har udsendt mig, faar draget ham." (Joh. 6, 44.) Mennesket frigjøres fra Iovens forbundelser og kommer under naaden i Kristus. En fuldstændig forandring sker med mennesket, saaledes at den før formørkede forstand bliver oplyst, den før gjenstridige og forvendte vilje bliver lydig, og den urolige samvittighed faar fred. Denne forandring i menneskets hjerte sker ved evangeliet. Gud den Helligaand skaber troen ved evangeliet. "Af naade er S frelste ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaven, ikke af gjerninger, forat ikke nogen skal rose sig." (Ef. 2, 8—9.) S vor lille katolismus befjender vi: "Det er den Helligaands gjerning, som har kaldet mig ved evangeliet, oplyst mig med sine gaver, helliggjort og opholdt mig i den rette tro." Troens skabelse i hjertet er ovendeles i sejen. Men da troen forudsætter anger over synden, maa angeren tages med, og derfor siger vi i vor barnelserdom, at ovenbendelsen bestaar af to stykker: anger og tro. Og skal vi virkelig kunne tilsegne os den syndesforladelse, som Gud skænker os i evangeliet, maa vi have virkelig syndserkjendelse, sand anger over synden og trang til forladelse.

I Konfor. Forml. Gr. Forkl. II, 26 staar det: "Beg dette middel, nemlig hans ordes prædiken og hørelse, virker Gud og knuser vores hjerter og drager mennesket, saa det ved Iovens prædiken erkjender sin synd og Guds vrede og føler en sand forfærdelse, anger og smerte i hjertet, og ved forknytelsen og betragtningen af det hellige evangelium om syndernes naadige forladelse i Kristus en troens gnist bliver tændt i det, i hvilken det modtager syndernes forladelse for

Ærøksi skyld og trøster sig ved evangeliets forjættelse; og paa denne maade bliver den Helligaand, som virker alt dette, sendt i hjertet." (Gal. 4, 6.)

Hvorfor er det saa vigtigt, at mennesket maa have sand syndeskjendelse for at kunne tro paa Kristus? Jo, fordi troen paa Frelseren opkommer kun i det hjerte, som kjenner sin syndenød. "De fariske har ikke læge behov, men de, som har ondt." (Matt. 9, 12.) En saadan sjæl, som erkender sin fortalte tilstand, vil ved den Helligaands virkning gjennem evangeliet tage sin tilflugt til sin frelses og griber med stor begjærlighed hans person og hans fortjeneste som den eneste grund for dets saligheds haab. Erkender ikke mennesket, at det er en fortalt og fordømt synder, saa vil troen aldrig opkomme i hjertet, og man søger at gaa en anden vei til saligheden og faar derved en indbildt tro, en falsk tro. En saadan tro bliver da, som er saa almindelig blandt mange, "en menneskelig bestræbelse paa at opfylde Guds lov". Man kommer under loven igjen og er ikke under naaden.

Følgje skrifstens lære ved vi, at frelsen er af naade, i Kristus, ved troen. Vi frelles af naade alene, ikke ved vores gjerninger, ikke fordi vi er værdige hertil, ikke paa grund af noget godt Gud har set i os. Det er Guds naade alene, hans varmhjertighed og store kjærlighed til os synlige skabninger, som har tilveiebragt vor evige salighed. "Af naade er jeg frelste." (Ef. 2, 8—9.) Dernæst er vor frelse i Kristus. Han alene har erhvervet vor frelse og salighed. Fra begyndelsen til enden fremstilles han i bibelen som den faldne menneskelegts eneste frelses. "Der er slet ikke frelse i nogen anden; thi der er ikke heller noget andet navn under himmelen, som er givet blandt menneskene, ved hvilket det bør os at vorde frelste." (Ap. Gj. 4, 12.) Endelig lærer skriften, at vi frelles ved troen. Troen griber og tilegner sig Kristi stedsfortredende forsoningsgjerning, og vi bliver derved delagtig i Kristi forløsning og det evige liv, som han har erhvervet for os. "Hvo, som tror paa Sonnen, har et evigt liv; men hvo, som ikke tror Sonnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham." (Joh. 3, 36.) Troen bliver det middel, hvormed vi faar synnernes forladelse for Kristi skyld. Troen tilegner sig den af Kristus erhvervede retfærdighed, som tilbydes i evangeliet. Den sande tro har derfor en fast og urokkelig grund.

For at tro en ting, maa vi først vide, hvad vi skal tro. "Hvorledes skulle vi tro paa den, om hvem de ikke have hørt?" (Rom. 10, 14.) Troen maa have en bestemt gjenstand, et bestemt indhold at holde sig til. Det er sandheden om Kristus aabenbaret i evangeliet, som troen holder sig til. Kristus og hans fortjeneste er evangeliets indhold. Til fangevogteren i Filippi, der sjælvvende spurgte: "Hvad bør det mig at gjøre, forat jeg kan blive salig?" svarede Paulus: "Tro paa den Herre Jesus Kristus, saa skal du vorde salig, du og dit hus." (Ap. Gj. 16, 31.) Jesus siger: "Tro paa Gud

og tro paa mig." (Joh. 14, 1.) Og naar skriften taler om troen paa Gud, saa mener den "fundskaben om Guds herlighed i Jesu Kristi aasyn." (2 Kor. 4, 6.) Har ikke troen Kristus som sin gjenstand, da er vor tro forgjæves. 1 Kor. 15, 14. Kristus selv siger: "Ulden mig funne Æslet intet gjøre." (Joh. 15, 14.) Det er den i evangeliet indeholdte sandhed, som troen knytter sig til og hviler paa. Naar vi siger, at troens gjenstand er Kristus og Guds ord, saa maa vi ikke betragte det, som om troen har to forskellige gjenstande. Nei, Kristus og ordet hører sammen; Kristus bor i ordet og aabenbarer sig i ordet. Tror vi paa Kristus, saa tror vi paa ordet, og tror vi paa ordet, saa tror vi paa Kristus. "He who takes the vessel also takes the treasure it contains."

Men til den sande tro hører ikke bare fundskaben om Gud og hans vilje, men ogsaa et levende bifald eller samtykke. Æ Konfor. Forml. fort begreb 3dje art. §. 37 læser vi: "Vi tror, lærer og bekjender, at denne tro er ikke en blot fundskab om historien om Kristus, men en saadan Guds gave, hvorved vi i evangeliets ord ret erkjender Kristus, vor gjenløser, og sætter vor lid til ham, at vi alene for hans lydheds skyld af naade har syndernes forladelse, bliver af Gud Fader agtede for hellige og retfærdige og bliver evig salige." Det næste, der hører til troens væsen, er bifald eller samtykke ellers overbevisning om sandheden af det, man ved af Guds ord. "Det er den forstandens akt, virket af den Hellig-aand gjennem ordet, hvorved man dømmer, at det, som skriften aabenbarer mennesket om Guds naade og evige salighed, er sandhed." Man kan kjende til bibelens lære uden at man tror den. Man maa ikke bare holde det, som Guds ord lærer, for sandt, men man maa ogsaa tilstemme det af ganske hjerte. Jesus siger til jøderne: "Dersom Æ troede Moses, troede Æ mig; thi han har skrevet om mig. Men tro Æ ikke hans skrifter, hvorledes skulle Æ da tro mine ord?" (Joh. 5, 46—47.) "Hvo der tror paa Sønnen, har et evigt liv." (Joh. 3, 36.) Paulus lærte i synagogerne og "overbeviste dem om det, som hører til Guds rige." (Ap. Gj. 19, 8 og 17, 4.) Dersom man ikke er overbevist om sandheden man har hørt, saa har man ingen. Den vantro Thomas vilde ikke give sit bifald til budskabet om at Jesus var opstanden. Joh. 20, 25. Patriarken Jakob vilde først ikke give sit bifald, da hans sønner kom tilbage fra Egypten og fortalte, at Josef levede. "Hans hjerte forblev koldt; thi han troede dem ikke." (1 Mose. 45, 26.)

"Bifald er ogsaa en hjertets og viljens akt, en sjælens virksomhed, som siger: Ja, saaledes er det. Stridsmanden, der holdt vagt ved Jesu kors, gav sit bifald til, at Kristus i sandhed var Guds søn. Han sagde: "Sandelig, denne var Guds søn." (Matt. 27, 54.) Dette bifald, denne overbevisning, hviler ikke paa menneskets visdom, men paa Guds kraft i ordet. Den virkes af Gud alene. "Manden er den, som vidner, efterdi aanden er sandheden." (1 Joh. 5, 6.) Sonfru Maria gav sit samtykke, sit bifald, til engelens bud-

skab om, at hun skulle føde en søn, og kalde hans navn Jesus. Hun svarer engelen: "Se, jeg er Herrens tjenerinde; mig sse efter dit ord." (Luk. 1, 38.)

Foruden kundskab og bifald maa der ogsaa være en levende til-egnelse af Guds naade i Kristus samt tillid og fortrøstning til ham som vor midler og forsoner. Denne tilegnelse af Frelseren og hans fortjeneste er en virkning af evangeliets prædiken. Det er noget, som Gud den Helligaand skaber i hjertet gjennem ordet. Dette er det væsentligste ved troen, at den tilegner sig evangeliets løftet, i særdeleshed om syndernes forladelse. At forlade sig paa og fortrøste sig til Guds naade i Kristus er kjernen i troen. Denne tilegnelse bestaar i en fast forsikring om naaden, saa man modtager og tilegner sig det, som gjennem evangeliet hydes, og med frimodighed figer: "For mig er Kristus født; min straf har han lidt; mine synder har han betalt og udslettet med sit hellige blod; for min retfærdiggjørelse er han opreist; Kristi død er min død; Kristi seier er min seier; og hans opstandelse er en forsikring om alt dette, saa jeg nu ved troen paa ham er vis paa min evige salighed." Se Job 19, 25—27 og Rom. 8, 38—39. Troen er ligesom en haand, hvormed vi modtager og griber Kristi naade, men selv denne troens haand er en naadegave af Gud. "Af naade er jeg frelste ved troen, og det ikke af eder, Guds er gaven." (Ef. 2, 8.) Det som gjør, at denne tro er saa herlig, er netop dette, at den eier Kristus, hans naade og fortjeneste. I Konf. Form. Gr. Forfl. s. 426 3dje art. læser vi: "Disse goder bliver os ved den Helligaand tilbudne i det hellige evangeliums forjættelse, og det eneste middel, hvorved vi griber, annammer og tilegner os dem, er alene troen, hvilken er en Guds gave, hvorved vi i evangeliets ord ret erkjender Kristus for vor forløser og sætter vor lid til ham, at vi alene for hans lydheds skyld af naade har syndernes forladelse, bliver af Gud Fader anseede for fromme og retfærdige og bliver evig salige."

Disse tre stykker, kundskab, bifald og tilegnelse, hører alle til troens væsen. Ingen af dem maa udelukkes. Man kan ikke have et stykke af troen og udelukke de andre; naar alle tre stykker kommer sammen, bliver mennesket en troende.

Naar vi ovenfor har anført, at tilegnelsen er troens væsentligste del, saa maa vi bogte os for den vildfarelse, at naar vi bare har tillid til Gud, saa er det ikke saa nøie med kundskaben. Dersom vi vil holde fast paa det tredje stykke af troen, nemlig tilegnelsen, saa maa vi ikke udelukke de to andre, nemlig kundskab og bifald. Tilegnelsen indeholder i sig altid kundskab og bifald. Kundskab om Gud er en troens kundskab, som er forbundet med bifald og tilegnelse. Kundskab om Gud og hans vilje er nødvendigt; thi "hvoretledes skal de tro paa den, om hvem de ikke har hørt". (Rom. 10, 14.) "Alt saa kommer troen derved, at man hører, men at man hører, sfer ved Guds ord." (Rom. 10, 17.) Skriften fordrer, at vi med vor forstand skal undersøge Guds ord. "Salig er den mand, som har

sin lyft til Herrens lov, og som grunder paa hans lov dag og nat.”
(Pj. 1, 2.)

Men paa den anden side gaar det godt an at have al kundstab og endda være vanstro. Uden bifald og tilegnelse har man ingen tro. Alle tre stykker er dersor nødvendige. Den vished, som karakteriserer troen som et hele, gjælder ogsaa ethvert af dens stykker. Baade kundstabben, bifaldet og tilegnelsen maa være virket af Gud den Helligaand og være levende, vis og sikkert, dersom troen skal være sand. Luther siger: “Tro er en levende, frimodig tillid til Guds naade, saa vis og fast, at den tufsen gange skulle dø derpaa. Og denne tillid og erkjendelse af den guddommelige naade gjør mennesket glad, frimodigt og lyftigt for Gud og alle skabninger, hvilket den Helligaand virker ved troen.”

Forretningsfager.

Arbeidskomiteer ved mødet.

Fuldmagtskomite:

Stephen Sande, C. N. Peterson og Lebor Leborson.

Komite for formandens indberetning:

J. A. Moldstad, G. A. Gullixson og C. L. Hauglid. Disse nomineredes og valgtes af mødet.

Programkomite:

L. S. Guttebø, H. Ingebritson og A. J. Torgerson.

Nominationskomite:

N. A. Madson, G. A. Gullixson, H. A. Preus, Nils Løberg og J. R. Lien.

Korrespondancekomite for verdslige blade:

A. Harstad og G. O. Lillegard.

Komite til at forestaa mødernes aabning:

O. M. Gullerud. Denne og de følgende komiteer nomineredes af formanden og valgtes af mødet.

Komite for pengesager:

N. A. Madson, H. A. Preus og G. B. Anderson.

Komite for indremissionen:

L. S. Guttebø, C. J. Quill og P. G. Tjernagel.

Komite for hedningemissionen:

G. Ulvsaker, G. Guldborg og D. S. Hougen.

Komite for høiere læreanstalter:

A. J. Torgerson, H. M. Tjernagel, J. A. Petersen, E. J. Onstad og A. O. Anderson.

Komite for negermissionen:

C. A. Moldstad, G. B. Nesseth og Knut Knutson.

Komite for menigheds-skolen:

M. J. Mommen, A. Harstad og L. J. Madsen.

Komite for Church Extension:

B. Harstad, G. O. Lillegard og T. Jacobson.

Komite for publikationer:

J. B. Unseth, J. E. Thoen og E. B. Ellingson.

Komite for prestekonferencens protokoller:

P. A. Widvey, Theodor Olson og A. Hohord.

Komite for resolutioner:

J. Blækkan og L. B. Jensen.

Komite til udbringning af presters reisendgifter:

J. R. Runholz.

Komite for diverse sager:

G. A. Gullixson, H. Ingebritson og N. L. Guttebø.

Staaende komiteer for næste aar.**Komite for indremissionen:**

H. M. Tjernagel, G. A. Gullixson, J. A. Petersen, C. S. Olson
(St. Peter, Minn.), M. J. Monson (Delhi, Minn.).

Subkomite for Pacifickysten:

E. B. Ellingson, N. J. Hong og T. M. Daniels.

Komite for hedningemissionen:

S. C. Ulvisaker (medlem af Missouri-Synodens komite), L. S. Guttebø, H. A. Preus, E. J. Onstad (Madison), Alvin Drotning (Deerfield), J. E. Thoen, medlem af Syn. Conf. negermis. kom.

Komite for Church Extension:

H. Ingebritson, A. Harstad og P. G. Kloster (Forest City)

Komite for publikationer:

Sophus Lee, H. A. Preus og John Hendricks.

Komite for barmhjertighedsarbeide:

J. J. Strand, O. C. Hovland og E. K. Evanson.

Komite for pengefager:

Oscar Swenson, O. M. Gullerud og C. J. Quill.

Komite for menigheds-skolen:

J. A. Petersen, O. M. Gullerud og S. M. Stensrud.

Komite for høiere skoler:

H. Ingebritson, Hans Sande, M. J. Mommsen, J. A. Jordahl
og Oscar E. Pedersen (Minneapolis, Minn.).

Komite for "New hymn Book in Synodical Conference":

N. A. Madson og Chr. Anderson.

**Komite til at forestaa overdragelse af Bethany Lutheran College
til samfundet samt varetage dens tarr og drift:** J. A. Moldstad,
E. J. Onstad, L. J. Madsen, O. M. Gullerud, N. J. Torgerson,
H. M. Hanson og G. G. Baala.**Komite til at overveie sagen angaaende visitatorer og indstille til
næste synodemøde desangaaende:** H. M. Tjernagel, Chr. Anderson,
L. S. Guttebø, John Førde og Nils Spangelo.**Komite for vort blad:**

J. A. Moldstad, redaktør for "Tidende"; N. A. Madson, redaktør for "Sentinel"; G. A. Gullixson, assistent for Madson;
H. A. Preus, forretningsfører for disse blade.

Jernbanesekretærer:

Chr. Anderson (Minneapolis), G. A. Gullixson (Chicago).

Embedsmænd valgte.

Formand, Chr. Anderson; viceformand, H. M. Tjernagel; sekre-
tær, L. B. Jensen; suppleant, C. J. Quill; kasserer, A. J. Torgor-

son; suppleant, L. G. Ludvig; revisorer, G. B. Anderson (Forest City, Iowa), Martin Stene (Emmons, Iowa); trustees for tre aar, P. G. Tjernagel og J. E. Thoen.

Indberetninger fra staende komiteer.

Indremissionen:

Komiteen har holdt seks møder. Gud har velsignet indremissionsarbeidet, som er gaaet fremad. I East Madison, Wis., er nu en nofsaa stor menighed og kirke er opført. Missionskomiteen sikrede menigheden et laan paa \$3000 fra godvillige samfundsmedlemmer. I Minneapolis er et lokale anstaaftet til midlertidigt brug; ogsaa denne eiendom er kjøbt med laan fra venner af samfundet.

Oslo lutherske menighed er dannet i Volga, S. Dak. Ifølge fuldmagt fra menigheden har komiteen kaldt pastor C. J. Quill til at betjene den. Hans andre menigheder har santhylket heri.

Paa fuldmagt fra Wren menighed, Minn., har komiteen udsteds kald til pastor J. R. Runholt, som skal anvende halvdelen af sin tid paa den og resten til missionsarbeide paa andre steder. Til at varetage missionen i Minneapolis er kandidat Sophus Lee kaldet af komiteen.

Da stadig nye krav stilles til indremissionsklassen, er udgifterne, hvor det lod sig gjøre, blevne indskrænket. Med det for øie betjenes nu Watford City, N. Dak., stiftetvis af vore prester, som reiser dit.

Missionen i Canada er nedlagt; men komiteen har besluttet at foretage undersøgelser paa andre steder deroppe, hvor menigheder vistnok kan dannes og oparbeides, saasnart vi har midler dertil.

Indremissionsklassen har været betyndt med rigelige gaver, saa den er ikke i gjeld. For dette takker vi Gud og glæder os. Men med den fremgang og vækst Herren giver, og med aabne marker for øie, vil vi ikke indskrænke arbeidet eller slaa os tilro med, hvad der er udført; men drive vort arbeide med større iver, støtte og bidrag i fremtiden.

Paa komiteens vegne

J. B. Unseth, sefretær.

Committee on Foreign Missions:

Contributions from our Synod for the fiscal year May, 1926—May, 1927, are: Colored mission, \$1,609.89; China mission, \$1,156.33; India and Indian mission, \$178.37; total, \$2,934.59.

It is very likely known to all that civil war in China has practically put a stop to our missionary activities in that country, and that at a time when the preparatory work that had been done hitherto was beginning to show marked results. Most of the missionaries in China have been brought back to this country together with their families, while a few still remain in Shanghai awaiting developments. God alone knows

how soon their activities may be resumed. Rev. Lillegard is at present at this meeting and will tell more about actual conditions. In the work in this field the so-called Term Question has caused some difficulty. The matter has been in the hands of the General Board of Foreign Missions of the Missouri Synod and has also been referred to the Theological Faculty of the Seminary at St. Louis where it is still being studied. Let us pray that a God-pleasing solution of this problem may be found soon.

In India there are no particular disturbances of a political nature just now, although there may be danger of the spread of Bolshevism there, too. The missionaries are finding a chief source of difficulty just now in the so-called caste question and need our prayers; for the question is one which concerns deep-rooted traditions and social distinctions among the Hindus on the one side, and the teaching of God's Word on the other. Interest in the work in India has been greatly increased among the Eazhava caste in Travancore. This caste numbers between 600,000 and 700,000 souls, and they are seemingly determined to leave Hinduism. One leader among them said at a recent meeting of our missionary conference that he could at this time bring 10,000 persons for instruction for baptism, if they could be taken care of. May the Lord of the Harvest open our hearts and make us willing instruments of His toward the accomplishing of His gracious purpose in India. Our representative, Miss Anena Christensen, writes that she at the beginning of this year took over the management of the Girls' Boarding School at Ambur.

The missions in China as well as India are in greater need than ever of our interest, our prayers, and our generous financial support.

For the Foreign Mission Committee,
S. C. Ylvisaker, Chairman.

Committee on Publications:

Since last Synod meeting the committee has met five times, and has had charge of our Book Company and publications.

Owing to the illness and death of Mrs. Ella M. Lee, the manager of our Book Company, last year, it became necessary to secure someone to succeed her in that position. After due consideration, Rev. John Hendricks was secured as manager of our Book Company, at \$500.00 per year. Hence said Book Company is located at his address, 1101 14th Ave. S. E., Minneapolis, Minn.

Again we succeeded in engaging Rev. M. Fr. Wiese for the editing of the "Folkekalender" for 1928. Bids have been

obtained for the printing of this year's "Synodalberetning" and the 1928 "Folkekalender." The contract for said printing is let to the lowest bidder.

During the past winter we induced the printer of the "Ev. Luth. Tidende and Luth. Sentinel" to reduce the charge for printing it, which amounts to a net saving of at least \$500.00 per year. In spite of this fact and due to the fact that our subscription list has not increased in numbers since last year, said paper is still published at a loss. This necessitates renewed efforts on the part of all pastors and congregations to solicit new subscribers.

Rev. H. A. Preus, Sec'y Pub. Committee.

Resolution of the Synodical Conference:

Whereas the Norwegian Synod of the American Evangelical Church is in sore need of an English hymnal; and

Whereas the present hymnal does not fill the need, information concerning deficiencies, particularly of a linguistic nature, having been brought to the attention of the committee; and

Whereas the question is of such great importance and of such far-reaching consequences; therefore be it

Resolved that we ask the church bodies comprising the Synodical Conference to take the matter under advisement as soon as possible, with a view to determine the feasibility of preparing a new hymnal for the use of the Synodical Conference, and taking the necessary preliminary steps having this end in view.

To this end we furthermore recommend that each of the four church bodies concerned, if it meet within the next year, be asked to elect a committee of two or more men, who, together with the corresponding representative of the other synods, shall act as a preliminary joint board or committee to discuss the feasibility as above indicated and take the necessary preliminary steps in arranging for the compilation and publication of such a hymnal. In case any of the bodies concerned do not meet within the next year, we ask the president of such body or bodies to appoint a committee to represent the respective body.

We beg leave to remark that the attention of the committee was also called to the advisability of having a new English translation of Luther's Cathechism (Enchiridion) for use in the Synodical Conference.

Respectfully submitted,

C. A. Moldstad,

H. H. Ebert,

P. E. Kretzmann, Chairman.

Finanskomiteen:

Denne komite har holdt to møder. Overslag over hvad der maatte bevilges til de forskjellige kasser gjennem arets løb blev udarbeidet og sendt til præsterne.

Fra komiteen er intet opræk om bidrag blevet offentliggjort i vort blad; men kassereren har en gang ladet høre fra sig gjennem "Tidende", og hensyn hertil blev viistnøk taget. Samfundet kan afslutte aaret uden underbalance. At flere af vore menigheder har begyndt at bruge "The Duplex Envelope System" til indsamling af bidrag til samfonden, saavel som til de lokale behov, er glædeligt.

Ønskelsigt var det om mere systematisk arbeide kunde ordnes komiteerne imellem, d. v. s., at hver komite kunde staa mere i rapport med, hvad der gjøres i de øvrige komiteer. Maaßke kunde to eller flere komiteer holde mindst et sammøde i aaret. Hvor det er mulig, burde der arbeides sammen med raad og vink til nytte og gjenfødig hjælp.

Paa komiteens vegne,

C. S. Quill.

Board of Education:

Two meetings were held. No changes were made as to teachers. Prof. O. Harstad's employment at Concordia College was continued on the same basis as the previous years. Prof. Oscar Leverson has been in charge of the Norwegian and Religion at Dr. Martin Luther College, New Ulm.

Financial aid to the amount of \$440.00 was voted by the Board for students at Concordia Seminary, St. Louis, Mo.; Concordia College, St. Paul, Minn., and Dr. Martin Luther College, New Ulm, Minn.

The Board granted the Pastoral Conference the use of \$100.00 of the M. Teigen Library Fund for the purchase of the Wiese Library.

*Norman Madson, President,
M. F. Mommsen, Secretary.*

Report from Concordia College, St. Paul:

During the school year 1926—1927, 270 boys have been enrolled at Concordia College. Eleven of these come from congregations of our Synod and are members of the following classes: Freshman (High School), 1; Sophomore, 3; Senior, 1; Freshman College, 2. One was a member of the Sophomore college and graduated this year. We hope he will continue his work at St. Louis this fall.

One student has been supported by our Synod to the extent of \$100.00. Prof. Martin Graebner of Milwaukee has accepted the call as president of Concordia to succeed Dr. Buenger, who becomes professor of Latin and Religion.

Since the erection of the new dormitory there has

been a marked improvement in the general health of the student body.

Oliver Harstad.

Report from Dr. Martin Luther College, New Ulm:

The past school year at Dr. Martin Luther College began September 1, 1926, and closed June 15, 1927.

During this year 261 students were enrolled. Of these there were 145 boys and 116 girls. The Normal department had an enrollment of 51 and the High School Department had 210.

Of Norwegian students there were 11 at Dr. Martin Luther College this year. They were divided among the following classes: Second year Normal had 2; First year Normal had 3; Twelfth Grade, 3; Eleventh Grade, 1; Tenth Grade, 1; Ninth Grade, 1.

Nine of our Norwegian students are preparing themselves for teaching. Two girls, Olina Jordahl of Manchester, Minn., and Harriet Maakestad of Minneapolis, Minn., were graduates from our Normal Department and are available for our parochial schools.

The position left vacant by the death of Prof. S. Duin has, during this past year, been filled by Mr. Ernst Sperling. He is to continue the coming year.

Respectfully,

Oscar Levorson.

Boghandelen:

Bor boghandel har været drevet i det forløbne halvår væsentlig i samme spor og med det samme resultat som tidligere. Ømsætningen har måske øget en smule, og indbetalerne fra vores kunder har holdt stridt med den øgede omfætning.

Bed slutningen af mai var der en varebeholdning paa \$952.57, medens den udestaaende gjeld, som vores kunder skylder boghandelen, beløber sig til \$466.15. Dernæst har boghandelen tilgode i en bank i Nord Minneapolis \$379.62; denne bank gif fallit for næsten to aar siden, og paa den tid, den gif fallit, var der i banken af boghandelens penge \$446.41; af dette beløb har banken tilbagebetalt boghandelen 15 % af det fuld beløb, saa banken skylder nu boghandelen \$379.62. For nærværende gjør boghandelen sin forretning med The First National Bank of Minneapolis, som kendige forretningsfolk i Minneapolis anser som den mest solide bank i Nordvesten.

Boghandelens gjeld beløb sig ved slutningen af mai maaned til \$128.76 og dens fællesbeholdning udgjorde \$141.15.

Enkelte ting har forvoldt boghandelen vanskeligheder, iblandt disse kan vi nævne: Boghandelens begrænsede driftskapital. Denne vanskelighed gjør det umuligt for os at gjøre indkjøb i større partier,

og vi er saaledes hindret fra at faa den fulde rabat, som større kjøb vilde berettige os til. Vi maa drive en høferforretning, som ikke kaster noget af sig, og som støffer os ekstra arbeide og udgift.

Dernæst led boghandelen et følsomt slag ved øvennævnte banks fallit, og det er selvagt, at en liden forretning ikke kan taale, at alle dens rede penge med en gang bliver den berøvet. Den kan ikke klare sine forpligtelser, naar dens kredit reduceres til et minimum. Men det skal siges til disse forretningshuses ros, med hvilke vi har gjort forretning, at de har udvist en ikke ringe imødekommenhed ved deres taalmodige venten paa vore remisser.

Endelig har nogle af vore kunder udnyttet sin kredit længere end rimeligt. Vi kan ikke give kredit længer end for seks maaneders. Udestaaer et beløb længere, sæt et helt aar, da vil enhver sjøgne, at en liden forretning ikke kan møde sine forpligtelser. Forlagskommittéen har overvejet denne sag og paa sit sidste møde besluttede den: Alle som ikke betaler sine regninger til boghandelen inden seks maaneders, skal give "short time notes at 6 per cent interest".

Naar vi ved, at det meeste af denne gjeld er kommet i stand derved, at kjøberne har taget bøger paa kredit hos os og folgt dem for kontant til vore menighedsfolk, da synes vi, at denne fremgangsmade maa forandres, dersom boghandelen skal blive i stand til at udføre sit arbeide. Vi beder derfor om, at Synoden tager denne sag under overvejelse.

Boghandelens status:

Varebeholdning	\$ 952.57
I den fallerte bank	379.62
Vore kunders gjeld	466.15
Kontant i banke	125.26
Kontant i kassen	15.89
<hr/>	
Vor skyld:	
Vaant kapital	\$ 1,600.00
Vor gjeld til bogfirmaer	128.76
Hvad vi eier	210.73
	<hr/>
	\$ 1,939.49
	\$ 1,939.49

John Hendrieks.

Regnskaberne.

Synodekassen:

I kassen 1ste mai 1926	\$ 1,517.84
Bidrag	1,961.29
"Tidende" og "Sentinel"	1,436.40
Renter	33.90
Etrykning og udgifter	\$ 2,837.74
Peterson Printing Co.	27.18
Rev. Chr. Andersen, R. N. sekretær	25.00

Rev. Chr. Anderson, freight on books.....	20.00
Rev. Chr. Anderson, certified copies of Art. of Incorp.	5.00
Rev. A. J. Torgerson.....	500.00
Rev. C. A. Moldstad, expenses.....	32.00
Rev. O. M. Gullerud, expenses.....	4.41
Overført til kassen for den indre mission..	423.84
Overført til studentkassen.....	39.00
Albert Gruett, kasserer for Synodalfons...	10.00
Montrail County Abstract.....	5.10
The Lutheran Synod Book Co.....	.50
Porto	10.30
I kassen 1ste mai 1927.....	1,509.36
	\$4,949.43
	\$4,949.43

Lærerlønskassen:

Bidrag	\$1,517.89
Rev. F. R. Randt, St. Paul, Minn.....	\$ 900.00
Prof. E. R. Bliefernicht.....	600.00
I kassen 1ste mai 1927.....	17.89
	\$1,517.89
	\$1,517.89

Indremission:

I kassen 1ste mai 1926.....	\$ 587.81
I kassen 1ste mai 1926 for Detroit Mis... .	40.00
Bidrag	7,369.52
Overført fra synodelkassen	423.84
Renter	60.00
Rev. G. E. Möller.....	\$1,099.28
Rev. E. Hansen.....	462.00
Menigheden i Albert Lea, Minn.....	800.00
Menigheden i Suttons Bay, Mich.	360.00
Menigheden i Holton, Mich. (\$450.00 og Detroit Mis. \$40.00)	490.00
Menigheden i Milnor, N. Dak.....	200.00
Menigheden i Simcoe, N. Dak.....	300.00
Menigheden i Fertile, Minn.....	675.00
Menigheden i Nelsonville, Wis.....	700.00
St. Lukas menighed, Chicago, Ill.....	900.00
Holy Cross menighed, Madison, Wis.....	1,575.00
Rev. F. Kunholt, Minneapolis, Minn.....	533.35
Rev. F. B. Unjeth	125.00
Student Sophus Lee	140.00
Rev. Chr. Anderson, udgifter.....	40.00
Rev. H. Tjernagel, udgifter.....	48.89
Rev. F. A. Moldstad, udgifter.....	23.25

Rev. J. B. Unseth, udgifter	4.90
Rev. M. F. Mommsen, udgifter	4.50

	\$8,481.17
	\$8,481.17

Church Extension Fund:

Bidrag	\$1,456.19
Laan tilbagebetalt	390.00
J kassen 1ste mai 1926	2,113.28
Laan til menigheden i Mayville, N. Dak.	\$1,000.00
Laan til menigheden i East Madison, Wis.	2,000.00
Laan til Ejernagel Bros., Story City, Ia.	500.00
J kassen 1ste mai 1927	459.47

	\$3,959.47
	\$3,959.47

Hedningemissioner:

J kassen 1ste mai 1926	\$ 473.52
Bidrag til hedningsmissionskassen	492.08
Bidrag til Negermisjon	1,071.40
Bidrag til Emmanuel College, Greensboro	334.26
Bidrag til Kinamission	518.61
Bidrag til Indianermisjon	178.37
Bidrag til mission i Indien	73.40
E. Seuel, kasserer	\$1,288.13
Theo. Eckhart	1,609.89
Theo. Buack	46.57
J kassen 1ste mai 1927	197.05

	\$3,141.64
	\$3,141.64

Barmhjertighedsarbeide:

J kassen 1ste mai 1926	\$ 111.99
Bidrag til Hans Bleken	74.50
Bidrag til Rev. Carters menighed, Chicago	41.82
Bidrag til Luth. Miss. Society, Mpls	5.00
Bidrag til Orphans Home, Ft. Dodge, Ia.	34.52
Bidrag til fattige	45.65
Bidrag til prestebolig i Boston	10.00
Bidrag til Near East Relief	47.10
Bidrag til Mrs. Dina Torgerson	5.00
W. Kahls for Hans Bleken	\$ 106.00
Rev. E. G. John, for Rev. Carters ingh ..	41.82
A. F. Gorder, kass. for Luth. Miss. Society, Minneapolis	5.00
Rev. Becker, Supt. Orphans Home	34.52
McKnight, kass. Near East Relief	47.10

Mrs. Dina Torgerson.....	5.00
Nev. G. E. Møller.....	20.65
Nev. E. Ulvsaker.....	25.00
Nev. C. A. Moldstad.....	10.00
Σ kassen 1ste mai 1927.....	80.49

	\$ 375.58
	\$ 375.58

Menighedseskolekassen:

Σ kassen 1ste mai 1926.....	\$ 42.17
Bidrag	444.01
Tjernagel Bros.....	\$ 205.00
Lime Creek menighed.....	62.00
Σ kassen 1ste mai 1927.....	219.18

	\$ 486.18
	\$ 486.18

Studentkassen:

Σ kassen 1ste mai 1926.....	\$ 15.66
Nev. A. M. Harstad, laan.....	25.00
Bidrag	436.34
Overført fra synodekassen.....	39.00
Student Ahlert Strand.....	\$ 135.00
Student Einar W. Anderson.....	135.00
Student Sophus Lee.....	6.00
Paul Nafsen	100.00
Miss Znez Skogen.....	110.00
Concordia College, St. Paul, Minn.....	30.00

	\$ 516.00
	\$ 516.00

Bethany College, Mankato, Minn.:

Bidrag	\$ 342.50
Clarence Olson, kasserer	\$ 342.50

	\$ 342.50
	\$ 342.50

Land solgt til Sam Elleffson:

Σ kassen 1ste mai 1926.....	\$ 30.31
Betalt 27de december 1926.....	50.00
Σ kassen 1ste mai 1927.....	\$ 80.31

	\$ 80.31
	\$ 80.31

Hannah C. Ottesen og Jakob Lunde og hustrus studentefond:

Σ kassen 1ste mai 1926.....	\$ 495.00
Bidrag	300.00
Σ kassen 1ste mai 1927.....	\$ 795.00

	\$ 795.00
	\$ 795.00

Trengende prester og deres efterladte:

Ø kassen 1ste mai 1926.....	\$ 105.00
Bidrag	150.00
Ø kassen 1ste mai 1927.....	\$ 255.00

	\$ 255.00
	\$ 255.00

Alderdomshjem:

Ø kassen 1ste mai 1926.....	\$1,400.00
Bidrag	175.00
Ø kassen 1ste mai 1927.....	\$1,575.00

	\$1,575.00
	\$1,575.00

Synodens revisorer har gjennemgaaet regnskaberne for aaret fra 1ste mai 1926 til 1ste mai 1927 og fundet dem i orden.

E. R. Lyssen,
Hans Dahlen.

Indstillinger behandlede og antagne af mødet.**Indremissionen:**

1. Synoden glæder sig over og takker Gud for den opmuntrende fremgang, som vor indremission har havt det forløbne aar.
2. Da indremissionen er vor vigtigste mission, og da der stadig hydes os løbende marker, og da Herren ogsaa har givet os arbeidere, der staar rede til tjencste, er det at haabe, at de nødvendige midler kan staffles tilveie, saa at ikke alene det arbeide, vi allerede har optaget, kan fremmes, men at der ogsaa kunne optages arbeide paa nye felter og saaledes gjøres brug af de arbeidere, som har tilbuddt sig.

L. S. Guttebø,
P. G. Ternagel,
C. J. Quill.

Hedningemissionen:

1. Synoden er opmerksom paa de overmaade store vanskeligheder, som missionsarbeidet baade i Kina og Indien har at kjæmpe med; krig og ufred blandt folkene, slaphed og religionsblander i det kirkelige. Den erkjender med glæde og tak til Gud hans naadige førelser med vore missionærer i Kina, hvorved de har været bevaret i de store legemlige farer, som har truet. Men den vil ogsaa alvorlig opfordre dens medlemmer til i høn at omhegne jaabel missionærerne som de kjære medkristne, som ved deres virke er indlemmet i Guds menighed paa jord. Lad os betænke, hvorledes deres tro nu prøves som ved ild.

2. Missionen baade i Kina og Indien staar i betydelig gjeeld, og tiltrods for, at arbeidet i Kina er nedlagt for en stor del paa grund af de politiske forhold, saa er de løbende udgifter ikke ubæ-

sentlig mindre. Samfundets medlemmer opmuntres derfor til fortsat iver i denne sag og til ved rigelige bidrag at fremme forlyndelsen af ordet, hvor mørket endnu hviler saa trykende.

D. S. H o u g e n,
G. G u l d b e r g,
S. C. N l v i s a k e r.

Negermissionen:

1. Synoden takker Gud for, at den i naade har funnet yde mere til denne mission end før, og at denne mission gaar fremover med raske skridt.

2. Trods de forsøgede bidrag opmuntrer Synoden alle sine medlemmer til at fortsætte med at støtte denne vor vigtige mission med rigelige bidrag, da kravene vokser, efter som arbedet udvides.

3. Synoden vil atter gjøre alle opmærksom paa "The Lutheran Pioneer", som udkommer hver maaned, indeholdende alt mulig af interesse om denne mission, og kostet kun 50 cents aaret.

C. A. M o l d s t a d, sekretær.

Church Extension:

1. Synoden udtaler sin glæde og tak til Gud for, at bidragene til Church Extension-kassen har været betydelig større iaar end i tidligere aar, og opmuntrer til fortsat iver i arbeidet for denne vigtige del af vor synodes gjerning.

2. Synoden bestemmer med hensyn til forfaldne laan, at renter ikke skal kræves, men beder, at i saadanne tilfælder de nødvendige foranstaltninger gjøres til forlængelse af eller fornyelse af laanet; eller om muligt at penge faaes fra andet hold, saa at alt maa se sjømmeligt og med orden ogsaa i denne gren af vort arbeide, og at pengene kan benyttes paa steder, som endnu ikke har faaet hjælp af Church Extension-kassen.

3. Synoden opmuntrer alle sine menigheder til ifødedor det aarlige offer til Church Extension at optage en større subsciption, saa snart som mulig efter synodemødet.

B. H a r f t a d, formand,
G e o. D. V i l l e g a r d, sekretær,
M. T. J a c o b s o n.

Pengesager:

1. Synoden takker den naadige Gud, fordi han har saaledes blessignet os ogsaa i det aar, som svandt, at vi har funnet afflutte samfundets regnskaber uden at støtte gjeld.

2. Men lad ingen i Synoden mene, at gjeldsfrihed er os som samfund en føregen pryd, medmindre vi med ret kristen alvor har søgt at rette os efter det apostoliske ord, der figer, at vi skal lægge til side og samle ifølge, hvad enhver faar lykke til. (1 Kor. 16, 2.)

3. Synoden vil atter råde menighederne, som ikke har gjort

det, snarest mulig at indføre det saakaldte "Duplex Envelope System", forat indsamlingen til samfundets forskjellige gjøremål kan ske på en mere systematisk og letvindt maade.

4. Da samfundet har en staaende komite, der skal føre tilsyn med samfundets finanser, tilraader Synoden, at de øvrige komiteer, som har med bevilgninger at gjøre, mindst to gange om aaret afgiver rapport til finanskomiteen over saadanne bevilgninger.

H. A. Preuss,
N. A. Madson,
G. B. Anderson.

Publikationskomiteen:

1. Synoden udtaler sin tak til pastor M. Fr. Wiese for hans trofaste og dygtige arbeide med at redigere vor "Folkeklaender" og for, at han ogsaa for næste aar har paataget sig at gjøre dette arbeide.

2. Den opfordrer alle sine medlemmer, prester og lægmænd, til at gjøre alt, hvad de kan, for at udbrede "Tidende" og "Sentinel".

3. Bidere opfordrer den alle sine medlemmer, prester og lægeskolf, til at støtte vor egen boghandel ved at kjøbe af den.

J. B. Unseth, formand,
E. B. Ellingson, sekretær.

Prestekonferensens protokoller:

Protokollerne er gjennemgaaede for den almindelige prestekonferens for 1926, for søndre Minnesota og Iowa specialkonferens for 1926 samt for Nordvestlige specialkonferens for 1926 og 1927. Den finder, at meget arbeide er udført, men intet særligt at indberette for den værerdige synode. Beklager dog, at Chicago og Madison specialkonferens ogsaa iaar har undladt at fremlægge sin protokol for Synoden.

P. A. Widven,
A. G. Hoyord,
Theodor Olson.

Diverse sager:

A. 1. Synoden modtager med glæde den gave, som er就给大家et den ved vor afdøde broders, Knut Oddens testamente. Maatte Gud velsigne gaven og det eksempl, han herved han givet på sand fjørslighed til Guds rige.

2. Disposition af gaben overslades til den afdødes præst, pastor L. S. Guttebø, og Synodens kasserer.

B. Kapitel VII, paragraf 1, i Synodalforfatningen amenderes til at lyde saaledes: "Synodens embedsmænd vælges på to aar og tiltræder sine respektive embeder straks efter udløbet af det møde, på hvilket de er valgte."

C. Publikationskomiteen bemyndiges til at besørge udgivet et nyt opslag af Synodens konstitution (Synodalforfatning).

D. 1. Synodens formand opfordres til for det kommende aar at udneevne tre prester, som kan bistaa ham i hans arbeide som samfundets formand.

2. En komite paa fem medlemmer vælges, som skal tage denne sag under fornøjet overveielse og komme med indstilling til næste synodemøde.

Denne beslutning under D er grundet paa en indberetning fra følgende komite nedsat sidste synodemøde (se Beretning 1926, side 76): H. M. Tjernagel, Chr. Anderson, L. S. Guttebø, John Førde og Nils Spangelo, saalhydende:

I. Synoden vælger en anden og tredie viceformand, som sammen med Synodens viceformand skal bistaa formanden i hans embedsførfæl.

II. Synoden inddeltes i tre distrikter som følger: 1. Østlige distrikt; 2. Søvra og øndre Minnesota; 3. Nordvestlige.

III. Anden eller tredie viceformand vælges ikke fra det distrikt inden hvilket viceformanden bor.

IV. Anden og tredie viceformand vælges for et aar.

Lauritz S. Guttebø, sekretær.

Denne indberetning henvises til komiteen for diverse sager og ovennævnte femmandskomite tager sagen under fornøjet overveielse til næste synodemøde.

G. A. Gullixson,
G. Ingemann.

Menighedsfølen:

1. Synoden takker Gud og glæder sig over, at der ivres mere og mere for oprettelsen af menighedsføler i dens midte.

2. Den glæder sig over, at alle ansøgninger om finansiel støtte er imødekommen.

3. Synoden opmuntres til i fremtiden at bidrage rigeligen til denne vigtige gren af kirken's arbeide.

4. Den glæder sig over, at Scarville menighed nylig har bestemt at oprette en menighedsføle, og opmuntrer andre menigheder til at følge dette rosværdige eksempel.

5. Synoden opfordrer alle menigheder, der har en saadan føle, at rapportere til komiteen for menighedsføler, før synodemødet holdes.

M. F. Mommesen, formand,
A. H. Røftad, sekretær,
L. S. Madsen.

Høiere skoler:

A. 1. Dette synodemøde bør alvorslig overveie, om ikke tiden nu er kommet, saasom indstillet af komiteen til at gjennemgaa formandens indberetning IV, a) og b), at Synoden maa oprette sin egen høiere læreanstalt.

2. Dette synodemøde bør nøje og alvorlig overveie det tilbud, som kommer fra Bethany Lutheran College Association.

B. 1. Synoden takker Gud for den broderlige kjærlighet, som brødrene i Missouri- og Wisconsin-synoderne altid har vist os ved at tilstede vor ungdom adgang til sine skoler.

2. Synoden beslutter, at ordningen ved Dr. Martin Luther College i New Ulm, Minn., fortsættes for nærværende.

3. Synoden bemyndiger komiteen for høiere skoler at ansætte prof. Oliver Harstad ved Concordia College, St. Paul, Minn., for det kommende skoleår.

A. J. Torgerson, formand,
J. A. Petersen, sekretær.

Formandens indberetning:

I. a) Synoden tilstemmer den første del af formandens synodaltale, der fremstiller den norske synodes kamp for Guds ord og sandhedens bevarelse iblandt os og angiver grundene, hvorfor vort samfund har ret til at bære sit navn og anse sig selv som den gamle synodes arvtager.

b) Synoden anbefaler, at denne del af synodaltalen udgives i separataftryk som pamflet, efterat den er justeret af formanden og publikationskomiteen. Den skal også oversættes til engelsk og udgives som pamflet.

II. Synoden opmuntrer alle sine medlemmer til med tak til Gud at ihuformme den store og herlige opgave, Herren har givet vort samfund.

Lad os betænke, at det er Guds gjerning vi gjør, og lad os derfor med glæde benytte de givne anledninger og gjøre de opførelser der fræbes.

III. Lader os tænke på fremtiden og efterslagten og anskaffe os alle de ydre redskaber, som kan trænges til sandhedens bevarelse; men lader os blive i ydmighed og ikke føge det, som giver anseelse i verdens øine, men det, som mest tjener til Guds riges fremme.

IV. a) Dette synodemøde bør alvorlig overveie, om ikke tiden nu er kommet, at Synoden maa oprette sin egen læreanstalt.

b) Dette synodemøde bør nøje og alvorlig overveie det tilbud, som kommer fra Bethany Lutheran College Association.

V. Synoden ned sætter en komite på to medlemmer til at repræsentere den på Synodalkonferensens komite for ny engelsk salmebog og katolicismus.

VI. Komiteen anbefaler til Synoden at bestemme, at parokialrapporterne og listen over bidrag til samfundets kasser trykkes i synodalberetningen.

VII. Vor synode begyndte sin gjerning som den gamle norske synodes arvtager ved mødet i Hotel Aberdeen, St. Paul, Minn.,

fredag den 18de juni 1917. Den norske synodes virke har saaledes uafbrudt været siden 1853.

Synoden beslutter derfor at feire 75-aarsfest under næste aars synodemøde.

G. A. Gullixson,
C. L. Gauglid,
J. A. Molidstad.

Bethany skolesagen:

En henstilling til Synoden blev paa begjær og efter beslutning læst fredag eftermiddag. Den lyder saa:

"To the Norwegian Synod of the American Evang. Luth. Church: The Bethany Lutheran College Association was organized a year ago for the purpose of acquiring and holding for the Norwegian Synod the Bethany College property at Mankato, Minnesota. During the past year the Association has secured a clear title to this property, which consists of about 16 acres of land in the geographical center of the city of Mankato, and buildings and equipment, all conservatively valued at \$400,000.00. The Association is agreed that the time has come to offer this school to the Norwegian Synod, and by formal resolution, adopted at its annual meeting, May 25, 1927, makes this offer now through its officers. We respectfully ask that this convention consider this matter and take over the ownership and control of Bethany Lutheran College, in order that it may serve the Church as it could and should.

For the Bethany Lutheran College Association and its Board of Trustees,

S. C. Ylvisaker, President,
N. A. Madson, Secretary."

Samme dags eftermiddag indstillede komiteen for formandens indberetning de første fire punkter af sit arbeide. Det fjerde punkt blev henviset til komiteen for høiere skoler. En henbendelse til Synoden blev ogsaa nu hørt og overgivet samme komite. Den lyder saa: "Bør den norske synode ha sin egen skole? At dette er en absolut nødvendighed, dersom vi vil fortsætte som et samfund, burde staa klart for enhver, som har det mindste kjendskab til kirkeens historie. Det var med dette for øie, nemlig at Synoden efter kunde faa sin egen høiere skole, at Bethany Lutheran College Association blev stiftet et aar siden. Paa grund af særegne omstændigheder syntes det bedst at gaa tilverks paa den maade, som denne association da gjorde. Den dannede en forening inden Synoden, sikrede sig den prægtige eiendom i Mankato, Minnesota, samlede midler til dette siemed og har nu drevet skolen det første aar som en pigeskole. Men da skolens board of trustees har bestemt, at anstalten allerede

det kommende skoleaar skal gjøres tilgjængelig ogsaa for gutter, og da Bethany Lutheran College Association paa sit netop afholdte aarsmøde (den 25de mai) har besluttet at tilskyde sig at overdrage skolen til samfundet paa det anstundende aarsmøde, saa er det godt, at vi noe overveier dette spørsgsmaal, før vi kommer paa synodemødet iaa.

Der er blevet gjort indvendinger mod, at Synoden faar sin egen højere skole. Men hvorpaas grunder disse indvendinger sig? Ær paas disse to grunde: 1. Vi kan klare os med de skoler vi har. 2. En højere læreanstalt vil blive til en býrde paa Synoden.

Ta, hvilke skoler har vi da? Vi gjør fremdeles brug af tyskerenes skoler for saadan af vor ungdom, som vi kan faa til at frekventere disse anstalter. Men medens vi er vores trosbrødre meget tænkelige for deres broderlige tilbud, da vi ved foreningen i 1917 blev frataget de skoler, vi havde, og medens dette midlertidige arrangement ogsaa har været os til stor velsignelse, saa kan vi da ikke vente, at tyskerne for stedse skal bære vores býrder. Og heller ikke faar vi den del af vor ungdom til disse skoler, som vi har grund til at vente, dersom vi driver vor egen skole. Og skal der blive haab om nogen slags samfundsfoellelse blandt vor opvoksende ungdom, saa er det jo selvagt, at vi maa have vor egen anstalt.

Men saa kommer spørsgsmalet: "Wil vi voere ifstand til at drive en saadan anstalt?" Er det først blevet klart for os, at skolen er en nødvendigheid, saa skal du nok se, at vi magter at bære den. Vi kan gjøre mange ting, som vi mente vi slet ikke orket, saa snart det bliver os en livssag. Mange af vores kjære menighedslemmere har allerede ved sine gaver til skolen vist, at de har syn paa anstaltens nødvendighed. Den er allerede omfattet med kjærlighed og interesse i de allerfleste menigheder inden Synoden. Men skolen vil ikke komme til sin ret iblandt os, førend den blir samfundets skole. Og samfundet trænger netop en saadan skole at samle sig om. Uden sin egen skole kan samfundet simpelthen ikke have haab om at fortætte som den norske synode. Wil vi derfor fortætte som et norsk-Lutheran samfund, saa gjelder det ikke at staa hindrende i veien, men at støtte med kjærlighed og ret kristelig iver Bethany Lutheran College.

Bethany Lutheran College Association."

Sagen optoges til behandling og blev drøftet lørdag formiddag og paa eftermiddagsmødet. Mandag eftermiddag kom den efter op, og pastor S. C. Ulvisafer læste en rapport om den finansielle stilling ved Bethany med omtrent følgende indhold: Assets \$314,600.00 (conservatively estimated) and liabilities \$51,800.00, as they stand. Pastor H. M. Tjernagel fremsatte under diskussionen følgende forslag: "Foreliggende sag henvises til menighederne til grundig overveielse, og de enkelte menigheder rapporterer sin kjendelse i sagen til Synodens formand inden udløbet af dette aar. Endvidere

henstilles til menighederne, at de saavidt muligt søger at faa begge sider af sagen fremlagt under deres behandling af sagen, forat deres endelige kjendelse kan have den størst mulige bethydning."

Tiden for talerne indskrænkedes til fem minuter, og da pastor G. A. Gullixson fik ordet, gjorde han følgende forslag: "I move we take over the school." Begge forslag blev understøttet.

Tirsdag formiddag fortsatte behandlingen af sagen. Pastor A. J. Torgerson fremkom med følgende amendement til Ejernagels forslag: "Synoden anerkjender nødvendigheden af en højere Læreanstalt og er tafnemmelig for det liberale tilbuds fra Bethany Luth. Association. Den bover dog ikke at modtage tilbuddet netop nu, før menighederne har havt anledning til at overveje sagen; men anmoder Bethany Lutheran College Association at drive skolen indtil videre, og lovere den sin moraliske og finansielle støtte."

Besluttet afstemning, naar de nedtegnede talere har talt. Mødet enedes om at stemme over Gullixsons forslag først, jaalhydende: "Synoden tager imod tilbuddet fra Bethany Lutheran College Association." For forslaget stemte 33; imod det 21; 2 angav som grund for ikke at stemme for forslaget, at de ikke var imod at overtage skolen, men at de foretrak, at pastor A. J. Torgersons amendment blev antaget. En komite paa syv medlemmer blev valgt til at varetage overdragelsen og skolens tarr og drift. Den bestaar af: J. A. Moldstad, O. M. Gullerud, A. J. Torgerson, C. J. Onstad (Madison, Wis.), H. N. Hanson (Leland, Ia.) og G. G. Baala (Lawler, Ia.).

Resolutioner:

J anledning T. C. Sætras død:

Kjære Mrs. Sætra: Synoden udtaler sin deltagelse med dig i sorgen over din mands bortgang. Vi har med dig lidt et føleligt tab. En menneskealder har Gud forundt vor kjære bortgangne ven at staa last og brast med os i den norske synodes arbeide. Hans aldrig svigtende kjærlighed, opofrelse og trostfab har viisselig været til stor velsignelse baade for ham selv og kirken. Vi glæder os i haabet om, at han har opnaaet den sabbatsvhile, som er tilbage for Guds folk, og ønsker dig Guds naade og velsignelse, indtil det behager ham ogsaa at tage dig hjem til sig.

Resolutionskomiteen.

J anledning Mrs. D. L. Lees bortgang:

Ødet vi mindes med tak til Gud den trofasthed og kjærlighed, som afdøde Mrs. D. L. Lee altid viste oversor vort kirkesamfund, ligesom ogsaa hendes trostfab i Synodens tjenesle under vanskelige forholde, vil vi udtales vor hjertelige deltagelse med hendes efterladte og bede Gud trøste dem i det salig haab, vi som kristne kan have for vores kjære, naar Gud falder dem.

Resolutionskomiteen.

I anledning en hilsen fra pastor Wiese med bøn og haab om, at Gud ogsaa iaar vil velsigne Synoden:

Æjere pastor M. Fr. Wiese: Synoden glæder sig over modtagelsen af din venlige hilsen. Vor Æjere himmelske fader, som hidtil har staet os bi, forunde os alle i naade at blive i trostaf mod hans hellige ord, saa at vi derigjennem kan trøstes og bevares, indtil vi overslyttes fra striden her til hvilen hos Gud.

Resolutionskomiteen.

I anledning følgende brev fra pastor D. A. Sauer:

En lidet hilsen til mine inderlig elskede brødre, som jeg ogsaa funde være iblandt før, i præstekonferensen i alle fald, men hvis personlige nærværelse jeg nu maa savne i begge dele. Denne hilsen lyder saaledes: Salige ere de døde, som dør i Herren fra nu af! Sa, siger Alanden, de skal hvile fra sine arbeider, men deres glinger følge med dem. Aab. 14, 13.

Med inderlig broderlig hilsen

D. A. Sauer.

Svar:

Æjere pastor D. A. Sauer: Synoden har med stor glæde hørt din broderlige hilsen og takker dig hjertelig for den opmuntring, som du derved har givet os. Vi sender dig vor gjenhilsen med bøn om Guds velsignelse og bevarelse i vor fælles saliggjørende tro paa Jesus Kristus.

Resolutionskomiteen.

I anledning brev fra H. Nanestad sendt H. Ingebritson saalydende:

Æjere pastor Ingebritson: Har tænkt paa at gaa til vort samfunds aarsmøde. Men jeg kvier mig for at reise alene saa lang vei. Derfor har jeg nu ganske opgivet den reise.

Nu vilde jeg bede dig om at bringe min bedste hilsen til synodemødet og bedste ønsker for et godt møde. Gud give lykke til forhandlingerne! Jeg kommer dem ihu i mine bønner. Er svært tankemælig for, at Gud førte mig ind i dette lille samfund. Det er saa trygt at staa paa Guds ord og lade forkynde det fulde, frie evangelium. Gud være med eder alle!

Eders i Kristo,

H. Nanestad.

Svar:

Æjere pastor H. Nanestad: Synoden takker dig hjertelig for din broderlige hilsen og de deri udtalte gode ønsker for vores møder. Vi nedbedrer Guds velsignelse over dig nu det lækker mod livets aften. Gud bevare dig fremdeles i vor fælles tro paa Frelseren og styrke dig til at bistaa os med raad og daad i vor vigtige gjerning.

Resolutionskomiteen.

Ø anledning en broderlig hilsen fra S. Johansen sendt Synoden med bøn om, at Herren fremdeles vil i naade være med os alle i arbeidet for udødelige sjæles frølse:

Æjere pastor S. Johansen: Synoden takker dig hjertelig for din broderlige hilsen og forbøn. Den beder al naades Gud, at han fremdeles vil styrke og bevare dig i vort fælles frøsæs haab i Kristus Jesu vor Herre.

Resolutionskomiteen.

Ø anledning en hilsen fra Mr. E. P. Kaldstad:

Æjere E. P. Kaldstad: Synoden takker Dem hjertelig for Deres venlige hilsen, og beder Gud være med Dem til styrkelse og velsig- nelse baade paa legeme og sjæl.

Resolutionskomiteen.

In reference and answer to a lengthy and brotherly letter to the Norwegian Luth. Synod assembled at Lake Mills, Iowa, from Rev. H. Steger, Paulina, Iowa, who was with us attending our convention in 1918 and preached a sermon.

Dear Rev. H. Steger: Our Synod has with great joy heard your kind letter in which you touch upon matters that lie so close to our hearts. We remember with gratitude to God your helpful presence 9 years ago. We are glad that you have held us in loving remembrance in your prayers these many years.

May God our heavenly Father preserve, guide and prosper you, our dear brother in Christ, together with us in our common work for the upbuilding of God's kingdom among us.

Committee of resolutions.

Regarding the following telegram:

Chicago, Ill., June 17, 1927.

Norwegian Synod, Lake Mills, Iowa.

English district Missouri Synod extends hearty greetings and prays God's blessing.

J. Frederick Wenchel, Secretary.

Wire answer:

English district Missouri Synod.

Your message received with appreciation. Fraternal greetings and God's rich blessing.

On behalf Norwegian Synod, committee on resolutions,

*L. P. Jensen, Secr.,
I. Blækkan.*

Diverse sager.

Gudstjenester under mødet:

Bed siden af aabningsgudstjenesten holdtes der søndag formiddag to gudstjenester: en paa engelsk i det store telt og en i kirken i det norske språk. Den engelske prædiken holdtes af pastor H. R. Wrede og den norske af pastor M. F. Mommsen. Paa begge steder øvredes til indremissionen. Søndag eftermiddag holdtes en kirkekonsert af de samlede sangere ledet af formand Anderson. Pastor G. D. Villegard holdt en tale om finesisk musik, og om aftenen et foredrag om missionen i Kina. Tirsdag aften holdt pastor C. N. Petersen pastoralprædiken, og der var altergang. Pastor L. P. Jensen holdt skriftetalen og C. J. Quill forrettede for alteret.

Sessjonerne:

Tiden for møderne var sat til fra kl. 9.30 til 12 formiddag og fra kl. 2.30 til 5 eftermiddag. Alle sessjonerne aabnedes med skriftlæsning, salmesang og bøn, sluttede med velsignelsen eller en kort andagt. Pastor O. M. Gullerud forestod ordningen med andakterne før møderne. Hølgende prester forrettede: Ejernagel, Gullerud, B. Harstad, A. Harstad, Preus, Runholt, J. A. Petersen, Thoen, Mommsen og Guldberg. Efter hver session serverede menighedens kvinder maaltider til en billig pris. Formand Anderson blev paalagt at frembrære Synodens brøderlige hilsen til Minnesota distrikt af Missouri-Synoden, som just var samlet i St. Paul, Minn.

Næste aarsmøde:

Det blev overdraget til formanden sammen med viceformanden og kassereren at særge for de nødvendige forberedelser til næste synodemøde, da vi, om Gud vil, kan feire den norske synodes 75-aarsfest.

Mødets slutning:

Umiddelbart før sidste sessions slutning fik pastorerne Gullixson og J. A. Moldstad ordet i anledning vort barmhjertighedsarbeide. De omtalte trangen til et børnehjem og gav flere oplysninger om arbeidet for børn og gamle. Vore forældreløse børn kan sørges for ved vore trosbrøders barnehjem, og Bethesda Home and School i Watertown, Wis., anbefaledes paa det bedste. Pastor E. G. Møller fik ogsaa anledning til at omtale arbeidet i Canada og tilstanden der.

Lilslut takkede pastor Ingebritson for mødet holdt i menighedens midte; han takkede ogsaa nabomenighederne for deres hjælp. Formanden takkede præst og menighedsfolk i Lime Creek og nabomenighederne for gjestfrihed, hygge og alt godt under mødet, og bad pastor Ingebritson frembrære denne vor tak til disse ved given lejlighed.

Pastor B. Harstad læste nu 1 Petri 2, 1—12 og holdt bøn;

forsamlingen reiste sig og sang salme 43: "Bliv med din store naade
hos os' o. s. v., og han læste Herrens velsignelse, hvormed dette
synodemøde var endt.

L. P. Jensen, sekretær.

SYNODENS PRESTER OG PROFESSORER

Aaberg, O. H. (Em.).....	Parkland, Wash.
Aanestad, H. (Em.).....	Sherman, S. Dak.
Anderson, Chr.....	916 31st Ave. N., Minneapolis, Minn.
Bale, Prof. F., Bethany Lutheran College.....	Mankato, Minn.
Blakkam, I.	Holton, Mich.
Faye, Prof. C. U.....	1111 W. University Ave., Urbana, Ill.
Forseth, P. C.....	1044 Webster St., Traverse City, Mich.
Guldberg, G.	Suttons Bay, Mich.
Gullerud, O. M.	Route 3, St. Peter, Minn.
Gullixson, G. A.	2219 W. North Ave., Chicago, Ill.
Guttebo, K. L.	5340 Belle Plain Ave., Chicago, Ill.
Guttebo, Lauritz S.	Route 2, Deerfield, Wis.
Hansen, Emil.....	Mayville, N. Dak.
Harstad, Adolph	Thornton, Iowa
Harstad, B.	Box 141, Parkland, Wash.
Harstad, Prof. O. B.	336 Snelling Ave. N., St. Paul, Minn.
Haugen, T. O.	Mose, N. Dak.
Hendricks, John.....	1101 14th Ave. S. E., Minneapolis, Minn.
Hovde, B. (Em.).....	Route 3, Glenwood, Minn.
Ingebritson, H.	Route 1, Lake Mills, Iowa
Jensen, L. P.	Marshfield, Ore.
Johansen, J.	204 Fulton St., Fresno, Calif.
Lee, Sophus.....	2307 Irving Ave. N., Minneapolis, Minn.
Levorsen, Prof. O., Dr. Martin Luther College.....	New Ulm, Minn.
Lillegaard, Geo. O.	221 Wash. Bldg., Madison, Wis.
Madson, N. A.	Route 1, Princeton, Minn.
Moldstad, C. A.	14 Kingsboro Park, Jamaica Plain, Mass.
Moldstad, J. A.	1535 N. Keeler Ave., Chicago, Ill.
Mommesen, M. F.	Belview, Minn.
Møller, G. E.	Hartland, Minn.
Neseth, G. P.	Route 1, Box 95, Clearbrook, Minn.
Olsen, Holden M., Bethany Luth. College, Mankato, Minn.	
Overn, O. B., Concordia College.....	St. Paul, Minn.
Peterson, C. N.	Fertile, Minn.
Petersen, Justin A.	Scarville, Iowa
Preus, H. A.	Calmar, Iowa
Quill, C. J.	Albert Lea, Minn.
Runholt, J. R.	Ulen, Minn.
Sande, Stephen	Hartland, Minn.
Sauer, O. A. (Em.)....	315 West 15th St., Minneapolis, Minn.
Strand, Ahlert K.	5916 Rice St., Chicago, Ill.
Strand, J. J.	5916 Rice St., Chicago, Ill.
Thoen, J. E.	Route 3, Amherst Jct., Wis.
Tjernagel, H. M.	Route 2, Lawler, Iowa
Torgerson, A. J.	Route 3, Northwood, Iowa
Unseth, J. B.	Waterville, Iowa
Widvey, P. A. (Em.).....	Prairie Farm, Wis.
Wiese, M. Fr.	Cambridge, Wis.
Ylvisaker, Erling.....	2106 E. Mifflin, Madison, Wis.
Ylvisaker, S. C.	13 South Hancock St., Madison, Wis.

Indhold

	Side
Synodens ordning og medlemmer.....	3—6
Nabningsprediken. Ved pastor J. B. Unseth.....	7—12
Formandens synodaltale	13—31
Formandens indberetning	32—34
Læreforhandlinger.	
The Lutheran Church — the True Visible Church of God on Earth. By Rev. C. A. Moldstad.	35—45
The Relation of the Home to the Christian School. By Rev. C. J. Quill.....	46—52
Trosvished. Ved pastor G. Guldberg.....	53—63
Forretningsfager.	
Arbeidskomiteer ved mødet.....	64—65
Staaende komiteer for næste aar.....	65
Embedsmænd valgte	65—66
Indberetning fra staaende komiteer.....	66—71
Regnsfaberne	71—75
Indstillingen behandlede og antagne af mødet.....	75—84
Diverse sager	85—86
Synodens prester og professorer.....	87

I vor boghandel faaes

Ev. Luth. Folkekalender for 1919, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925 @	10c
Synodalsberetninger for 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1926, 1927 @	25c
Hvad gjælder det?	10c
Hvorfor Den Norske Synode ikke kan være med paa foreningen med "Opgjør" som basis	10c
Redegjørelse	5c
Walthers Postille	\$1.75
Konfordiebogen	\$2.00
Luthers Udlæggelse over Kristi ypperstepræstelige Øen	60c
Unionis, by prof. F. Pieper	10c

Ev. Lutherisk Tidende and Sentinel udkommer ugentlig og kan
bestilles hos pastor H. A. Preus, Galina, Iowa, eller hos Synodens
prester, og kostet \$1.50 aaret.

Hvilken som helst bog, som er i handelen, kan
faaes ved at sende bestilling til vor boghandel:

The Lutheran Synode Book Co.

1101---14th Ave. S. E.

Minneapolis, Minn.